

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal
József-körút 18.

Főszerkesztő:
VÉSZI JÓZSEF.

Felolós szerkesztő:
BRAUN SÁNDOR.

Kiadja:
A SZERKESZTŐSÉG.

Égész évre 28 k., (14), 1/2 évre 14 k., (7), 1/4 évre
7 k., (3.50), egy hónapra 2 k. 40 fillér, (1.20 frt).
Egyes szám Budapesten 8, vidéken 10 fillér.

A lesajnált magyar nyelv.

Budapest, május 20.

(s.) Szinte meghatóan szerény az a summa, amelylyel a közös költségvetést a jövő esztendőre emelni akarják. Kerek nyolcszáz ezer koronával kér többet a közös kormány az idei költségvetés végösszegénél. Ebből az emelkedésből mindössze négyszázötvenezer korona esik a hadügyi kiadásokra. A katonai mumus tehát erről az esztendőről elmaradt, ami mindenestre örvendetes. Csak-hogy persze valami túlaradó örömrivalgásra nincsen semmi okunk, mert hiszen tudnivaló, hogy csak halasztásról van szó és amilyen bizonyos, hogy a katonai terhek lényeges megnövekedése erről a delegacionális ülészakorról elmaradt, legalább is annyira valószínű, hogy meg fog jelenni a legközelebbi közös költségvetésben. Sajnos, arról nem is beszélhetünk, hogy *Krieghammer* ur igényei megcsappantak volna, sem arról, hogy akár az ujonclétszám fölemelése, akár a gyorstüzelő ágyuk terve valami komoly ellenállásba ütközött volna. Mind a két reform ránk fog ütni egész bizonyosan, ha most nem, hát egy évvel később. És ha a szerény költségvetés miatt az idén talán csendes lesz a delegáció ülésézése, ez a csend bizony csak olyanféle, amilyen a nagy viharokat szokta megelőzni. Ami halad, el nem marad. De a halasztásnak is örülhetünk valamennyire, mert a mostani válságos időkben egy esztendei respirium is valóságos nyereség.

A hadügyi költségvetésről ezek szerint, hála Istennek, nincs sok mondanivalónk. Annál több szavunk van ahhoz a válaszhoz, amelyet a hadügyminiszter a magyar delegáció egyik tavalyi határozatára terjesztett elő. Az a határozat úgy szólt, hogy a magyar nyelvnek katonai iskolákban való oktatásáról és a magyar nyelvű növendékek felvételi vizsgáinak eredményéről terjesztszen a miniszter jelentést és kimutatást az országos bizottság elé. Ez a jelentés és ez a kimutatás most itt van előttünk. A

jelentés nagyon rövid; elmondja, hogy a kismartoni, kőszegi és kassai katonai alreáliskoláknak minden növendéke köteles magyarul tanulni. Ennyi az egész. Annál hosszabb azonban a kimutatás. Számoszlopai két negyedrétdalt foglalnak el; belekábül az ember ebbe a sok numerusba. Mikor aztán végig-végig tanulmányoztuk a rengeteg számömeget, akkor arra a szomorú meggyőződésre jutottunk, hogy most már igazán nem tudunk semmit. Csak egyet tudunk: azt, hogy a közös hadügyi kormányzat a magyar delegáció határozatait nem veszi komolyan, vagy legalább azt a határozatát nem hajtotta végre komolyan. Ez a kimutatás valósággal nem egyéb, mint egy számjegyekkel írt humoreszk, amely egyenes szemébe kacag a tisztelt magyar delegációnak. Ime, egy pár adat belőle. A kimutatás szerint az összes katonai iskolák és nevelőintézetek 2141 növendéke közül 1271 tanulta a magyar nyelvet. Ezek közül osztrák-német 499, nem német ajku osztrák honos 186, magyar ajku magyar honos 377, nem magyar ajku magyar honos 209. Most jön a tanítás eredménye. Ez az eredmény epigrammai fordulatot ad az eddig komoly kimutatásnak. Azt mondja:

A magyar nyelvi oktatásban részesülő összes növendékek közül tökéletesen beszél magyarul 52, a szolgálatra alkalmasan 21. törve 21. A többi még törve sem beszél magyarul. Tehát a katonai iskolákban úgy tanítják a magyar nyelvet, hogy nemcsak az idegenek nem tanulnak meg magyarul, hanem még a magyar fiúk is elfelejtik az anyanyelvüket. Ez, ugy-e bár, furcsa? Ám sietünk kijelenteni, hogy ez az eredmény, ha jól megnézzük a jelentést, az összegezés hibás elhelyezéséből származik, még pedig úgy, hogy a magyarul beszélőkről csak a *Terézia-akadémia* és a *műszaki katonai akadémia* növendékeire nézve van kimutatás, a többről nincs. Ennek a két intézetnek a számadatait azután olyan hibásan helyezték el, hogy a végén első pillanatra úgy tűnik fel, mintha az

összes intézetekről szólnának. Hiba már ez is. Vagy kitüntetnek a tanítás eredményét, vagy nem; ha igen, akkor tessék kitüntetni az egészet, ne csak egy részét, még pedig ezt is rosszul. Mert még ez a hiányos kimutatás is botránnyosan hanyag. A műszaki akadémia növendékei közül ugyanis 42 van magyar ajkunak feltüntetve. A tanítás eredménye pedig az, hogy csak 24 beszél tökéletesen magyarul, 10 a szolgálatra alkalmasan és egy törve; ez összesen 35. Amiből az következik, hogy a 42 magyar fiú közül heten úgy elfelejtették édes anyanyelvüket, hogy még csak törve sem beszélnek. Már pedig akármilyen kis véleményünk van is a katonai intézetek magyar nyelv oktatásáról, azt mégsem vagyunk hajlandók elhinni, hogy az eredmény ennyire nevelésesen szomorú lehet. E helyett azt a jogos vádat emeljük a közös hadügyi kormányzat ellen, hogy nem átalott a magyar delegáció elé lépni egy ilyen borzalmasan hanyag, értelmetlen, haszontalan jelentéssel, amely egyenes fitymálása a magyar országgyűlés bizottságának.

És levonjuk belőle most már azt a tanulságot — és elvárjuk, hogy levonja a magyar delegáció is — hogy amit harminc esztendő óta szelid, kérő hangon sürgett, azt követelje ezentúl komoly és ellentmondást nem tűrő energiával. És elvárjuk, hogy ezentúl nemcsak a *hangban* nem lesz szelid és alázatos, hanem a *követelés mértékében* sem. Az, amit eddig kérta a magyar delegáció, a minimuma annak, amihez jogunk van. Az eredmény még ezen a minimumon is alul maradt. Mivel pedig, amint látszik, a tulságos mértéktartás éppenséggel nem használ, csak elbizakodottá és pökhendivé teszi a közös hadügyminiszter urat: tessék követelni mindazt, amihez jogunk van, a maga egészében: a *magyar nyelv kötelező oktatását az összes katonai intézetekben*.

A német nyelvet minden katonai növendék köteles megtanulni, mert ez a hadsereg szolgálati nyelve. Hogy azá lett, annak az

TÁRCA.

A gödöllői Erzsébet-szobor.

— A Budapesti Napló eredeti tárcája. —

Ez az első Erzsébet-szobor az országban: első és — mondjuk meg mindjárt — gyönyörű megörökítése annak a ritkalelkű királyasszonynak, akit példátlan szeretettel vett körül életben a magyar nép, holta után pedig példátlan fájdalommal bucsuztatott el. Már régen a genfi katasztrófa előtt legendássá vált, ami csak rendkívül halandókkal történhetik. Az ősi királyasszony-mesék mind felfrissültek és az ő alakja köré csoportosultak. Mindaz a vers és próza, ami a népköltésben a jó és szép királynék alakja köré bűvös aureolát szőtt, most Erzsébet képét hímte körül. Nyilván megtestesülését látta benne a magyar nép mindannak, amit naiv és egészséges képzeletében egy királynéről tudott vagy elgondolni képes volt. Ritkán láták: elvonult az emberektől és szerette a magánosságát. De ebben a legendás transzpozícióban mégis mindig és mindenütt jelen volt, ahol csak magyarok laktak. Néhány rossz olajnyomatból, litografiai és beállított fényképekből természetét, arcát, gazdag hajfürtjét, ritka karesu természetét. Szép arcának igazi formáit — különösen a legutóbbi években — csak kevesen látták. Ha olykor megjelent valamely városban, kinyitotta napernyőjét s arcát legyező mögé rejtette. Mintha e kettős árnyék közt megtalálta volna azt, amit évek során át keresett: a magánosságát. Ugy járt

tehát közöttünk, mint egy szimbolum, amelynek titkos értelmét megérezzük, bár semmi konkrét formája nincsen. És talán ezért élt a köztudatban az ő képe minden konkrét forma nélkül, de lényét, jelentőségét mindenki érezte. A sebzett, költészetel és fájdalommal teljes nagy szív volt ő, kétszeresen drága a magyar népek, amely benne hűséges s mindent megértő őrzőangyalát szerette.

Bronzból építeni fel a magyar népek ezt az ideálját, az alig látottat, de megérettet: szinte kezét bénító plasztikai feladat. Ha még oly buzgó lelkesedés vezet is a mintázófát: a feladat nehézsége mégis súlyos akadályokat gördít a munka elé. De Róna Józsefben több volt a lelkes buzgóságnál: megvolt benne ezáltal is az a művészi intelligencia s az a teremtő erő, mely győzelmesen hártja el az akadályokat.

Róna József gödöllői szobra nem lehetett egészen az a majdnem szimbolikus alak, amely a magyar nép köztudatában élt, mert hisz a szobor mintázásába beleszóltak azok, akik a királynét realis közelségből ösmerték, napi életének minden változatai közt. De nem lehetett az a királyné sem, amelynek Erzsébetet Bécsben ismerték. Emlékezzünk vissza, mi más képet formált magának a nagyasszonyról a császárváros és a császári udvar, mint a magyarság. Az udvar és Bécs tisztelte benne a császár hitvesét: a magyar nép imádta benne az ideális magyar asszonyt. Természetes, hogy itt két merőn különböző típusról van szó, amelyeket szinte lehetetlen egyesíteni. Róna Józsefnek itt van a legnagyobb érdeme: az ő bronzkirálynéjában az udvari méltóságok — mint tegnapi nyilatkozataikból tudjuk — meglátták az ő urasszonyukat, a gö-

döllői nép pedig, mely ezerszámra sietett a bronzműhöz, megtalálta benne jószág királynéját, akit oly sokszor láttak mindnyájan a gödöllői fák árnyékában sétálni s akinek nemes szívéből mindnyájukra jutott egy-egy meleg sugár.

Ez azonban a nehézségeknek csak egy része. Még más egyébbel is meg kellett birkózni. Erzsébet királyné szobra merőn új s eddig meg nem kísértelt feladat. Töretlen uton jár az, aki hozzáfog. Néhány jól-rosszul — s inkább rosszul — sikerült márvány- és bronzbűszök s holmi dekoratív darabokon kívül nem ösmérjük az ő plasztikai képmását. Rónának új tipust kellett keresnie és teremtenie, meg kellett kreálnia a legjobb és legrágább magyar királynét. De fantáziájának szabad munkáját itt is megnehezítette többféle körülmény. Maga a király azt óhajította, hogy a gödöllői szobor ne legyen reprezentatív szobor, hanem bensőséggel teljes, a nagy királyné lelkét kifejező. S a hely, ahova a szobrot szánták, ugyanezt kívánja meg. Sétálóhelye volt ez a boldogult nagyasszonynak, itt járt-kelt olykor órák hosszat, el-elmerengött a Duna-Tisza vízvalasztójának halmain s egy-egy vadvirágot szedett. A típus tehát, amelyet Róna teremtett, a Gödöllő erdőszélén sétáló királyasszony típusa lett, amely a genius locitól veszi ihletét. Dus haját nem fűdi kalap. Maga elé tekint, a hullámos horizontra, amely alatt Gödöllő apró, tiszta házaesaki fekszenek. Arcán mosoly ül. Mosoly, amelyet oly kevesen láttak s amely nincs meg egyetlenegy képén sem. Mi mindig a reprezentáló királynét láttuk a rosszabb képeken s a fájdalomtól átítatott szív külső képét a jobbakon. Hogy e nagy szív jósa magolyt is esalt arcára, arról voltaképpen az intím

volt a fő oka, hogy a monarchia egyik államának hivatalos nyelve volt. Csak volt; ma már nem az. Ellenben a magyar nyelv ma is államnyelve Magyarországnak és az is marad. A monarchianak ezt az államot, amely éppen olyan ura a közös hadseregnek, mint a másik, megilleti legalább is annyi jog, hogy államnyelvének, ha már nem lehet szolgáló nyelv a hadseregnek, legalább a kellő tisztelet megadásuk az osztrák és magyar hadseregben. Ennek a tiszteletnek a jogán követeljük, hogy minden tisztje a közös hadseregnek — mellesleg még a hadügyminiszter ur is — köteles legyen megtanulni a magyar nyelvet. Elvárjuk a magyar delegációtól, hogy ezt a követelést kellő nyomatékkal érvényesítse. Ez legyen a felelet Kriehammer ur kimutatására, amelylyel a delegáció tavalyi határozatát fumigálni és a magyar állam hivatalos nyelvét lesajnálni kegyeskedett.

BELFÖLD.

Egán alkonya. Egy helyi lap tudósító, amelynek a politikai hírszolgáltatás különben nem kenyerre, ma este az alább következő értesítést küldi szét:

Párizs Frigyes nyugalmazott királyi ügyész, aki néhány hónap óta az ugynevezett ruthén akciónál mint Egán Ede miniszteri biztos helyettese van alkalmazva, mint értesülünk, megválni készül állásától. Párizs Frigyes a kormány éppen azért hívta meg a ruthén ügy rendezésében Egán Ede mellé, hogy az ország hercegprímásának ama nagyjelentőségű mondását: „Javítsuk a kort szeretettel és türelemmel“ a nemes akcióban érvényesítse. Párizs Frigyes ezt a célt helyes eszközökkel igyekezett mindig megvalósítani s így távozása nagy veszteség volna a ruthén akcióra.

Mi úgy tudjuk, hogy ez a hír ebben a formában nem felel meg a valóságnak. Párizs Frigyes igitis felajánlotta lemondását Darányi miniszternek, de nem feltétlenül, hanem csupán vaglyagosan s a miniszter ez ügyben még nem határozott. Párizs igen hosszú és alaposan megokolt beadványban arra kérte a minisztert, hogy vagy Egán, vagy pedig őt magát mentse fel a ruthén akció vezetése alól. Párizs azelőtt királyi ügyész volt, de nagy szeretettel tanulmányozta a ruthén kérdést s egész kis irodalmat teremtett e tárgyban, melynek jellemző vonása a szakértelem és a lelkesedés. Megjegyezzük, hogy álláspontja éppenséggel nem volt kazar-barát. A Galiciából bevándorolt elemről ítélete épp oly szigorú s az általa javasolt orvoslás épp oly kiméletlenül gyökeres, mint Egáné. Irodalmi fejtegetései nagy feltűnést keltettek s Párizsra tereltek a mi-

niszter figyelmét. A miniszter tavaly meghívta Párizsot a ruthén akcióban való közreműködésre s Egán mellé a miniszteri biztos helyettesül küldte ki. Párizs azóta Egán mellett működik s busásan volt alkalma Egán ur szereplésének s e szereplés hatásainak alapján megfigyelésre. Tapasztalásai — úgy látzuk — a legnagyobb mértékben kedvezőtlenek Egánra nézve. Egy becsületes ember éles megfigyelésével vizsgálta Egán működését s úgy találta, hogy ez a működés a ruthén akciót az összeomlás veszedelmének a küszöbére vitte. Mihelyt ezt felismerte, tapasztalásait s az ezekből fakadó rettegését azonnal közölte miniszterével. Hogy elhárítsa magáról a kapaszkodás gyanúját, kijelentette, hogy Egán utódja semmi szín alatt nem akar lenni, küldjenek Egán helyére akárkit, ő szeretettel fogja az illetőt támogatni. A kérése csak az volt, hogy a fenyegetett ügy megmentése érdekében távolítsák el Egán Edét, vagy pedig mentsék fel őt magát, mert lelkiismerete nem engedi, hogy részesévé legyen a bekövetkezendő bajoknak s hogy felelősséget vállaljon értük. Politikai körökben már napok óta tárgyalják az esetet. Mi magunk nem regisztráltuk ezt a híresztelést, mert ebben a stádiumban az ügyet nem tartottuk a nyilvános megvitatásra érettnék. De ha már könyomatos körökben is szó esik róla, úgy véljük, hogy nemcsak jogunk, de kötelességünk is a hégagos s részben helytelen hírek kiigazítása és kiegyesítése.

V. k. Harmadnapja immár, hogy kitundótt Rakovszky István képviselő urnak mondása: „én nem ismerem királyt, én csupán császárt ismerem“. S harmadnapja immár, hogy a közvélemény várja, türelmetlenül várja Rakovszky István képviselő ur választát arra a kérdésre, mondta-e s ha mondta, állja-e még ma is azokat a szavakat. Rakovszky ur mélyesen hallgat; de beszél helyette az agráriusok főközlönye. Mért épp az agráriusoké? Hisz tudunkkal az agrár főpolitikusok a szabadelvű párt tagjai, a szabadelvű párt sajtójának pedig igazán nem tartozik a hivatásához a néppárti vezérek megvédése. Továbbá úgy tudjuk, hogy az agráriusok ismerik a királyt; nem értjük hát, mért mentegeti a sajtójuk azt, aki — egy eddig meg nem cáfolt állítás szerint — csakis a császárt kívánja ismerni. Választ kérünk tehát, de magától Rakovszky Istvánól. Hogy katonatiszt volt, azt tudtuk a *Hazánk* nélkül is. Hogy a katonai nevelésből okvetlenül folya a magyar király ki- és megtagadása, azt pedig a *Hazánk* nek s hiszük el, mert tudunk aktív katonatisztet akárhányszor, akik a magyar királyt igitis elismerik és ismerik. A legmegrögzöttebb katonai nevelés is csak összekontundálja a császárt a királlyal s amaz emennek föléje helyezi. Am Rakovszky István tiszt korában nem ezt eslekedte, hanem *feljelölte a magyar királyt az osztrák császárnak*. Értjük, hogy akkor így gondolkodott, noha semmi mentséget erre a királytagadásra el nem fogadunk. Ha már

környezet adott Rónának adatokat s képet. S ez az új vonás úgy megragadta a művészt, hogy gazdag talentumának egy részét sikeresen fordította ennek művészileg diskrét kiemelésére. S az új típus, amelyet itt Róna látható formába rögzített, azonnal megragadta az öreg uralkodó szívével. Könnyek toltak a szemébe, a midőn a szoborműről lehullott a lepel. Es amikor hosszan, elmélyedve nézte az ábrázoló mosolygásu, királyi alakú asszonyt: sűrűn peregtek alá az emlékezés e tiszta harmatesőppjei. Valaki ime föltámadt itt a szeme előtt, ezen a bizalmas, megszokott helyen, akéhez szívével vonzódtott s akít egy tragédia ragadott el — a tragédiák szakadatlan láncában — oldala mellett. A gödöllői kastély fejedelmi urnöje állt itt előtte, nem monumentumban, amely a halálból való feltámadást jelzi, hanem élő életet élve, mintha tovább folytatná magános sétáját, miután a genfi katasztrófa csak rossz, hűdrces álomnak bizonyult. Ezt érezhette a király az új szobor látásra s innen fakadhatott őszinte köszönet, amelyet a művészek az ünnepe során ismételtelen lerótt. S ezt érezte a közönség is, mely gyönyörködve szemlélte egy nemes művészi fantáziának ezt a megragadó alkotását.

A gödöllői Erzsébet-szobor minden időkre való jelenlétét biztosítja a nagy királynének ebben a kis alföldi városkában. Hogy Róna nem akart belőle pompázó monumentumot csinálni, az rávall arra a szobrászra, akinek benső érzelmünkjánt annyi jeles művéből ősmertük meg. Mint ahogy azokban sem deklamált egy forma sem, úgy innen is száműzvék a szinpad patéitikus mozdulatát. Fogások és szobrász-frázisok itt som avatkoztak a mintázásba. A végtelen karcsu termet, az autentikus ruha s az arc,

amelynek hasonóságáról a királyi hitves mondott legilletékesebb kritikát, a királyné környezetét ragadta meg első sorban. Az önkéntelen mozdulat, — a szobrászat ez inponderábilje — azután a két szép kar keresetlen tartása hatott a legerősebb akcentussal a cónnaissieurokra. Ami ma még nem teszi teljessé a hatást, az a szobor magas pedesztálja. Ennek az oka azonban a kertesztégnikába vág. Róna meg kívánja, hogy a szobor köré magas fákat állítsanak, hogy ezzel is kiemelődjen a szobor intimitása. De a fák nem elég nagyok ma még, hanem néhány év múlva majd hozzáögnék a szobor dimenzióhoz. Elvégre komoly művész nem a *leleplezés pillanatnyi hatására* számít a munkájával, amelybe beletemeti minden művészi érzését. Egy kicsit gondolni kell a jövőre is, amelynek számára ezt a bronzművet öntötték. A jövő nemzedékek pedig meg fogják találni ebben a fák árnyékában sétáló gyönyörű nagyszonyban azt az ideált, amelyről az Erzsébet-legendák oly költői gazdagságban mesélnek. Lehet-e Rónának szebb eszméje, mint hogy éppen ezt az érzésgazdag, nagyságos, finom típust formálja ércebe?

A lovasberényi egykori szegény fiúból e munka révén lett a magyarországi egyik legszebb eszményének művészi tolmácsolója, megrögzítője. Ezt megérezte a tegnapi fényes ünnepség közepette mindazok, akik a szobormű hatása alatt Róna köré tolongtak, hogy kezét szorítsanak a gödöllői nagyszony szobrának megermetőjével. Egynek máris örülhet Róna, ami kevés művészeknek adatik meg. Annak, hogy finom művészetének e legújabb alkotásával ezer s ezer emberből egy ideális szép érzést váltott ki, ama nagy királyné imádatát.

most azt kell csakugyan kérdeznünk: *megléte-á aszóta Rakovszky István és szájny-bánja-e azt a súlyos hibáját? Töle magától akarjuk ezt hallani Válassai körünk.*

„A tévedők“. Ilyen címmel vezéreikben emlékeztünk meg azokról, akik még mindig nem éltek bele magukat az új korszakba. A cikkben hivatkoztunk egyebek közt arra a deputációra is, mely a miniszterelnöknél a függetlenségi pártból való csatlakozását emlegette. A deputációt nem ismertük, a miniszterelnök se ismertette meg, csak karakterisztikus volta miatt hozta fel annak viselt dolgait. Most *Mamusich* Ágoston szabadkai ügyvéd úrtól nyilatkozatot veszünk, mely elárulja, hogy a deputáció szabadkai volt. A nyilatkozat, hogy is mondjuk, mamusichul van írva s megérdemi, hogy eredeti fogalmazásában hozzuk nyilvánosságra. Így szól:

Nyilatkozat.

Miután egy deputáció kérelme ámbár névtelenül, nemcsak az országházban, de a *Budapesti Napló* folyó évi május hó 17-iki számának vezércikkében is szóvá tétetet és pedig nem a valódi tényállásnak megfelelőleg, én mint azon deputáció egyik vezetője különösen a miniszterelnök ur iránti tiszteletből és a deputáció reputációjának érdekében kötelességemnek tartom dolgot helyreigazítani.

Kijelentem, hogy mi nem *presszióképp, hanem „mentségül“* hoztuk fel azt az állítást is sajnálni való állapotot, hogy elveink fenntartása mellett ezáltal függetlenségi jelöltet vagyunk kénytelenek pártolni, mert csak ezen jelölt győzelme mellett nem is annyira párti, mint inkább személyi tekintetből fogva a szabadkai pártmonopolium megbuktatását reméljük. Mi nem a *pressziót* tartalmazó jövőre, hanem a sajnálni való meglevő állapotra céloztunk, az elvek fenntartásának hangsúlyozása világosan azt igazolja: tehát a *presszió-léle* fellépés és a jutalom elvárása teljesen kizártnak mondható.

Már most mennyiben korrekciót vagy inkorrekciót, hogy mi elveink fenntartása mellett függetlenségi jelöltet pártolunk, azt csakis az ítélni meg, aki a szabadkai viszonyokat és botránys állapotokat ismeri vagy ismerni akarja. Ezt itt részletezni nagyon hosszadalmas volna. Csak annyit jegyeztek meg, hogy e tettünkért a felelősséget bárkivel szemben elvállaljuk; mert a mi *eljárásunk tisztán közérdekből történik.*

Szabadkán, 1901. évi május hó 19-én.

Mamusich Ágoston,
ügyvéd.

Ez a nyilatkozat, ha magyarra fordítjuk, körülbelül azt akarja mondani, hogy a szabadkai deputáció szabadelvű elveinek fenntartásával függetlenségi jelöltet akar támogatni, nem pártpolitikai, hanem személyi okból, mert csak ez a jelölt nyújt reménységet arra nézve, hogy a szabadkai, állítólag nagyon botránys állapotok valahára megszűnjének. Azt akarja továbbá mondani a fura nyilatkozat, hogy ennek az eljárásnak igazságos bírójá csak az lehet, aki a szabadkai botránys állapotokat ismeri, vagy ismerni akarja. Hát nem vagyunk abban a szerencsés helyzetben, hogy egy véleményen lehessünk a nyilatkozat beküldőjével. Nem ismerjük, legalább nem eléggé a szabadkai botránys állapotokat, de ha vannak, tessék magyarosan nekik vágni és megszüntetni. Akármilyen nagy ország az a Szabadka, meg lehet a botránys állapotait szüntetni. De hogy e miatt szabadelvű párti polgárok elveik fenntartása mellett a szabadelvű politika ellenfelet legyenek kénytelenek támogatni: hát ezt se *Mamusich* urnak, se másnak el nem hiszük. Nincs is értelme, vagy ha van, hát sértő az értelme. Csak nem hiszi tán *Mamusich* ur, hogy szabadelvű politikával nem lehet botránys állapotokat megszüntetni? Szabadelvű politikus nem volna arra képes, amit a deputáció egy függetlenségi jelöltől biztosra vesz? Nem komoly beszéd ez. S a miniszterelnök nagyon helyesen tette, ha úgy bánt el a deputációval, ahogy elbánt. Sőt joga lett volna kiméletlenebb elbánásra is.

Választási mozgalmak. Plósz Sándor igazságügyminiszternek a Baja város küldöttsége tisztelgott, hogy az ottani szabadelvű párt egyhangú határozata értelmében újból felajánlják a kerület jelöltiségét. *Pulasky* Ágost országgyűlési képviselőnél májusi májusi Selmec- és Bélabánya város választó-kerület

szabadelpártjának egy küldöttsége tisztelget, hogy a tegnap tartott alakuló közgyűlés megbízásából felkérje Pulszkyt a képviselőjelöltség elfogadására. *Szt. József* beszélt a küldöttség nevében. Pulszky megköszönte a bizalmat. Meggyőződött arról, mondta, hogy midőn az ő jelölését elhatározták, az abból fakadt, hogy szorososan ragaszkodnak a szabadelvű eszmékhez, amelyek legujabban is kifejezésre jutottak, s amelyekből a liberális párt új erőt fog meríteni; meg van győződve, hogy feltétlenül tiszta választásról van szó, ahol sem az erőszak, sem a törvényhozás által tiltott s erkölcsileg is kárhoztatandó eszközök szerepet nem játszanak. Az éljenzessel fogadott beszéd után a küldöttség tagjai a Nemzeti Kaszinó egy külön termében ebédre gyűltek össze, amelyen Pulszky Agost a jelenlévők lelkes éljenzésétől kísérve, megleghangu felköszöntőt mondott *Szell* Kálmán miniszterelőnkre. A lakomán több felköszöntő hangzott az új képviselőjelölt egészségére. Ebéd után a küldöttség tagjai a szabadelvű klubba mentek fel ahol *Hegedűs* Sándor miniszter, *Gromon* Dezso államtitkár és még több jelen volt képviselő beszélgetett velük.

Keresztény szociális kurzus. A Katholikus Körben ma gróf *Zichy* Nándor elnöke alatt keresztény szociális kurzus kezdődött. Az első előadást dr. *Prohászka* Ottokár esztergomi theologiai tanár tartotta. Fejtegetéseiben a szociális bajok forrásai az individualis eszme s az általános műveltség rohamos terjedését jelölte meg. Azután védelmébe vette a francia forradalmat az egyház anatómiája ellen; hibáztatva a katolicizmust a miatt, hogy konzervatív és hogy intézvényei elavultak. Amint ebből látszik, az előadás elég érdekes lehetett, csak az a különös, hogy ezt az előadást dr. *Prohászka* Ottokár új *katholikus körben* tartotta. Reméljük, hogy a Katholikus Kör elnöksége és a néppárt meg fogja védeni a katolicizmust az ilyen fölforgató tanok ellen.

Beszámoló körút. If. *Abrányi* Kornél, a lengyeltői kerület képviselője a közelebb lefolyt ünnepeket beszámoló körútra használta fel, s e hónap 16-án *Buzsákon* és *Táskán* e hónap 19-én pedig *Tótszentpálon* és *Varjaskéren* tartotta beszámoló beszédeit. *Abrányi* Kornél mindenütt nagy lelkesedéssel fogadták. A községek határainál lovas bandériumok várták s azok kísérték a beszámoló s zínhelyére. *Buzsákon* az odaváló plébános, *Dóri Páka* László az össze gyűlt választóközönség színe előtt emelte ki, hogy noha ő mint pap az egyházpolitikai revízió hűve, de annyira tiszteli és elismeri *Abrányi* Kornél érdemeit, melyekkel a lefolyt öt év alatt a községek mellett választókerületének érdekeit is szívén viselte s képviselői kötelességeit hiven teljesítette, hogy a kerület képviselője a jövőben is *Abrányi* Kornél kezében óhajta látni. *Agoston* József, ki a mult választásakor az ellenpárt vezetője volt, bizalmat szavazott *Abrányi* Kornélnak. *Táskán* hasonló jeleneteket folytak le. *Knarr* Gyula katolikus káplán a választóközönség előtt *Abrányi* Kornél érdemeit, elismerve, őt a jövőben is mint a lengyeltői kerület képviselőjét óhajja üdvözölni. *Tótszentpálon* negyven lovasból álló bandérium s a választópolgárok küldöttsége jött a határig *Abrányi* Kornél elé. Itt *Kelemen* Gyula körjegyző üdvözölte, kiemelve, hogy míg őt év előtt csak nevé tisztelték, ma az ő személyét is őszinte szeretettel fogadják s veszik körül pártkülönbség nélkül. A beszámoló beszéd után *Szabady* Sándor tanító kérte el *Abrányi* Kornélt, hogy maradjon az övék a jövőben is. *Abrányi* Kornél utja mindenütt valóságos diadalut volt és beszámoló beszédeit, melyekben mindenütt a Széll-kormány programját s *Szell* Kálmán államférfiúi egyéniségét magyarázta, általános lelkesedéssel fogadták. A beszámoló körút alkalmával *Szell* Kálmán miniszterelőnkhez a következő bizalmi táviratot intézték Lengyeltőből:

Abrányi Kornél beszámoló körútra alkalmából Nagyménfőcsanak kinek zászlaja alá lélek sedve sorakozunk s kinek programját magunkénak vallva a jövőben győzni remélünk, bizalmunk és ragaszkodásunk kifejezése mellett lelkesen üdvözöljük. Dr. *Berzsenyi* Sándor, *Kölgre*ssy Kálmán, dr. *Berzsenyi* Gerő, *Plachner* Sándor, dr. *Ritzinger* János, *Kelemen* Gyula, *Szabady* Sándor, *Dömös* Sándor, stb.

A kassai püspök a papságához. *Eubies* Zsigmond kassai püspök mindig megtalálja az alkalmat arra, hogy hűveinek lelkében a vallásosságot és hazaszeretetet érzelmelt felkeltse. A papságához intézett legujabb körlevelében fejtegeti a kereszténység jubileumi ünnepének jelentőségét és közli ama szép beszédet, amelyet ez alkalommal, vagyis ennek a hétnek a folyamán fognak a lelkészek egy külön e célra rendelt egyházi ünnepen a tanulmányuságnak előlvasni. Mindegy negyven ezer gyermekük fogja tehát ismét

hallani az ősz püspök hazafiságától és ember szeretettől áthatott bölcs igéket.

Jelölés. A margittai kerület függetlenségi pártja, mint Gyűvára dról táviratozták, *Bakonyi* Samu debreceni ügyvédet képviselőjelöltül kiáltotta ki.

A delegációk.

— A Budapesti Napi tudósítójától —

Budapest, május 20.

Ma már mind a két delegáció megalakult: a magyar is, az osztrák is.

A megalakulás formáságain túl ma a közös költségvetés előterjesztése foglalta le az általános érdeklődést. Jó hatással volt, hogy a költségvetés jobbjára a tavalyinak keretében mozog s a szükséglet alig félmillió koronával haladja meg a tavalyit. Ha az osztrák és magyar részről fedezendő összes szükséglet mégis 15,278.390 koronával mulja felül a tavalyi összeget, ez onnan van, mert a határvámjüvedék bevételei tizennégy és fél millió koronával alacsonyabban vannak előirányozva, mint tavaly.

A közös költségvetés főbb összegeit, a legfontosabb válaszokat s a delegáció mai üléseiről szóló tudósításokat a következőkben foglaljuk össze.

A közös költségvetés.

Bécs, május 20.

A rendes és rendkívüli szükségletéről a következő táblázat nyújt tájékoztatást:

	rendes	Kiadások rendkívüli	összesen
	k o r o n a		
Külgügyminisztérium ...	10,872.157	203.295	11,075.452

Hadügyminisztérium			
	rendes	rendkívüli	összesen
Hadsereg ...	281,404.433	20,019.103	301,423.536
Hadtengerészet ...	31,023.200	15,887.620	46,910.820
Összesen ...	312,427.633	35,906.723	348,334.356

Közös pénzügyminisztérium			
Központi vezetés, közp. pénztár- és számozst.	439.827	—	439.827
Nyugdíjak ...	3,836.900	—	3,836.900
Összesen ...	4,276.727	—	4,276.727
Számellenörzés ...	320.408	—	320.408
A szükséglet főösszege ...	327,866.625	36,110.018	364,006.643
Ebből levonva:			
a fedezet főösszegét ...	6,191.677	—	6,191.677
marad tiszta szükséglet	321,704.948	36,110.018	357,814.966
A határvám jüvedék többlet ...	110,541.299	—	110,541.299
levonás után marad járulékok által fedezendő összes szükséglet ...	211,163.649	36,110.018	247,273.667

Ha az ezen tételeket összehasonlítjuk a tavalyiakkal, azt látjuk, hogy a külgügyminisztérium összes tiszta szükséglete 334.378 koronával nagyobb, a közös hadseregé 2.749.978 koronával kisebb, a hadi tengerészeté 3.200.000 koronával nagyobb, a számellenörzésé 6.886 koronával nagyobb a tavalyi előirányzatnál. Így az összes szükséglet összege nem igen emelkedett ugyan a tavalyihoz képest, de a mi hozzájárulásunk igen, mert a határvámjüvedék összege, nyilvánvalóan gazdasági depresszióra való tekintettel, tizennégy és fél millió koronával alacsonyabban van becsült.

(A tiencini settlement.)

A közös külgügyminiszter előirányzatában a következőket találjuk a diplomáciai kötségeknek:

A haladás, mely az utolsó évtized alatt a kínai birodalom hozzáérhetőbbé tétele szempontjából történt, azt egyelőre mint a külföldi iparcekek logyaszására nagyon alkalmas piacot, máselő pedig mint számos és iontos nyverstermek és lélyármány beszerzési forrást kereskedelmi jelentőségben is nagyban emelte. Ennek következtében a különböző álmok, melyek Kína kulturális megnyitásaéhoz kereskedelmi érdekeket fűznek azok védelme és teljesítése céljából inditatta érezték magukat a birodalom fontosabb helyein u konzuli képviselőségek felállítására.

Az osztrák-magyar monarchiának jelenleg a kínai birodalom egész területére egyetlenegy hivatalos konzulátusi hivatala van, még pedig *Sanghai*-ban. Érdekeink védelme Kína valamennyi többi szerződéses kikötőjében tudvaleg az ott székelő angol királyi konzulokra van bízva. Ez az állapot, ha régebben kielégítő is volt, a jelenlegi, lényegesen megváltozott körülmények között, melyek képviselőségünk iránt fokozódott igényeket támasztanak, nem telet meg mindenütt a kívánalmaknak. Kivitei törekvéseink határozott támogatása és annak lehetővé tétele végett, hogy kereskedőinknek ama távoli vidékek gazdasági mozzanatairól kielégítő információkat nyújthassunk, kívánatosnak mutatkozik, hogy Kína legfontosabb kereskedelmi pontjain új hivatalos konzulátusokat állítsunk fel.

Mint ez idő szerinti legfontosabb hely mindenkélt *Tien-Cin* jönne tekintetbe. Ennek oka *Tien-Cin* nek az észak-kínai kereskedelemre való fontosságában és a birodalom fővárosával, valamint az új külföldi bérlet- és védelmi területekkel való szomszédságában rejlik. Minthogy egy settlement megszerzésével a cs. és kir. konzulátusi képviselőség felállításának egyik legfontosabb előfeltétele már el van érve, a külgügyminisztérium a tisztelt országos bizottságnak egy *Tien-Cin*-ben felállítandó konzulátusi rendszeresítését batorodik javaslatba hozni és e végből a következő javadalmazások engedélyezését kérni:

a konzul fizetése	5.200 korona
pótléka	15.000 "
a II. oszt. irodai titkár fizetése	2.800 "
pótléka	4.500 "
irodai átalány	8.000 "
Összesen	35.000 korona

(A hadügyminiszter válasza.)

A tavalyi határozatokra adott belügyminiszteri válaszok közül érdekesebbek a következők:

A magyar nyelv oktatásának eredményéről közzét kimutatás szerint a 2141 növendék közül 1271 részeseült a magyar nyelv oktatásában. Ezek közül osztrák honos 685, magyar honos 586. A magyar nyelvben jeles osztályzatot nyert 341 igen jót 294, jót 326, kielégítő 295, elégtelent 6, rosszat 1.

A katonai intézetek fizetési helyeire folyamodott összesen 85 (17 magyar), engedély nyert 64 (12 magyar).

A magyar iparnak a hadifelszerelés előállításánál való igénybevételeire vonatkozólag a hadügyminiszter ezt válaszolja:

A cs. és kir. hadsereg ruházati és felszerelési tárgyainak szállításánál a magyar ipar számára fenntartott rész a jövőre is annak fog jutni. Hogyha pedig a magyar kisipar a neki szánt részt valamikor igénybe nem venné, akkor ezen rész a különböző gyárak lebető tekintetbevételeivel, szintén a magyar iparnak fog átengedtetni.

Meg fog teletni továbbá a hadügyminiszter annak a határozatnak, hogy a hadsereg és a haditengerészet részére megszavazott és felhasználható összes kiadásokról az 1900. évi költségvetés zárszámadásaival kezdődőleg és kapcsolatban évenként oly kimutatásokat terjeszzen elő, amelyek cimenkénti összegekben kifejezve kitüntetik hogy ezen kiadási összegek közül mennyi használtatik a monarchia egyik és mennyi a másik államában.

A magyar delegáció.

Bécs, május 20.

A közösügyek tárgyalására kiküldött magyar országos bizottság ma délután 5 órakor tartotta meg alakuló ülését Bécsben a király személye körüli minisztérium tanácskozóteremben. A magyar delegáció első ülésén jelen voltak a magyar kormány részéről: *Szell* Kálmán miniszterelőnk és gróf *Szechenyi* Gyula, a felség személye körüli miniszter. A közös miniszterek közül: gróf *Goluchowski* Agenor külgügyminiszter, *Kállay* Béni közös pénzügyminiszter, báró *Krieghammer* Odón hadügyminiszter és *Spain* Armin tengernagy, a tengerészeti osztály vezetője és számos miniszteri tisztviselő volt jelen. A korlelnöki széket a legöregebb delegátus, a csak nemrégiben 80-ik életévét betöltött gróf *Náka* Kálmán foglalta el.

(A megalakulás.)

Gróf *Náka* Kálmán korlelnök üdvözi a delegátusokat s lelővalástaja az országgyűlés által megválasztott delegátusok névsorát, majd konstátája, hogy a bizottság határozatképes számban van együtt s haladéktalanul elrendeli a delegáció tisztkarának megválasztását. A bizottság ennékövé gróf *Szapáry* Gyulát, alelnökké *Szilágyi* Dezsőt, háznagyává báró *Wodianer* Albertet, jegyzökké pedig gróf *Teleki* Sándort, *Münich* Aurélt és báró *Rudnyánszky* Józsefet választották meg.

A korlelnök felszólítja most már gróf *Szapáry* Gyulát az elnöki széknél elfoglalására.

Gróf *Szapáry* Gyula elnök ugy a maga, mint elnökötársa, valamint az egész tisztkar nevében köszönetet tejezi ki megválasztásukért és hosszabb beszédét ő felségének életével tejezi be, általános éljenzés közepette.

Jelenti azután a delegációnak, hogy a miniszterelőnk egy átirata értelmében ő felsége a magyar delegációt holnap délnben 12 órakor fogadja.

Kállay Béni közös pénzügyminiszter benyújtja a közös miniszterek előterjesztéseit:

az osztrák-magyar monarchia 1902-ik évi közös szükségleteinek előirányzatát; az 1899-ik évi zárszámadásokat és az 1900-ik évi kezelési kimutatásokat s több póthitelről és hitelszámlalásról szóló előterjesztést.

Mint egyéb alkalommal, ugy ez évben is kiosztották tájékoztatás céljából Bosznia és Hercegovina költségvetését.

Gróf *Szapáry* Gyula elnök indítványozza, hogy a delegáció az előterjesztések tárgyalása céljából albizottságokat válasszon.

A delegáció erre megalakítja albizottságait.

Rövid szünet alatt az albizottságok a következőképen alakultak meg:

Költségvetési albizottság: Elnök: Bárod Wodiáner Albert. Jegyző: Szerb György. **Naplóíró-albizottság:** Elnök: Kuszevich Szevetozár. Jegyző: Gáll József. **Külgügyi albizottság:** Elnök: Tisza Kálmán. Jegyző: Falk Miksa. **Pénzügyi albizottság:** Elnök: báró Harkányi Frigyes. Jegyző: Szerb György. **Hadügyi albizottság:** Elnök: Szilágyi Dezso. Jegyző: Münnich Aurél. **Tengerészeti albizottság:** Elnök: Pallavicini Ede őrnagy. Jegyző: gróf Teleki Sándor. **Egyesült négyes albizottság:** Elnök: gróf Szapáry Gyula. Jegyző: Münnich Aurél.

Ezzel az ülés véget ért.

(A magyarok fogadása.)

Gróf Szapáry Gyula, a magyar delegáció elnöke, a közös ügyek tárgyalására kiküldött országos bizottság mai alakuló ülésében értesítette a delegátusokat, hogy a király a magyar delegáció tagjait holnap délbén tizenkét órakor fogadja. A fogadás előtt a delegátusok a magyar minisztériumban gyűlnek össze, ahol gróf Szapáry elnök ismertetni fogja a királyhoz intézendő beszédének tartalmát.

A magyar delegáció fogadásánál a következő szertartást fogják követni:

A fogadathára kitűzött órában az országos bizottság tagjai az udvari várak márványtermében jelennek meg. Mindnyájan egybegyűlvén a főszerktárs-mester helyettese a belső titkos tanácsosok termébe vezetői a tagokat, kik a trón előtt félkörben foglalnak állást. A közös miniszterek, a magyar királyi miniszterelnök, a magyar királyi iótkamarás, a testőrkapitányok és a főhadsegéd a teremben már előbb jelennek meg.

Erre a főkamarásmester ő császári és apostoli királyi felségének jelentést tesz.

Ő felsége a terembe jön és az ajtóktól jobbra lévő emelvényen a trónszék előtt állapodik meg.

A magy. kir. iótkamarás, a testőrkapitányok és a főhadsegéd a trón mellett, a közös miniszterek és a magy. kir. miniszterelnök az emelvényről balra foglalnak állást.

A főszerktárs-mester helyettese és a szolgláttevő szármység a fogadási teremben a atónál maradnak. Erre az országos bizottság elnöke ő császári és apostoli királyi felségéhez beszédet intéz, melyre ő felsége válaszol.

A legelsőbb válasz után a magyar királyi miniszterelnök a bizottság egyes tagjait ő felségének bemutatja, mire ő felsége a belső termekbe vonul.

(A külgügyi expozé.)

A magyar delegáció érdemleges tanácskozárait holnap délután 4 órakor kezdi meg, a mikorra a delegáció külgügyi albizottságát Tisza Kálmán elnök ülésre hívta össze. A külgügyi budget megvitatását gróf Goluchowski Agenornak körülbelül egy órára terjedő expozéja nyitja meg, mire a bizottság megkezdí tárgyalásait.

Az osztrák delegáció.

Bécs, május 20.

Az osztrák delegáció mai megnyitó ülésén elnökké Lobkowitz herceget és alelnökké Javoriski lovagot választották meg.

Az elnök mindenekelőtt köszönetet mond a megtisztelő bizalomért, a melyre nem teheti magát méltóvá másként, mint az ügyrend határozatainak szigorú betartásával. Kiemeli, hogy minden hazafi szívet meglelégedéssel kell eltölteni annak, hogy a béke fiontartására irányuló követelések siker kísérte. Az elnök ezután azt mondja: Nemcsak hogy a más világrészekben kitört véres harcok Európa nyugalalmát nem fenyegették, hanem ellenkezőleg Kínában e hatalmaknak oly együttműködésőt látjuk, amilyent a maga nemében aligha jegyeztek tel valaha. A szerény kelet-ázsiai érdekeink kerete által korlátozott rész, melyet monarchiánk a kínai expedícióban vett, a dicsőségt fénys lapja derék haditengerészetünk történetében. Magatartása általánosságban, valamint egyeseknek kiváló hőstettei ismertetien találkoztak a többi hadsereg együttárcoló tagjainak dicséretével és bizonyára a legnagyobb mértékben igényt tarthatnak a honfitársak köszönetére és elismerésére. Mielőtt most szokott lelkiismeretességgel munkához látunk egyedül a monarchia iránti hazafias érzelmek által vezéreltetve magunkat, tekintetünket gyermeki szeretettel és hódoló tisztelettel fenköit ural-kodónkra emeljük, akinek magasatos kötelességérzete és osodálatraméltó munkaszerete népei javára soha sem gyöngült és azt kiáltjuk: Legkegyelmesebb császárnak és királynak I. Ferenc József éljen!

A ház lelkesüiten háromszor ismételte az elnök hoch-kiáltását.

Ezután megválasztották a jegyzőket és a különböző bizottságokat. A delegáció megalakulása után felolvasták a beérkezett iratokat, ezek közt egy átrított, mely szerint ő felsége holnap fogadja a delegációt.

Gróf Goluchowski külgügyi miniszter több kormányjavaslatot terjeszt elő.

Gróf Vetter indítványára 21 tagu költségvetési bizottságot választottak.

Ezután felolvasták a benyújtott interpellációkat és indítványokat, ezek közt Iro és társaiót a semlegeség állítólagos megsértéséről az angol-boer háboruban, továbbá Bosznia és Hercegovinának Magyarorszába való bekebelezése ügyében, azután Voglerót a katonai büntető eljárás tárgyában.

Az elnök kéri a megválasztott bizottságokat, hogy az ülés után azonnal alakuljanak meg és kijelentí, hogy a legközelebbi ülés napját ma még nem állapíthatja meg.

Bécs, május 20.

Az osztrák delegáció költségvetési bizottsága Baernreither elnökké és báró Chlumcekyt alelnökké választotta. Előadóká a következőket választották: külgügyi minisztérium: Bacquehem marquis; hadügyi rendes szükséglet: báró Wallerskirchen; rendkívüli szükséglet: Popowski; haditengerészet: Pergelt; megszállott tartományok: Barrinski; zárszámadások: báró Czedik; pénzügyminisztérium és főszámszék: Kozlowski.

KÜLFÖLD.

Csőndélet a Balkánon. Azoknak a zavaroknak nagy részét, amelyek Bulgáriát mostani válságos helyzetébe sodorták, nagyobbára a bolgár-macedon liga okozta. Elnökkét, az indultas Szárófóvt vizsgálói fogságban tartják ugyan, de a liga most is folytatja aknamunkáját. A bolgár kormány, látván a macedon-bizottság erősségét, Mihailov Stojánnal, a komítv uj elnökével kompromisszumot kötött a komité Macedóniában való működésére vonatkozólag. A kompromisszum szerint, miután a porta formálisan megígerte, hogy Macedóniában több óhajtott fontos reformot fog életbe léptetni, a bolgár-macedon komité kötelezi magát, hogy megszüntet minden agitációt, a juniusra Szófiába egybehitt meetinget elhalasztja és teljesen szakít Szárófóvval. A kompromisszum létrejöttén az orosz ügyvivő buzgón fáradozott.

Ez tehát sikerült volna. De azért akadt még baj bőven. Egész miniszterlista kerül a vádlottak padjára Szófiában. Ebből valószínűleg ismét esinos kis leplezések és ellen-leplezések fognak támadni, minden balkán-kezdvelő nagy gyönyörűsége. A vád alá helyezésről ez a távirati hir jött:

A szobranje kiküldött bizottság elhatározta, hogy a vagon-vásárlások körül elkövetett visszaélések miatt Paprikov jelenlegi hadügyminiszter kivételével a volt Ivanov-kabinet összes tagjainak vád alá helyezésőt fogja kérni a szobranjéttól.

Most már kérdés, vajjon a szobranje plénuma nem fogja-e célszerűbbnek tartani ennek a monstre-pernek elhalasztását, amelyek alig van párja a parlamentarizmus történetében.

Bulgaria tőszomszédságában a sokoldaluan elfoglalt szerb király is sajátos politikai akkordokat ütött meg. Meginterviewoltatta magát a Rosszija szerkesztője által s a többi közt a következőket mondta neki:

— Szerbiának szoros kötelékkel kell Oroszországhoz csatolva lenni, más szerb politika el sem képzelhető. Mi nem nyithatjuk meg az utat a germanizmusnak a Balkánra. A mi népünk nem szenvedheti a németeket, mert a szerb mindenekelőtt szláv, és az is akar maradni. A Balkán szlávjaiban lobog a velük született németellenes érzület, épp ezért a németbarát politika népszerűtlen és negatív eredményű lenne.

Most már kíváncsiak lehetünk az orosz-barát-politika pozitív eredményeire.

A lemaradt golyó.

Budapest, május 20.

Az a kérdés, hogy a szerb királyi trónnak várható-e egyelőre örököse, immár el van döntve az illetékes orvosok kategorikus nemjével s ezzel az incidens be is van fejezve. A két legutolsó orvosi vélemény kétségtelennek tünteti fel Draga királyné jóhiszeműségét, aki ha ámitotta is magát, egy ügyetlen orvos ámitásának áldozata volt s magának okozott bizonyára legnagyobb keserűsége. A királyi pár egyetértését a keserű csalódás belgrádi híteles értesülések szerint nem zavarta meg, a szerb nép pedig higgadt nyugalommal vette tudomásul a konak dolgait, amelyekből ha dinasztikus kérdés lehet is még, politikai kérdés aligha fejlődik ki. A közelebbi képviselő- és szenátor-választásokra a golyó-kérdés nem lesz befolyással. Sándor busul, Draga asszony gyógyíttatja magát, ennyi az egész — csak az atyuska a keresztapasággal máris megkínált Miklós ear meg ne haragudjék. Megfogadja-e vajjon ő fehér felsége is, mint a Lafontaine hollója: qu'on ne l'y prendra plus, hogy ő ugyan nem vállal többé belgrádi komaságot?

Belgrád, május 20.

Cautlet francia nőorvos volt az, aki oka volt Draga királyné állapota hamis megítélésének s aki az ennek folytán előállott zavarokat előidézte. Ő volt

tudnillik az az orvos, aki először jelentette ki határozottan, hogy Draga királyné áldott állapotban van. Akkörtáj a királyné azt tervezte, hogy állapotának megvizsgálása céljából Belgrádba hozatja Wertheim bécsi orvostanárt, akit már néhány évvel ezelőt konzulitált. Azonban éppen akkor érkezett Bécsbe Milán király, aki iránt a konakban akkora volt a bizalmatlanság, hogy lemondottak arról a tervről, hogy oly városból hívatnak orvost, ahol Milán király idezőik, aki eslegel beolvásolhatná az orvos véleményét.

Draga királyné jóhiszeműleg igaznak tarthatta Cautlet véleményét, mert oly jelek mutatkoztak nála, a milyeneket a terbes asszonyok szoktak tapasztalni magukon. Minden laikus ember is, aki látta a királynét, joggal azt hihette, hogy a terhességnek nagyon előrehaladott stádiumában van, sőt orvosok is, akik behatóan meg nem vizsgálták a királynét, könnyen osztotbák'tak ebben a véleményben.

A mikor azonban dr. Cautlet néhány nappal ezelőt ismét Belgrádba érkezett, belátta tévedését és azt nyíltan bevallotta a királynak és a királynénak. A király nagyon megleheztelt a francia orvosra, aki ezzel mentegedőztött:

— Hiszen tévedni emberi dolog!

Most hívták meg az orosz orvosokat. Ezek, később pedig Wertheim bécsi és Cantacuzene bukaresti tanár, konstátálták, hogy terhesség nem forog fenn. A királyné egy helyi bántalomban szenved, mely ugyan nem aggasztó de amelyet oly asszonynál, akitől gyermek várniak, föltétlenül el kell tüntetni. Az erre a célra szolgáló kezeléssel egy belgrádi orvost bízták meg, Wertheim tanárt pedig arra kérték, hogy pár hét múlva jöjjön ismét Belgrádba.

A válság közepete, mely az Obrenovics-dinasztiát bukással fenyegette, Sándor király jónak látta, hogy legadázzab ellenségeinek is békejóbott nyugton. Megkegyelmezett az in contumacia halálra ítélt és Montenegróban levő Tájsics Rankonak, a radikális párt egyik vezérének, aki most szabádon visszatérhet hazáiba, ahol a radikális párt immár kétségtelenül ujból uralomra jutott.

Belgrádban egyébként nagy nyugalom uralkodik. Most már a lakosság is eléggé ismeri a konakban történt legujabb eseményeket, ha nem is oly apróra, mint a külföldi, melyet nagyon érthető okokból még hivatalos uton is értesítettek a belgrádi szenzációkról, mind a mellett az eseményeknek Belgrádban való közzététele nem okozott valami nagyobb fölindulást. Draga királyné soha sem volt nagyon népszerű, az utóbbi időben pedig, amikor szubjektív hitnél fogva terhesnek tartotta magát, még kevesebbet mutatkozott a nyilvánosság előtt. Az orvosi vélemény közzététele azonban mindenesetre megszaportította azoknak a számát, akik meg vannak győződve a királyné jóhiszeműségéről.

Az orosz kormány volt az első, mely megtudta az igazi tényállást. Sztepirov tanár ugyanis, bármilyen titoktartó volt is egyébként, kötelességének tartotta, hogy azonnal jelentést tegyen a belgrádi orosz követnek. Eddig azonban még nem mutatkozott látható nyoma annak, hogy Pétervárott neheztelnek.

A szerb politikában sem állót elő eddig valamilyen változás. A király megbízik a Vuics-kabinetben és a helyzetet nem akarja kabinetválással is bonyolítani. Így tehát ezután is a liberális és radikális emek koncentrációjának politikája marad érvényben.

Teljességgel valótlán az a hir, hogy a király és a királyné közt harag támadt volna, sőt éppen az ellenkezője igaz. A királyné férjének teljes bizalmát bírja, amit Sándor király a legutóbbi szerb minisztertanácsban is bejelentett.

A királyné gyöngékedik, de nem beteg. Ma reggel kihallgatáson fogadta a miniszterelnököt. A király még jobban viszonul a nyilvánosság elől, mint eddig. Még eddigi kedves időtöltéséről, a királyi parkban való biciklizéséről is lemondott. A konakban most egész böleső-gyűjtemény van. A legnagyobb szerb kerüetek versenyeztek abban, hogy melyik kedvezkedik a királyi újszülöttnék szebb és drágább bölesővel. Ilyenformán 16 szebnél-szebb böleső gyűlt össze, köztük Nis városának remek ezüstbölesője, Ezekre persze most már hosszabb ideig nem lesz szükség.

Belgrád, május 19.

A minisztérium lemondásáról szóló hírek teljesen alaptalanok.

Belgrád, május 20.

Az újságok azt jelentik, hogy a király Novákovics pétervári szerb követet Belgrádba szólította, mert őt akarja megbízni az új kormány megalakításával. Félhivatalosan megáfólják ezt a hirt s azt mondják, hogy Novákovics szabadságot kért, amelyet a Kaukázusban fog töltetni.

Belgrád, május 20.

Szerb kormányköriörkből jelentik a következőket: Az európai sajtó nagy részében a királyné letelege-

désének elmaradásához fűződött teljesen alaptalan kommentárok annyi kellemetlenebbül érintik az idevaló köröket, mert az idehívott előkelő orvosoknak nyílt, kimerítő, szakzerű véleményeket azokat a kommentárok már eleve rosszindulatú kóholyoknak tüntetik föl. Irányadó helyen nyomtatékkal hangsúlyozták, hogy ez úgynevezett semmiféle politikai jelentősége sincs és hogy az említett orvosi vélemények szerint semmiféle káros következményektől sem kell tartani a királyné egészségére és egész szervezetére.

Páris, május 20.

Az itteni szerb követ nyilatkozatot tett közzé, amelyben azt mondja, hogy a szerb királyné állapotaival kapcsolatos hírek *alaptalan, rosszakaratu kóholyok*. A külföldi orvosok konstatálták, hogy *Drága királyné* ideges terhésségben szenved és állapota teljesen képzeltől való. Ezt a sajnálatos tévedést az egyik orvosnak helytelen diagnózisa okozta. A királyné egészen jó volt s a szerb népnek legmelegebb szimpátiája veszi körül.

Bécs, május 20.

Egy előkelő állású személyiség, aki most érkezett ide a szerb fővárosból és apróra ismeri a konok viszonyait, elbeszélte a *N. W. Tagblatt* tudósítójának, hogy a konokban egy idő óta aggódva titkolóznak, de már későn. Minden lehetőséget alkövetnek, hogy a király és a királyné személyes környezetét elzárják a külvilágtól, mert az volt minden botránynak az oka, hogy az udvari szemlélyzet utján a valóságától eltérő hírek jutottak ki a konokból és azokat aztán szerte mindenfelé elterjedtek.

Drága királyné beteg, de baja nem súlyos; az sem igaz, hogy ágyban fekvő. Lelkileg nagyon depresszív, de a nap legnagyobb részét ágyon kívül tölti.

Az utóbbi napokban Belgrádba hívott orvosokkal nagyon figyelmes és előzékeny volt az udvar, de sohasem hagyták őket egyedül; mindig adjutánsok kísérték őket s lehetetlen volt akár miniszterekkel, akár képviselőkkel vagy ismerősökkel érintkezniük; arra pedig gondosan vigyáztak, hogy országuk diplomáciai képviselőjével ne találkozhassanak.

Dr. *Cauet*-ről, a párisi nőorvosról a konokban kiesinyülően és gúnyolódva beszélnek. A király azt mondja, hogy az ő szereplése volt az oka minden bajnak.

Dr. *Wertheim* bécsi tanár a leghatározottabban kijelentette a királynak, hogy semmiféle szimptoma nem volt arra, hogy *Drága királyné* anya ne lehessen, de megfelelő kurának kell magát alávetnie.

HIREK.

A betű.

Törökországba nem szabad bombát bevinni. Keserves dolga lenne annak az utas embernek, akinek a pakktáskájában ilyen játékszert talál a finánc. Ezen a tilalmon nem is igen lehet csodálkozni. A legszabadabb Svájcban is némi kínos feltűnést keltene az ilyen podgyász és a legalkotmányosabb birodalmak tömlőcei is arra jők, hogy megpihenjen bennük a veszedelmes szándékok embere. — Törökországba azonban nemesak bombát nem szabad bevinni, hanem semmi olyan holmit, amit nem ért meg egészen a muzulmán agya. Ez az agy pedig nem tulságosan csaváros. Éppen csak annyit tekervevénnyel dolgozik úgy általában, amennyiből sohase származik fejfájás. Avagy méltóztatott-e olvasni valami olyas hirt, hogy egy török egy török ember elvesztette az esztét? ... Dehogyan veszítette. Kell az neki, hogy éljen jámboran, egy kis furfanggal és pazar lustán. Ilyenformán sok mindent nem ért meg, amit köröskörül kitalált a világ s mivelhogy nem tudatik, hogy miben micsoda veszedelem rejteződik, megállítja a határon az olyas masinát, amit még nem vett be az igazhitű ember agyának konstrukciója. Legújabbban például azt rendelte el a kormány, hogy az *irógépet* nem szabad beocsátani török területre.

Egy gép, a mi ir. Vajjon mi mindent irhat... Betűt vet... Végig fut az ember hátán a hideg, ha ránéz. Előtte ül valami kis-asszony, szaporán billegeti s egész értelmes, szép mondatokat vet a papírra. No de ilyet... Már maga az irás is veszedelmes, hát még ha ilyen ördögös módon történik

meg. A betű: bomba. A betűben éppen csak az a fontos, hogy micsoda sorjában rakják egymás után. Egyképpen felszög és ostoba, másképpen impozáns és zseniális. *Igy* elaltat, *igy* megír. A betű országokat borított már lángba és tenger vér folyt már miatta, pedig csak emberi kéz csapta le a papírosra. Hátha most még a masina is írni kezd.

Pedig hát attól bizony nincs mit félni. A betű nagyon is ráferne Törökországra, talán egy kis felfordulás is csinálna benne, de de nem az a betű, amit a Yost-gép kopogtat le. A kicsit kusza, egy kicsit szertelen, vad, szilaj, szenvedélyes sorokba szedett betű, ami rázná, rázná, addig rázná az aluszékony, lomha muzulmán, amíg fölébredne. Hanem azt nem így írják. Vagy el lehet-e képzelni azt, hogy valami viharos időben beállít a szerkesztő a redakciójába és zsongó agyának minden dühét, elkéseregését bélekoopogtatja egy vezéréikbe. Vagy *Petőfi Sándor* lebillegteteti a maga Remingtonján a Talpra magyart... A gép zökög, nyiszorog, kopog, a klappeneken pedig testamentumot zongorázik ki valami megváltó. — Ugyan, ugyan... a gép nem áll a gondolat szolgálatában, mint annak közvetlen tolmácsolója. Amilyen tökéletlen az érzések, hangulatok tolmácsolásában az örökké sustorgó fonográf, olyan rideg, üres, jellemetlen a gépbetűk uniformisos hosszu sora... Tessék elképzelni Napoleon proklamációját gépirással, recézetten alávonolozva a sorokat ott, ahol megnyomta a pennát. Az írógép lelketlen napszámos s még a sokszorosítás munkájára se alkalmas. Egy kétszáz év előtti kéziszajtó egymagában többet ér, ha arról van szó, hogy sok példányban szórjunk szét valami írást, mint ötven írmasina. Ettől a rémtől ugyan kár volt megijedni.

Törökországnak a mai állapotában félni kell a betűtől. Ha egyszer ott megtanulnak az emberek olvasni s olyan sorrendbe szedett betűhöz jutnak, ami felgyújtja bennök a minden letárgia mélyen szunyádó tüzet — abból nagy felfordulás lesz. Hanem azt a betűt nem a Yost-masinán fogják lekopogni. — Tiltsa meg a hatalom azt, hogy írni és olvasni megtanuljon a nép, zárja be azt a kevéskolát is, amije van s minden nyomdát. És tiltsa meg a szeleknek, hogy átröpökjenek a Bosporus fölött. Ez a veszedelem. Az a szegény gép csak kopog, de az egyéb írás bedöngtetni majd az ajtókat és Európának derék szinjátékban lesz része.

(Th.)

Budapest, május 20.

— BUDAPESTI NAPLÓ. Május 15-én

uj előfizetés nyílt a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetése ezen a napon lejárt, méltóztatassanak a megújításról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

— Személyi hír. Gróf *Csáky Albin*, a főrendiház elnöke, szepesszentfői birtokára utazott, ahol a delegációk tartamáig marad.

— Vilmos császár Magyarországon. Mohácsról jelentik, hogy *Vilmos* német császár augusztus első felében meglátogatja *Frigyes* főherceget, akinek a mohácsi szigeten levő vadászkastélyában száll meg. A sziget egyike az ország legszebb vadászterületeinek és rendkívül gazdag vadakban. A német császár szarvasra fog vadászni. Az emeletes kastély a sziget egyik emelkedett pontján fekszik, évszázados rákkal környezett tisztáson.

— Millió alapítvány. *Edinburgból* táviratozzák: *Andrews Carnegie* két millió font sterling alapítványt tett skót származású diákok számára az edinburgi, glasgowi, st.-andrewsi és aberdeen-i egyetemeken létesítendő ingyenes helyekre.

— A bajor régensherceg Bécsben. *Luitpold* bajor régenshercegnél, valamint *Terézia* hercegnőnél és *Adelgunda* modenai hercegnőnél a király ma délután félórai látogatást tett. A régensherceget ma *Lajos Viktor*, *Lipót Szalvátor* főhercegek és *Blanka* főhercegnő is meglátogatta.

— A boer küldöttség érkezése. A boer küldöttség, akiknek érkezése tegnapi volt jelezve, újabb megállapodás szerint csak június 6-án érkeznek

Budaestre az ifjabb *De Wet* boer parancsnok vezetésével. A belvárosi Sas-kőr, mely a boer küldöttséget fogadja és itteni akcióját rendezi, esatlakozásra szelítottatta föl a budapesti összes társasköröket. A boerok fogadtatása ügyében május 25-én, szombaton este hét órakor érkekel letesz a Sas-kőr helyiségében.

— A pápa és a festő. Nem kell sok kommentár az esethez, csak el kell mondani, ahogy megtörtént. Egy festő megírta a pápa arcképét és híres akart lenni általa, tehát elküldte a pápának, hogy sajátkezűleg írja alá. A pápa megnézte a képet, s aztán ráírta ezt:

Non spaventatevi, sono io!

(Ne ijedjétek meg, én vagyok!)

Dal Vaticano 29. aprile 1901.

Leone XIII.

Ezt a mondatot ott följebb pedig *Máté* evangéliuma tizennegyedik fejezetének huszonkilencedik versében *Jézus* mondja az apostoloknak, amikor a galileai tavon a viharban hirtelen megjelent köztük. Ha a pápa ezeket a szavakat írta rá a képre, akkor bizonyára nagy oka van attól tartani, hogy az emberek attól a rajzolt képtől megijedjenek. S mivel a pápa tudvalevőleg nagyon jó, szelid lelki, s a légynek se tud ártani, el kell hinni, hogy a törekvő festő ezt a kis maliciát megérdemelte.

— *Vaacareson Kelen*. Párisból érdekes hír érkezik *Vaacareson Helén*-ről, az ismert nevű román írónő, akit jó ideje nem emlegettek már, pedig egy időben sokat foglalkoztatta a világot. Ő volt az tudniillik, akibe a román trónörökös belszeretett, s ezzel ugyancsak nagy gondot okozott királyi szüleinek. A párisi hír azt jelenti, hogy megnyerte a *Jules Favre*-díjat, amelyet az *Academie française* osztogat írónőknek bizonyos fajta műveikért. Ezeknek a műveknek a morára, vagy a nevelésre vonatkozó tárgyakat, továbbá filozófiai, vagy történelmi témát kell feldolgozniok.

— *Kinkl Scheer Péter* halála. Semmi nevezetes dolgot *Kinkl Scheer Péter* nem cselekedett soha életében. Jámbor volt, mint egy patriárka, fehér szakállá volt, mint egy remetének s mégis a csillag-börtönben halt meg tegnap délután pontban négykor, mikor odakünn nyugvóra kezdett hajolni a nap.

*Kinkl Péter*nek nazarénus betegsége volt. Nem akart puskát fogni. Egyszer kieresztették s a kezébe nyomták a fegyvert. Eldobta. Másodszer is, harmadszor is, tizedszer is megpróbált, mindig eldobta. Utoljára aztán már odáig jutott, hogy most az életet is el kellett hullajtania.

Az atyafiság szépen körül állta az ágyat s úgy nézték, mint haldoklik *Kinkl Scheer Péter*.

— Igaz is ám — mondta még utoljára a felesége — mondhat otthon, hogy mennék el a miniszterhez, kérémm meg, eressze el kendet.

Kinkl Scheer Péter csak a kezével intett. A szemével kérdezte:

— Nos?

— Nem mentem — folytatta az asszony, hanem inkább mindig imádkoztam kendért. Lám most meg is szabadul a börtönből.

— Meg — mondta *Kinkl Scheer Péter*. Kínézett a leáldozó nap korongjába, aztán befordult falnak s annyit moncott:

— Szabadulok hát...

Meghalt. A gyerekei, fiai, felesége szép esőndösen néztek s örültek, hogy kiszabadult. Nem sirtak. Jó nazarénus volt *Kinkl Scheer Péter*, hát a családja sem sirathatta meg. Nem való az nazarénusnak.

— *A főszertartás mestere temetése*. *Pozsony*ból táviratozza tudósítónk: Ma délután két órakor ment végbe gróf *Hunyady Kálmán* főszertartás mestere temetése *Ivánkán*. A király képviseletében *Montenuovo* főlovászmester jelent meg a végigtiszteségen, amelyen ott volt a fődvarmesteri hivatali küldöttség lovag *Loebenstein* szertartás mestere vezetésével, a magyar és osztrák arisztokrácia számos tagja, köztük gróf *Apponyi Albert* és báró *Vay Dénes* pozsonyi főispán stb. Az egyházi szertartást *Martiny Miklós* kegyuri plébános végezte. A holttestet a plébániatemplomban beszentelték, aztán a családi sírboltba helyezték örök nyugalomra. A katonai konduktust *Frigyes* főherceg táborsernagya vezérelte. Koszorukat tettek a ravatalra: herceg *Liechtenstein Rudolf*, a fődvarmesteri hivatal, herceg *Montenuovo Ratibor*, *Pallavicini Sándor* és *Irma*, az osztrák zsokéklub, a bécsi úgétó versenyeget, a bécsi urlovasegyet, a bécsi fiaktársulat, a versenytállós-tulajdonosok és lótenyésztők klubja.

— *Fesztay Árpád* itthon. *Fesztay Árpád*, akit most uj képevel nagyban ünnepeltek *Frenzenben*, szerdán e hó 22-én reggel fél kilenkor érkezik hazra családjával együtt a fiumei gyorsvonattal. Művészársai, tisztelői és barátai a központi pályaudvaron fogadják.

— *Bérmálás a fővárosban*. A fővárosban ma kezdődött a bérmálás. A buda-újlaki templomban ma reggel több száz ünnepelő-ruhás iskolás fiú és leány gyűlt össze, akik között dr. *Kohl Medárd* főszentelt

püspök osztotta ki a bérálás szentségét. Holnap kedden O-Budán kezdődik a bérálás. Kedden a fiukat és szerdán a leányokat bérálják meg. A bérálásra n. ocsázó gyermeket jelentettek be.

— **Jótékony színelőadás.** Az ó-budai Miklósléiri elemi iskolában műkedvelői színi előadás volt tegnap az intézeti szegény gyermekek felruházására. *Janicsék* Rébert igazgató rendezte a szépen sikerült előadást, amelyben különösen *Janicsék* Adrienne és Olga, *Novák* Mariska, *Benedek* Zsolt és *Barakovics* Kálmán arattak élénk tetszést.

— **Népség, katonaság.** A kassai fűtőcának éppen olyan vegyes volt mindezekig a publikuma, mint akármicsoda egyéb fűtőcának. Aki sétálni akar, az nem buvik el a sikátorokba, hanem oda igyekszik, ahol világosság van, meg tömeg. Sok embernek mutogatja meg a nyugodalmat megelőzését, ami vasárnap délutánra, estére kijár a cselédnek is és a közönséges katonának is. Ez az okozója annak, hogy a fűtőcát, amiből vidéken rendszeren csak egy van, közönséges publikum lepi el. Karöltve járó szakácsné és baka akad folyton a publikum lábai alá, csupa olyan népség, amely a beszélgetésében, mulatságában nem is igen diskrét. S nagy vízszínű szivarok merednek bele a levegőbe a bakafogak közül s mindez roppant mód kellemetlen az uri publikumnak. Pedig hát az az első, mondja a kassai rendőrség s egy egyszerű rendőri tiltalommal kimondotta, hogy a baka meg a szeretője ezután csak a fűtőca egyik felén sétálhat, a másik fele az intelligenciáé. — Ilyen humoros rendőri intézkedésről régen olvastunk. Hogyan fogja megállapítani a rendőrség az intelligencia gyalogjárójára lépő minden emberről azt, hogy elég intelligens-e az értelmiség járdájára. Es mit mond ahhoz, ha a cseléd azt mondja, hogy ha az övé az utca, amikor a piszora szaladgál, hát az övé akkor is, amikor sétál. Es mit szól ahhoz a rendőrség, ha ezt az okvetlenül jogos álláspontot támogatják majd a bakaklápok is és kikérik maguknak az egyéni jogaikba való illetőn beavatkozást. Ez egy olyan torz rendelet, ami hála istennek végre nem hajtható. Mi lenne belőlünk, ha már még abba is beszélnék a rendőrség, hogy ki melyik uton sétáljon ki a babájával a sétátra...

— **Gyógyszeresek közgyűlése.** Az országos gyógyszeresegyesület ma délelőtt tartotta évi rendes közgyűlést saját helyiségében *Zboray* Béla elnökle alatt. Mindjárt az előki megnyitót után hosszabb vita feldőtt ki a megbízások megvizsgálása körül. Az elnök ugyanis azt kívánja, hogy a meghatalmazások megvizsgálására kiküldendő bizottság a kiküldött aláírásait is vegye vizsgálat alá. Ez ellen a tagok élénk tiltakoztak. Vegre is az elnök ki akarta küldeni a bizottságot, de *Tauffer* alelnökön kívül senki sem vállalkozott a tisztségre. Így ezután az alelnök maga vonult vissza a megbízások átvizsgálására.

E közben meghallgatták a titkári jelentést, amely megemlíkeli arról, hogy a belügyminiszternél megszüntették a gyógyszerészi kamara állóállását, de a közegészségügyi tanács nem pertolta a kérelmét, az így különben még döntés alatt van. Azután a párisi kiállításban való részvételről számolt be, a gyakorlati tanfolyamról s végül arról, hogy a parlamentben leendő szakképviselésért iránt a miniszterelnöknek jártak s kérték, hogy egy-két kerültesen jelöljön pártukat. A miniszterelnök kijelentette, hogy ő kerültesen nem jelölhet, de ha valamelyik választókerületben gyógyszerész felé fordul a bizalom, erőcsúszig szívesen támogatja.

A jelentés tudomásul vételével *Tauffer* alelnök jelentő, hogy megvizsgálta a megbízó leveleket és...
Többször: Csak arra nézve nyilatkozzék, hogy tagjai-e az egyesületnek vagy sem?

Alelnök: Fejszólat azokat, akik átvették a megbízásokat a nélkül, hogy tagjai lennének az egyesületnek.

Elnök: Ezt a kérdést én megfellebbezem a belügyminiszterhez!

A titkári jelentéshez *Bokor* szólt hozzá. Kiemelve, hogy a patikusokról milyen téves vélemények vannak elterjedve. Ő résztvette a betegségtől pénztárak doigában a kereskedelmi miniszterumban tartott ankéten ahol — s ez kerültesen a patikusokról, — ilyen megjegyzések röpködtek:

— A szegény ember szírián hízók!

Egyik miniszteri osztálytanácsos pedig, midőn a szólvédekezett a testületnek ilyen megtámadása ellen, így szólt:

— Ah! Ismérjük, patikus-védelem!

Szólvédekezett erre élesen tiltakozott a megjegyzések ellen s most kérde az alelnöktől, hogy ő is így tett volna-e ha jelen lett volna az ankétán.

Tauffer alelnök azt leleli, hogy ez olyan egyéni dolog, amelyre nem válaszolhat.

Az összegyűlt patikusok legkövőbbike személyes kérdésben szót kértek, kijelenti, hogy ő nem azért ol an kövér, mert patikus, hanem azért, mert a családja ilyen.

A számadásokról szólvédekezett tudomásul vétele után az indítványokat tárgyalták. Azután banket volt.

— **A gödöllői korszak.** Pompázó korszak ősvezik a gödöllői Erzsébet-szobrot. A gyönyörű ünnepek virágai között ülőtűnést keltettek a főrendház, a képviselőház és Pestmegye remek korszorui, amelyek Garai Antónia kezepesti-úti virágszaloniának műveléséről tesznek tanúságot.

— **Ada Christen.** Ezt a nevet vagy husz évvel ezelőtt sokat emlegették azokban a társaságokban, melyek az irodalmi élet minden pikanteriájából ki tudják keresni az értéket s nem az évszázados erénytermométerrel mérni a lírai versek hőfokát. Ada Christen kisasszony, polgári néven *Friderik Krisztina*, azok közé az asszonyok közé tartozott, akik énekelni mertek olyan témákra is, melyek a szalonversetek kedélyeit rettetetes kritikákra indítják. Az akkor még fiatal asszony verskötetékét ez volt a címe: *Egy bukkott lány dalai*. Csupa regényes szenvedelem volt e dalokban s egy sok megpróbáltatást elszenvedett fiatal asszony keserves vívdódsza hangzott ki belőlük. A hír azonban szárnyára vette nevét, de ezt is csak azért, hogy aztán mihamarabb elejtse, úgy hogy hosszú évek óta Ada Christen nem is szerepelt még csak az irodalmi érdekességek közt sem. Mai aktualitása az a szomorú aktualitás, amely a sokat hánytvetett művésznőnek végét jelenti. Ada Christen ma hunyt el Bécsben. Vagyos kereskedő család leánya volt, de már nagyon korán meg kellett ízelnie a nyomorúság kenyerét. Tizenöt éves korában színésznő lett, néhány évvel később nűl ment *Neupauer* Zsigmond szentgotthárdi szolgbíróhoz, aki azonban elmebajában csakhamar elhunyt. A férje után való bánkódás váltotta ki a fiatal nőből a költészet hangjait. Első verskötetete után még egy regényt és drámát is írt. Legutolsó munkája a *Szemzedelmek* című novellás kötet megjelenése óta Ada Christenről senki sem beszélt többé. Elő halottaiból most támasztotta föl az igazi halál.

— **A diákok vakációja.** A VII. ker. gyakorló főgimnáziumban vasárnap szülői értekezlet volt, melyen a diákok nagy vakációját időteljeséről vitakoztak szülők és tanárok. *Badics* Ferenc igazgató bevezető szavai után dr. *Baumgartner* szölet s mint orvos ajánlta a sportot, *Fried* Józsefné a kézi munkát. *Szűll* Endre a sportveszedeleméről szölet, különösen a labdarugást tapasztalva veszedelemnek. Dr. *Ostály* Albert legintósabbnak tartja, hogy a gyermek nyáron szabadnak érezhesse magát, ezenélkül a fővárosi gyereknél fontos lelkiszűréséglet is, hogy vidékre is kerüljön. Dr. *Szilasi* Mór helyet kér a komolyabb foglalkozásnak, mert a gyerek két hét alatt meg tudja a szabadságot. Minden studumból jelöljön ki az iskola bizonyos részt, amit a nyaralásról visszajöve, bevégezve mutatna meg tanárának (!) Dr. *Otlík* csak olyan szellemi munkát engedne, amely egytűttal üdítő, egyébként a testedzést pártolja. *Wolner* József soha iskolakönyvet nem engedett vinni a nyaraláshoz, azért jól tanultak a fiai. Legelőjebb ha nyelvmesterrel gyakorolta volna a nyelveket ebben a sorban: franczia, német és angol. Dr. *Lányos* Gyula több vakációt kérne, hogy szellemi ökonómiaival lehessen folytatni a tanulást az egész szünetidőn át. *Peregriny* ellene van a vakáció penzumoknak, amit a szülőnek pénzébe is kerülnek. *Szirmai* Oszkár szerint a botanizálást, mely szellemi és testi enybsülésre egyaránt alkalmas, kellene ugy tanítani, hogy a gyermek maga is végezhesse. Szölet még *Tóth* Lászlóné és *Lehoczky* Antal, mindketten a gondolton vakációt mellett, mire *Badics* Ferenc igazgató közönte meg a hozzájárulásokkal s megjelölte azt a közeputat, amelyen haladva, fiai szellemi és testi értékét legjobban szolgálhatják a szülők.

— **Zsebtolvaj-iskola.** Nápolyban az utóbbi időben feltűnően sok zsebtolvajást követtek el. Ez felhivta a rendőrség különös figyelmét, de a titok nyitjára nem igen találtak rá. Először arra következtettek, hogy talán idegen zsebtolvaj-invázió lepte meg a várost, de a legalaposabb razzia sem tudta igazolni ezt a föltervést. A rendőrségben, mint annyiszor, végre is a véletlenség segített. Följelentést kapott, még pedig egy zsebtolvajról. Aki azután alaposan megvilágította a helyzetet. Vallomása szerint Nápolyban egy jól szervezett zsebtolvaj-iskola van, ahol egy tanító állandóan oktatja növendékeit erre a nemes mesterségre. A növendékek pedig hozzák a sápot a mesternek. Egy növendék nem akart sápot adni, mire a mester súlyosan megbüntette. A növendék ezért bosszút esküdtött és fellobbantotta az egész iskolát. Most már nem követnek el annyi zsebtolvajlást Nápolyban.

— **Örült merénylő.** Moszkva lakosságát egy idő óta rettegetben tartja egy titkoszok gonosztervő, aki az után megtámadott sok asszonyt és leányt s késél öszszeszerkálta áldozatait. Mint tudósítók Moszkvából táviratozza ma kérekerítették a veszedelem embert. *Fkuravniev*nek hívják s az orvosok konstátálták, hogy gyógyíthatatlan örült.

— **Az ifjúsági tornaverseny.** *Wlassits* Gyula vallás és közoktatásiügyi miniszter felkérte *József* főherceget, tekintenie meg az e hó 26 án, pünkösdi vasárnapján kezdődő országos ifjúsági tornaverseny, amelyen 100 fővárosi és vidéki tanítvány, mintegy 4000 tanulóval vesz részt. *József* főherceg biztos kiállításba helyezte megjelenését a versenyen családjával együtt.

— **Kikerestelkődő mohamedánok.** Szófiából jelentik, hogy *Jagol* és *Dolenz* macedóniai falvak mohamedán lakói bejelentették *Poltcarpus* metropolitának, hogy valamennyien át akarnak térni a görögkeleti hitre, mert őseink is ezen a hiten voltak és erőszakkal kergették őket az izlam karjaiba. A metropolita jelentést tett az esetről a konstantinápolyi exarchának, aki bejelentette az esetet a portának. A porta nem egyezett bele az áttérésbe, mire az exarcha a konstantinápolyi orosz nagykövét támogatásával bolgár papokat küldött *Jagol*ba és *Dolenz*sébe, ahol állítólag már meg is kezdték a keresztelését.

— **Romagnoli.** Romagnoli az az ember, aki miatt egész Európát tüve teszi a rendőrség s minden erőlködése dacára sem tudja megtalálni. A sokat kutatót ember néhány héttel ezelőtt utazott el Buenos-Ayresből s azóta nyoma veszett. Egy buenos-ayresi újság, a *Preusa* most érdekes részleteket közöl a pattersoni anarkisták összeküvéséről s e részletek közt nem a legérdekesebbek azok, melyek arra a regényes nevé emberre vonatkoznak. Romagnoli a pattersoni anarkisták veszedelemes kiküldöttje, aki azért kelt át az oceanon, hogy megölje a német császár, *Heléna* olasz királynőt és a turini grótot. A buenos-ayresi újság azt is tudja, hogy a veszedelemes embernek az volt a retentő utatitása, hogy *Vilmos* császárt törrel, a nyakán szurja meg.

— **Fölöszlott ifjúsági egyesület.** *Kisfaludy* A. Béla, a tudomány-egyetem rektora a dekanátus iekete tábláján ma arról értesítette az egyetem polgárait, hogy a *Magyar Turista-Egyesület egyetemi osztályát* a Magyar Turista-Egyesület központi választmánya e hó 8-ikán fölöszlotta és ez az osztály ettől a naptól fogva tagsági díjak beszedésére nem jogosult. A fölöszlott az egyesület egyetemi osztályában nemrég előfordult személyes természetű torzalkodások az okozói.

— **Halálozás.** *Marsó* Géza kabinetirodai titkárr 18-án meghalt. Höltestét *Várkonyba* viszik aho a család sírjába helyezik. Ő felsége a család előtti kifejezte részvétét.

— **Bucsjárási Esztergomba.** A belvárosi főplébánia-templomból május 27-ikén, pünkösdhétlőn, bucjsjárás indult Esztergomba. A bucusok reggel négy órakor külön hajón induának s az érseki szék-városban különféle ajátosságokban vesznek részt. Közben megtikinték az érseki palota nevezetességeit és a bazilika kincseit.

— **Dadogok vizsgája.** Elsőrangú orvosi tekintélyek jelenlétében tojt le tegnap délelőtt a piaristák gimnáziumában a *Skultéty* Lajos ádozópáp és tanár vezetése alatt álló dadogók és beszédkönyvtárosok gyógytanfolyamának vizsgálata. A jelen volt orvos-tanárok a legmélegben elismerésben részesítették a tanfolyam kitűnő vezetőjét és a tanfolyam egészségi felügyelőjét, dr. *Bród* Miksa egyetemes orvosdotort. A növendékek valamennyien kitűnően beszéltek, olvastak és szavaltak. Különösen fe tünt egy kis fúcska, aki a *Himnusz* és *Szózat*ot szavalta és oly tisztán beszélt, hogy édes atyja könnyezve mondott köszönetet *Skultéty* tanárnak. A módszer, amelyet *Skultéty* tanár alkalmaz, teljesen bevált. A vizsgát megelőző napon megiógotaták a tanfolyamot *Kohn* Medárd püspök, dr. *Gerlóczy* Zsigmond egyetemi tanár, *Kirner* Károly és dr. *Nemess* Antal akik legnagyobb megelégedésüknek adták kifejezést a látottak és hallottak fölött.

— **Házasság.** *Ifjú Windisch* Imre a napokban jegyezte el *Kalocsán Bohuniczky* Malvin kisasszonyt.

Krausz József városi díjak kereskedő eljegyezte *Kohn* Emma kisasszonyt Csornárol.

— **Cukorbetegek gyógyítása.** A cukorbetegségeket biztosan és gyorsan gyógyítja a legújabb *Musol* preparatum. Bővebben olvasható erről hirdetési rovatunkban.

— **Pestmegye új közigazgatási és földművelési térképe.** A nagyméretű m. kir. pénzügy-miniszterum rendelteté lyoltan a m. kir. államnyomdában *Jankovich* László térképészeti osztályvezető tervezete szerint hivatalos és legújabb adatok alapján 1 : 144 000 arányban 7 színnyomású megyei térképek sorozatából most jelent meg *Pestmegye térképe*. A kitűnő térkép ára 1 korona, Pestmegye 4 lapon, 4 korona, vászorra huva 1 lapon talra akaszthatóan, vagy 4 lapon zsebrét hajtta tokban 8 korona, vászorra huva keményfa léekkel 10 korona. Kapható *Toldi* Lajos könyvkereskedőnél (Fő utca 2. sz.)

— **A dívat és otcsóság.** Ez a két fogalom csak ugy találkozik össze, ha ruhaszükségleteinket *Rotberger* udvari szállító férfíruba-árúházaiban szerezzük be. Az árúház kifinomult rendszerű, amely hirdetési rovatunkban olvasható, figyelmébe ajánljuk mindenkinek.

(x) **Elsőrendű a fővárosban és az országban** elismert műtérnem *Kossák* József cs. és kir. udv. fényképész, *Kossuth* Lajos-utca 12., szemben a Nemzeti Kaszinóval, látványos kirakat a kapubejártnál.

(x) **Kérjünk mindenütt Emke-gyűjtőt!**

(x) **Török. A és Társs szerezesebankházt** ajánljuk, legnagyobb osztálysorsjáték detail-üzlet, Budapest, Váci-körút 4/g.

(x) **Figyelmeztetjük a gazdaközönséget** és iparvállalat tulajdonosokat, hogy gépjármű és hengerrel szükségesleteiket a hírneves orosz-amerikai olajipar-részvénytársaságnál fedezzék. Az egyedüli elárúsítást Reich S. és társa cégél, Felső-Erdősor 11. szám, mely cég minta- és árjegyzékkel készséggel szolgál.

Ez is drágaság?

— Jelenet. —

Az Országos Gyógyszerész-Egyesület mai közgyűlésén a gyógyszerészek erősen védekeztek a drágaság vádjá ellen.

Egy asszony: Kérem, gyógyszerész ur, fáj a fogam, kérek egy kis üveg szegfűszegolajat.

A gyógyszerész: Azonnal.

(Kis szűnet.)

A gyógyszerész: Itt van.

Az asszony: Mi jár érte.

A gyógyszerész (kis számításot tesz): Mindössze tizenhat forint hetven krajcár.

Az asszony: Tessenék?

A gyógyszerész: Tizenhat forint hetven krajcár.

Az asszony (szemből az utolsó remény sugarával): Talán korona?

A gyógyszerész: Nem. Forint.

Az asszony: Kedves gyógyszerész ur, legalább magyarázza meg, miért kerül ez ennyibe?

A gyógyszerész: Nagyon szívesen. Maga a szegfűszegolaj csupán öt krajcár. De mit tesz isten? A kis oszított üvegcse már két forint husz. Parafadugó olós volta egyszerű üvegdugó kiereszti az erejét, kell tehát fluórsavval étetett tejüvegdugó. Es itt van a kutya elásva, mert egy ilyen tejüvegdugó hat pengő.

Az asszony: Hát még?

A gyógyszerész: Hát még? Hát még a csomagolás! Fehér seivepapír köröscse husz krajcár, rózsaszínü seivepapír köröscse harminc krajcár összesen ötven krajcár. Piros pecséteske negyven krajcár, brüjjön, hogy nem illát tettem rá, mert az hatvan lett volna, kis zsinagecske huszot hat krajcár, göröscse negy krajcár.

Az asszony: És aztán?

A gyógyszerész: És aztán monogramom a pecséten husz krajcár, vinyetta az üvegcsén ötven krajcár. A vinyettán kis szöveg tíz krajcár, dátum öt krajcár, aláírásom két forint. Önnök pecheje van, szögény asszony. Enn irtam a *Feltámadt lelkek* című regényt és nem vesztegethetem az aláírásomat két pengőn alul. Érti?

Az asszony: Értem.

A gyógyszerész: Na már most. Pecsétviasz melegítésére fordított gáz husz krajcár, az üveg becsomagolása ötven krajcár, átnyujtása harminc, visszaköszönés negyven és mindenek a sok apró tételek összeadásával járó számtani művelet három forint. Összeen tizenhat forint hetven. Tudja?

Az asszony (bánatosan): Tudom, ott egye meg a fene.

— o. —

FŐVÁROS.

(*) **Takarékoskodás.** A harmincas bizottság Halmos János polgármester elnöklete alatt ma folytatja a főváros háztartásának rendezése dolgában kiküldött albizottság jelentésének tárgyalását. Az albizottság indítványozza, hogy a statisztikai hivatal ezenint ne küldje meg kiadványait a bizottsági tagoknak, hanem csak ötven példányt tartson készletben azok számára, akik igényt tartanak rá. Ugyanezt indítványozza a közgyűlési jegyzőkönyvekre. Dr. Szalai Mihály bővebben ismerteti a javaslatot, dr. Preyer Hugo a statisztikai évkönyv tartalmának redukálását is ajánlja dr. Kőrössy József, a statisztikai hivatal igazgatója hozzájárul a javaslatához. A megtagarítás 1100 korona. A bizottság hozzájárult az albizottság javaslatához, hogy az iskolai értesítőket ezenint 40—60 fillérré adják a tanulóknak. A vízvezeték kiutatás megszüntetését nem fogadták el, mert amugy is nagyon csekély lenne a megtagarítás, a vásárosarnokok, a kórházak és egyéb fővárosi intézetek évkönyveit Folkusházy jegyző védelmezte, a bizottság a polgármester felezéselése után nem is fogadta el az albizottság indítványát. De elogadta a többség Preyer Hugó, Szalai Mihály és Lampl Hugó hozzájárulása után azt az indítványt, hogy az adópszénfű szüntettesék meg, s leendőit vegye át a központ pénzfár. A megtagarítás 11.000 korona. A bizottság végül hozzájárult hosszabb tárgyalás után, amelyben Virava József, Springer Ferenc, Edcs Károly, Halmos János vett részt, hogy a hivatalnokok munkaidője a fővárosnál 8-10 harmadik fél óráig tartson, és akik ezt a munkaidőt nem tartják be, azokat a kerületi előjárók tíz koronáig terjedhető pénzbüzzsággal sújthatják. A központban a polgármester gyakorolja ezt a jogot.

(*) **Szaktanársági bizottság.** A székelyfővárosi közoktatásügyi bizottság ma délután Fallér Ferenc tanácsnok elnöklete alatt ülést tartott. Az ülésen dr. Déri Ferenc fogalmazó volt az előadó. Javaslatot

tett első sorban a Szilágyi István-tele 81 egyenkint 180 koronás ösztöndíj adományozásáról. A jelöltek a következők:

Gatterer Ferenc, Kozoly Sándor, Róbel Alajos, Schank Antal, Ucsár Gyula és Csernyák Imre II. ker. ráliskolai, — Bietz Gusztáv, Bilér Ferenc, Schremek Lajos, Houska Viktor, Böcskey Mihály, Krumping Eda, Prokopecz Ferenc, Romák Béla, Czajkovszky Jenő és Götz János IV. ker. reáliskolai, — Löwy Jenő, Wassinsky Lipót és Müller Miksa V. ker. reáliskolai, — Polcsik Lajos, Nagy Géza, Ekkert Ignac, Fridrich Ferenc, Tasner János, Gergely József, Dózsa Zsigmond, Rott Kálmán, Reichweisz Ferenc, Mianarez Lajos VIII. ker. reáliskolai, — Salzberger Árpád, Brunckner Lajos, Marton István, Szilágyi Zoltán, Hónig Antal, Artner Nándor, Bende Pál és Haugh István II. ker. kereskedelmi iskolai, — Kubaszta Ferenc, Schöller Károly, VI. ker. kereskedelmi iskolai, — Berecz Károly, József, Székrenyessy Béla és Hohemberg Árpád IX. ker. kereskedelmi iskolai, — Hives Árpád, Otzelberger István, Berger István és Trichien Árpád II. ker. polgári iskolai, — Lunk Lajos, Retter Jakab, Weber József, Rottmann Aladár, Weisz Márk és Jukker Lipót III. ker. polgári iskolai, — Amer Imre, Ciamm Károly, Klotzbücher Károly, Gold Simon, Stern Rezső, Kichl Miklós VI. ker. polgári iskolai, — Sándor István, Weisz Jenő, Wolliák Pál, Freund Bernát VII. ker. polgári iskolai, — Berta István, Kunzt Rezső, Weinlich Mihály, Novák Géza, Weber Ferenc, Benedik István, Váczy Péter, Bichler László és Wachner Rezső VIII. kerületi polgári iskolai, — Wilde Ferenc, Király Lajos, Puskás Lajos és Fekete József IX. kerületi polgári iskolai tanulók, továbbá Szabó János, Szabó Jozsef, Gyurkovich János, Rapai Dezső és Mayer Henrik iparrajziskolai növendékek.

A *Gizella- és Mária Valéria*-tele 33 darab egyenként 200—200 koronás ösztöndíjra kijelöltettek a következők:

Flachner Mária, Dános Margit, Guzso Ilona I. kerületi felső leányiskolai, — Brettschneider Etelka, Hajós Ilona, Schwarz Sarolta, Rosenfeld Paula és Szalkay Margit IV. kerületi felsőbb leányiskolai, — Horváth Margit és Schmidt Jolán I. kerületi polgári iskolai, — Kerekes Elvira, Balogh Irén és Hohl Kamilla II. kerületi polgári iskolai, — Brenesik Vilma, Hiroseh Anna, Sinabech Jóna és Link Irma III. kerületi polgári iskolai, — Bischitz Olga IV. kerületi polgári iskolai, — Weisz Katalin és Málner Margit V. kerületi polgári iskolai, — Csongor Aranka, Szóke Irén és Soltész Anna VI. kerületi polgári iskolai, — Prenosz Ilona, Fichtner Teréz és Rehberger Margit VII. kerületi polgári iskolai, — Hlatky Ida, Hadek Mária és Rott Matild VIII. kerületi praterulái polgári iskolai, — Felsmann Anna, Hriech Anna és Mikle Matild VIII. kerületi Csokonai-utcai polgári iskolai, végül König Ludmilla X. kerületi polgári iskolai növendékek.

Több kisdöndő segítség megszavazásával a napirend véget ért, s aztután az előkló *Faller* Ferenc tanácsnok bejelentette, hogy a polgármester rendelkezéséből június elsején megválik a tanügyi osztály vezetésétől. Ez a mai bizottsági ülés az utolsó levén, amelyn elnököl, felhasználja az alkalmat, hogy a bizottság tagjainak odaadó működésükért, amelylyel őt nehéz munkájában támogatták, őszinte köszönet mondjon.

A bizottság nevében Tanczer Pál, a bizottság legrégebb tagja szólalt fel, sajnálatát fejezve ki *Faller* tanácsnoknak a tanügyi osztály eleről való távozása felett. *Faller* tanácsnok éltetésével az ülést befejezték.

(*) **Adókövetés.** A VI-ik közigazgatási kerület adókövető B) bizottsága a külön meghívottak; a VII. ker. B) bizottsága a 4281—4340—43. hrsz. alatt lakó külön meghívottak II. osztályu keresetadó javaslatait veszi holnap tárgyalás alá.

SZÍNHÁZ, ZENÉ.

** **Nemzeti Színház.** Ugy volt, hogy a Nemzeti Színház szünete az idén június utolsó hetében, sőt július elsején kezdődik. Erre való tekintettel több régi darab folelevenítését tervezte az igazgatóság. A darabokat úgy osztották be, hogy egy kései repriz még június második felére is jusson. De most arról értesülünk, hogy a Nemzeti Színház tagjai hamarabb hozzájutnak a vakációhoz, semmint gondolták és remélték. Ugy halljuk, hogy a Nemzeti Színház kapui június elején, talán már harmadikkal bezárulnak. Ennek a sietségnek a színház *tűzveszélyessége* az oka. A napokban a tüzőltóság főparancsnoka hivatalos vizsgálatot tartott a színház nézőterén és a vizsgálat után azt a *néződöntőt jelentés tette az intendánsnak*, hogy a nézőter egy részének *rojtónos átalakítása nélkül* a leg- súlyosabb katasztrófa fenyegeti a közönséget, ha véletlenül tűz támad a nézőterén, ami annál könnyebben megtörténhetik, mert a *vilamos vezeték nincs jól izolálva*. A színpadon támadható tűz nem veszedelmes, mert a *vasfüggöny* és a *zsinórpadlón* elhelyezett záporkészülék megvédi a közönséget, de ha a rosszul izolált vilamos vezeték egy szikrájától tüzet fog a páholyok korhadt fa-konstrukciója: a színház egy-két perc alatt lángokban állhat. A tüzőlt főparancsnok hosszasan értekezett gróf *Kegelevich* intendánsal és határozottan kijelentette, hogy felelőssége tudatában *kénytelen volna betiltatni az előadásokat*, ha az intendáns ragaszkodnék ahhoz, hogy június végéig játsszanak a Nemzeti Színházban. Az intendáns maga is belátta, hogy a figyelmeztetés jogosult és a nézőtér átalakítása sürgősen szükséges. Ambar a színház a bérilokkal szemben kötelezettséget vállalt, hogy július elsejéig játszani fog, az intendáns mégis elrendelte, hogy a Nemzeti Színház szünete június első napjaiban kezdődjék. Amint a színházat bezárják, azonnal hozzáfognak a nézőtér átalakításához, hogy a munkálat szeptember elsejéig elkészülhessenek. Értesüléink szerint a

régi, elromlott villamos vezetékét új vezetékkel cserélik föl, a korhadt fa-konstrukciókat vas-szerkezettel pótolják és a földszinti páholyok két oldalán jobbra és balra két új kijárást csinálnak. Az egyik új ajtó közvetlenül a színház udvarára, a másik a bérház udvarára vezetne.

** **Zeneakadémia.** A negyedik és utolsó vizsgálati hangverseny méltó módon lejezte be az idei vizsgálatok sorát. A zeneakadémia ének- és zenekara *Koessler* János vezetésével gazdagon árnyalva és megkapó hatással adta elő *Bach* egyik hatalmas kantatétját. („Ó én szegény ember!“) *Koessler* Jánost a kar-ének végeztével nemcsak a közönség tapsolta, hanem a szomszédos teremben a tanítványok is ünneplték, akik szünni nem akaró éljenzessel rótták le a hálaújkait a kitünő és általánosan szeretett mester iránt. *Szendy* Árpád két tanítványa: *Durig* Ilona és *Woititz* Margit Beethovenről, Lisztől és Mendelssohntól zongorázott kiváló technikai ügyességgel és — ami még többet ér — művészi komolysággal. Ugyanezek az előnyös tulajdonságok tették élvezhetőssé *Brüller* Zelma zongorajátékát is, aki *Thomas* István egyik jeles növendéke. Elénk feltűnést keltett érelesen csengő, szép bariton-hangjárval *Newirth* Albert (Ábrányiné tanítványa), aki a *Tannhäuser*-ből Wolfram magánadát adta elő. A szabatos és intelligens előadás még emelte a férfias rokonszenves organum értékét. Ma este ez volt az egyetlen énekszám. A buzditásra méltó fiatal embert zajosn megraptolák. A program egyik leglényesebb pontját *Geyer* Steffie szolgáltatta, aki meglepő bravurral és korát messze túlhaladó művészi érettséggel hegedült egy részletet *Spohr* nyolcadik versenyművéből. *Hubay* Jenő büszke lehet erre a tanítványára. Ez a szép kis leány nemcsak lábainál láthatja Európának és Amerikának minden koncert-publikumát. A műsor egyik érdekesnek, kiválónak ígérkező száma: ifjabb *Ábrányi* Emil fuvalára, oboára, klarinetre, kürtre és ígóra irt *Andanteja és Menuetteja* közbejött akadályának esett áldozatul. Az akadály az volt, hogy a közreműködők, akik egyttal a *Vigszínház* zenekarának a tagjai, ma nem jelenhettek meg a zeneakadémiában, mert a Kerker-tele angol-társulat ugyancsak ma este tartott főpróbát a *Newyork-szépéből*. A hangverseny *Nietzsche* Himnuszával végződött. Az akadémia ének- és zenekara ezzel is bizonyosságát adta jeles iskolázottságának.

** **Különléte tantém-meglepetések.** A *Vigszínház* színpadán ma déltájban a legvidámabban folyt az angol operett-társulat próbája a *New-York szépéből*, mikor a *Magyar Színház* egy megbízott embere jelent meg a színháznál a következő üzenettel:

— A *Magyar Színház* csak abban az esetben enged meg, hogy az angol operett-társulat a *Vigszínházban* előadja a *New-York szépét*, ha a színház minden előadás után tíz százalék tantém-met fizet a *Magyar Színház*nak.

A *Vigszínház* igazgatója, akinek ezt az üzenetet átadták, egy kicsit meg volt lepve. De csak egy kicsit, mert a következő pillanatban a zsebébe nyult és kihuzta belőle a *New-York szépe* két szerzőjének, *Hugh Mortonnak* és *Gustave Kerkernek* a szerződését, amelyben az operett előadási jogát a *Vigszínház*nak átengedik.

— Ehhez a szerződéshez még csak azt jegyzem meg, — mondta az igazgató teljesen magához térve a meglepetéséből, — hogy az operettet nálunk maga az itt lévő szerző, *Kerker* dirigálja. A *Magyar Színház* embere azonban macaként megmaradt az üzeneténél s olyasmit emlegetett, hogy ha a színház nem fizeti a követelt tantémet, akkor a *Magyar Színház* igazgatósága így meg fog eljárni. Olyasvalamivel ijesztgetett, hogy beültatják az előadást.

A dolog valahogy a fülébe ment a *New-York szépe* szerzőjének, *Kerkernek*.

— Mi? Valaki tantémet követel az én operetem után? — kérdezte meglepetéssel. — Kicsoda?

— Az a színház, amelyben előadták a *New-York szépét*.

Kerker nagy szemeket meresztett: — Az én operetemet előadták Budapestben? Hol?

— A *Magyar Színházban*.

— Ah!.. *En soha egy krajcár tantémet nem kaptam* a *New-York szépe* budapesti előadásai után. Elmondták aztán az angol zeneszerzőnek, hogy az operettjét közel hetvenszer adták s *Kerker* nyomban kijelentette, hogy be fogja pórolni a *Magyar Színház*at a *New-York szépe* összes előadásai után neki járó tantiémekért.

Es így a legnagyobb meglepetés ebben a kis tantém-ügyben a *Magyar Színház* fámózus igazgatóságát fogja érni.

** **Fővárosi Nyári Színház.** A szokimondó asszonytágot üjtötték ma től a Fővárosi Nyári Színházban. A címszerepet *Horváth* Paula figyelemreméltó gondossággal és élénk színézzel játszotta, a többi szerepben *Czakó Gyula*, *Pethes*, *Klenovits*, *Sebestyén*, *Faragó* és *Krémer* tűntek ki. A dekoratív hatás

Makó igazgató rendezésének az érdeme. A közönség sokat tapsolt az egész estén át.

Városligeti Szinkör. A Városligeti Szinkörben ma este a Dolovai nábob leányát játszották telt nézőtér előtt. Erdekese debütje volt e darabban Talján Idának, a Népszínház fiatal tagjának, Szentirmayné játszottá kedvesen, természetesen egyszerűséggel és — nagy sikerrel. Az előadás különben is jó volt. *Balla* játszotta Tarján Guidát sok igyekezettel. — A szinkörben holnap *Szép Heléna* kerül színre. Helénát Balláné Csik Irén, Menelaust Feld Máttyás játszsza. — A társulat a *Fokrók-jokra* című vig énekes bohózatra készül.

Az angol operett-társulat előadása. A Vigszínház angol operett-társulata holnap, kedden kezdi meg előadásait a *New-York szépe* operettel, amelyet a társulat szerdán és csütörtökön megismétel. A Vigszínház két nap óta a legizgalmasabb előkészületek színhelye. Noha a társulat már ezer egyneháyszor játszotta a *New-York szépet*, a tegnapi és mai nap folyamán vagy ötször elpróbálta az egész darabot. Mialatt a zenekar próbált, a színpadon lebecsült vasfüggöny mögött zene nélkül játszották és táncolták; mikor pedig a színpadon a díszleteket állították össze, a társulat a nézőtér padrosaiban helyezkedett el és a zenekarral próbálta az énekszámokat. *Kerker Gusztáv*, a *New-York szépe* szerzője, egy már őszülő, de fölötté vidám uri ember maga vezényelte a Vigszínház zenekarát és talán fölösleges megjegyeznünk, hogy a jól ismert melódiák egészen másként hangzottak ma, mint rendes hazai körülmények között. A társulat két primadonnája Miss *Mary Danton*, egy érdekes, pikáns fekete szépség, aki Fifit játszsza és Miss *Julie Ring* egy kékszemű, ábrándos székeség, aki az érzelmes Violet Grayt ábrázolja, fárhadatlan buzgalommal próbált egészen késő estig az egész társulattal egyetemben, amely jóval éjfélt után távozott a színházból.

Vendégzereplés. Fedák Sári e héten kezdi meg a Kassai Nemzeti Színházban hat estére terjedő vendégzereplését.

Ermete Novelli kintmentése. Fiuméből távozó tudósítónk, hogy a román király magas rendjellel tüntette ki Ermete Novellit. A nagy művész a mult hét óta a fiumei városi színházban vendégzereplést szolgált házak előtt.

Hangverseny. A bécsi zongoragyárosok szövetségének termében (váci-utca 7. sz. alatt) tegnap tartotta szépszámu hallgatóság előtt az általános kedveltségnek örvendő *Farnadi Breitner* Anna zongoratanárnő tanítványainak évzáró vizsgáját. A vizsga változatos szép műsora, valamint a tanítványok kitűnő előadása a hallgatóság teljes megelégedését nyerte el, ami minden szám után a szűnni nem akaró tapsban és tetszésnyilvánításban nyilatkozott meg. Rutinos jártékával kellett figyelmet: *Goldberger* Irén és *Oiga Schlessinger* Pál. Kedves és figyelemreméltó *Gara* Iolyka ügyes játéka. A növendékek közül még ki-tüntek: *Hajos Károly*, *Heisler Tivadár*, *Blumenthal Rezső*, *Balla Elike*, *Goldberger Iona*, *Frankl Frigyes*, *Perl Erzsike*, *Blau Jolán*, *Stern Gizella*, *Stern Frida*. Valamennyien arról tettek tanúságot, hogy a tanítás lelkiismeretes és rendszeresen is kiváló.

Műsorváltozás. A *Magyar Színház* e heti műsora következőképpen változott: Csütörtökön: *A postás fia*, pénteken: *Szulami*, szombaton: *A géskék* kerülnek színre. A pünkösdi előadások változatlanul megmaradnak.

Újvidéki színezet. *Kövesi Albert* kitűnően szervezett társulata a napokban kezdi meg előadásait Ujvidékre. Ebből az alkalomból *Mayer József Újvidéki Színházi Újság* címen érdekes tartalmu napilapot indított a szezon tartamára. Az ügyesen szerkesztett újság hivatali támogatója a magyar színezetnek.

Operaelőadás a Telefon Hírdőzőben. A héten felváltva hangverseny és operaelőadás lesz hallható esténként a *Telefon Hírdőző* kagylói keretében. Ma este a M. K. R. Operaház előadását követi a *Telefon Hírdőző* az előzetes közönségterületén. Előadásra kerül a Zsidóné, Halvány nagy operája, amely a legújabb pontirozásban is tisztán lesz hallható a Hírdőző kagylói keretében. Az opera közvetítése után a rendes esti felolvasás következik, amelynek keretében a legújabb híreket és táviratokat olvassátja fel a beszélőújság, majd annak végezte után 11 óráig még cigányzenét követi a *Telefon Hírdőző* az Emke- és az Elite-kávéházban.

TUDOMÁNY, IRODALOM.

Az Akadémiából. A *Tudományos Akadémia* III. osztálya ma délután 5 órakor *Than Károly* elnökle mellett ülést tartott, amelyen *Schuller Alajos* r. tag *A fémek potential különbségéről*. *Hoor Mór* vendég pedig *Újabb közlemények a dierekromis testekről* címmel tartott értekezletet. Báró *Eötvös Loránt* előterjesztette ezután *Zemplén Gyöző* A gázok belső sűrűsödésének együtthatójáról szóló tanulmányt. *Rados Gusztáv* 1. tag bemutatja *Fejér Lipót*nak a *Poisson-féle integrálra* vonatkozó dolgozatát. Végül *Kövesi Igthy Radó* bemutatja dr. báró *Harkányi Bélának* a *Nová Perséi photometria megfigyeléséről* írt értekezését mely a *Pereusuban* ielvilant új csillagnak lényeméréseit tárgyalja saját. *Tasch Antal* és *Tarkán Lajosnak* az ó-gyallai obszervatoriumon tett észlelései nyomán.

A III. osztály ülését összes ülés követte báró *Eötvös Loránt* elnökle alatt, amelyen *Alexander Bernát* emlékbeszédét mondott *Domanovszky* Endre 1. tag felett. Az emlékbeszéd után *Goldziner Ignác* tett jelentést a Párisban tartott Akadémiák szövetségének közgyűléséről. Ezután *Szily Kálmán* terjesztette elő jelentéseit a folyó ügyekről, melyek közt legnevezese-

tebb az 1878-ban az Akadémia kéziratárába letéteményképpen elfogadott csomagról szóló jelentés. A csomag felső lapján ez a felirat állott: *Felbontandó 1901-ben*. Május 16-án felbontatván báró *Jósika Miklós*-nak 168 levelét találták benne, melyeket az emigráció idejében Amerikába bujdosott barátjának, *Fehérváry Miklósnak* írt.

EGYESÜLETEK.

(A Magyar Vörös-Kereszt-Egyesület országos közgyűlése). A Magyar Vörös-Kereszt-Egyesület ma délután 4 órakor tartotta meg az E'ső Magyar Általános Biztosítói Társaság gyűléstermében az országos közgyűlést gróf *Csekonics* Endre elnöklésével. A gyűlésen a vidéki választmányok részéről is számosan jelentek meg. A közgyűlést értekezlet előzte meg, melyben megállapították a kijelöléseket a központi választmányban megüresedett helyekre.

Pontban 4 órakor nyitotta meg gróf *Csekonics* Endre az országos közgyűlést. Bejelentette, hogy ő felsége a király és *Mária Valéria* főhercegnő, mint legfőbb védnökök tudomásul vették az országos közgyűlésre szóló meghívókat, de miután az elnökésre külön képviselőket nem küldtek ki, neki jut a megtisztelő feladat, a közgyűlést elnökölni. Szívvelyes szavakban üdvözölte a kormány képviselőit és az összes megjelenteket és kiemelve a mult évben elért sikereket, a huszonharmadik országos közgyűlést megnyitotta. A jegyzőkönyv vezetését *Babics József* országgyűlési képviselő és hitelesítését *Csávószky Józsei* és *Emmer Kornél* urakra bízta, mire a napirendre tértek át.

Babics József jegyző röviden ismertette a központi választmány és a sorsjegyelőző bizottság 1900. évi működéséről szóló jelentést. *Latinovits János* igazgató bemutatta az 1900. évi zárszámadásokat mellékleteivel együtt és felolvasta a számvizsgálóbizottság jegyzőkönyvét. Dr. *Csoboth Simon* közéleti kiküldött indítványára kiondta a közgyűlés, hogy hányad címén a főkegyesületek és választmányok az évi rendes és rendkívüli tagsági díjak 50%-át kötelesek a központba befizetni. *Csávószky Béla* igazgató előadta a választmány indítványait az apódnói intézmény fejlesztése és az egyesületi ház építési költségeinek fedezése tárgyában. Dr. *Busbach Péter* ajánlata a központi választmányban megüresedett helyekre közéletiáltással a következők választottak meg:

A női osztályba: *Csiky Kálmáné*, gróf *Korniss Miklósné*, gróf *Berchtold Richárdné*, *Bischitz Matild*, *Hegedüs Sándorné*, özv. gróf *Hunyady Lászlóné*, özv. *Karlovsky Zsigmondné*, özv. *Lukács Béláné*, özv. *Majláth Györgyné*, özv. *Schnierer Aladárné*, gróf *Szapáry Gyuláné*, *Maday Izidor Rónay Jenő*, *Vaszary Kolos* és dr. gróf *Vigyázó Ferenc*. A férfi osztályba: *hevesi Bisicz Laos*, *Burchard-Bélayáry Konrád*, dr. *Farkas László*, *Huszár Kálmán*, báró *Kemény Kálmán*, *Köröndy Imre*, *Latinovits János*, *Meszélyi Gyula*, gróf *Nádasdy Ferenc*, báró *Káway Gyula*, *Schweizer Márton*, *Szabó János*, dr. *Babarczy-Schwarzert Ottó* és gróf *Vigyázó Sándor*. *Horvát-Szavonország részéről*: másodelőköül: *Cseh Ervin*, másodalelnöktársnak: gróf *Khuen Héderváry Károlyné*, *Teleki Margit grófnő*. *Tagokul*: Gróf *Erdődy Rudolf*, *Iocsi Krájeszevic Ottó*, *Kresics Vladimír*, dr. *Kosirnik János*, dr. *Rakovác László* és *Szabroth Zsigmond*, *Kresics Paula*, *Mosinsky Jutta*, *Pongratz Zora*, *Spevec Zsófia* és *Skorlecz Sarolta* báróné. A számvizsgálóbizottság tagjai: *Agoston József*, *Garba Gyula*, *Gada Döme*, *Hetyey Kálmán*, *Nagy Gábor* és *Tajanszky Odón*.

Az elnök életésével az országos közgyűlés ezután véget ért. Nyomban azután megtartotta a központi választmány alakuló gyűlését. Megválasztották I. társalelnökül özv. gróf *Teleki Sándorné*t főgondnokul *Babarczy-Schwarzert Ottó* udvari tanácsost és igazgatóul *Latinovits János* főrendiházi tagot. Majd megalkították egy évre az igazgató-választmányt a következő tagokból:

Női osztály: gróf *Andrássy Aladárné*, özv. *Herich Károlyné*, özv. gróf *Hunyady Lászlóné*, özv. *Németh Miklósné*, *Rupp Zsigmondné*, gróf *Szapáry Gyuláné*, *Tatay Adolné*, *Vaszary Kolos* és gróf *Zichy Nándor*. Férfi-osztály: báró *Ambrózy Béla*, gróf *Esternázy Kálmán*, *Fabiny Teofil*, *Köröndy Imre*, *László Zsigmond*, *Lukács Antal*, *Márkus Józsei*, dr. *Münich Aurél*, *Rupp Imre*, gróf *Szapáry István*, *Horvát-Szavonország részéről*: *Mosinsky Jutta* és *Krajcsovic Ottó*.

SPORT.

*. **Tavaszi lövészények.** Mäskor rövid, apró programok hirdetik a meeting tizedik napja táján a meeting-véget, s most a végén is olyan élénk a program, mint volt a meeting derekán. A holnapi, utolsóelőtti nap minden futása egytől-egyig érdekes lesz, létszámai pedig, ha a díjak nem is valami horribilis, szenzáció számba mennek. Így a tavaszi kísérleti verseny programján 18 ló szerepel, ezek közül 10—12 bizonyon induló is. A kétévésök sorában a legjobb *Mesalvance* és *Csokosasszony*, míg a hároméves kasszist *Ezermester* és *Haiderosé* képviseli a legjobban. A nyertes valószínűleg hároméves ló lesz, és pedig nagyon is nincs kizárva, hogy *Ezermester*, melynek az

1000 méter nyilván meg fog felelni. Legveszedelmesebb ellenfele *Csokosasszony*. Szép lesz a *Rupera-díj* is. Ha *Csokosasszony* itt találna indulni, még jobb chance lenne, mint a kísérleti versenyben; ha itt nem indulna, akkor *Boa* és *Szamóca* közt lenne érdekes finish. Nagyon érdekesnek ígérkezik a háromévesek handikapje is. A programon levő 21 ló közül, tekintetbe véve a terheket, *Huszár*, *Tartom* és *Bakator* indul a legjobb kilátással.

A típeket holnapra itt adjuk:

- I. *Maculani—Fülöp*
- II. *Tiamo—Rosa* S
- III. *Huszár—Tartom*
- IV. *Nero—Montezuma*
- V. *Ezermester—Csokosasszony*
- VI. *Street Love—Hü*
- VII. *Boa—Szamóca*

*. **A budapesti lövészények eredményét** mind azok, akik nem mehettek ki a versenyterre, leghamarabb és legpontosabban a *Telefon Hírdőző* utján tudhatják meg, mert a *Hírdőző* tudósítójának telefonjelentései alapján minden két verseny után azonnal részletes referátát olvastat fel. A lövészény-eredmények olvasására kétszeres díjjel hívja fel előfizetői figyelmét a beszélőújság.

Nyiltér.

FOVÁROSI KÖLSÖNÖSI SEGÉLYEGYLET M. SZ. Budapest, VII. Dob-utca 72.

Személyhitelt nyújt 10.000 koronájig heti részletfizetésre. Gyors és kulans előtétés. Az igazgatóság.

SOMATOSE

(oldódó húsfehérny)

orvosi szaktekinőtyek véleménye szerint „lápkeszitimények ideálja” betegöknek és gyengéknek.

Idegeket és izmokat erősíti.

Gyógyszertárakban és gyóggyangyagkereskedésekben.

Egy perfect könyvelő,
magyar és német levelező azonnal felvétetik. Ajánlatok „P. 3000” jelige alatt a kiadóba kéretnek.

(Az e rovat alatt közlőtteknek sem tartalmáért, sem alakjáért nem felelős a szerkesztőség.)

TÖRVÉNYSZÉK.

§§ **Hat új ügyész.** A király *Plöz* Sándor igazságügyminiszter előterjesztésére kinevezte a budapesti kir. ügyészséghez kir. ügyészekké dr. *Geszti* Andor, dr. *Daróczy* Elek, dr. *Magyar* István, dr. *Gál* Endre, dr. *Hodászy* Antal és dr. *Böhm* Alajos kir. alügyészeket. A budapesti kir. ügyészségnél ezental nyole királyi ügyész fog működni. Az új ügyési kinevezések az új bűnvádi perrendtartás életbelépte által komoly szükségét pótolta. Eddig ugyanis az esküdtszéki tárgyalásokon a vádat rendszerint vagy maga a kir. ügyész vezette dr. *Geguss* Gusztáv kir. főügyési helyettes képviselte, vagy pedig a két ügyész, dr. *Sälley* Barnabás és dr. *Pataky* Gyula, akik egyéb teendőkkel amugy is nagyon el voltak halmozva. Az alügyészek pedig rendszerint csak a folyó ügyeket és a főtárgyalásokat látták el. Ezental az esküdtszéki tárgyalásokon nyole ügyész között oszlik majd meg a vád képviselése. De más tekintetből is fontosak ezek a kinevezések. A budapesti kir. ügyészség, mint az ország első ügyészsége a legjelesebb erőket gyűjtötte magához. Az alügyészek évekig működtek előléptetés reménye nélkül. S ha mégis előléptek, akkor vagy vidékre kellett távozniok, vagy pedig a bírói karba kellett átlépnöik. A bírói kar ily módon sok tehetséges alügyésszel gazdagodott, akik kinevezetésük vagyis előléptésük miatt kénytelenek voltak az ügyési pályát a bíróival felcsereelni. A mostani kinevezések által az alügyészek előléptetési kilátásai növekedtek. De erkölcsi tekintélyt is öregsztették ezek az előléptetések a budapesti kir. ügyészségnek, amely *Geguss* Gusztáv kir. főügyési helyettes vezetése alatt egyike az ország minta-hivatalainak.

§§ **A Tribuna sajtópöre.** *Kolozsvárról* táviratozza tudósítónk: Ma került az esküdtszékek elé mint vádlott *Baltes* András, a *Tribuna* szerkesztöje s egyszersmind nyomdász, aki ellen az ügyészség a *Tribunában* megjelent két írgató cikkeiről indított eljárás. A tárgyalás elején *Baltes védöje*, *Maniu* kijelentette, hogy védenős nem vállalja el a felelösséget a cikkekért. A bíróság elnöke rövid tanácskozás után kihirdette, hogy a keresetnek helyet nem ad, mert a cikkek íróival szemben a felelösséget elővűt éppen *Baltes* miatt, aki a vizsgálat alatt a cikkekért a felelösséget elvállalta. A vád- és védöbeszédök után az esküdtszék vétkesnek mondta ki *Baltes* és a bíróság egy évi és három

havi államfogházra és ezeregyszáz korona pénzbüntetésre ítélte.

Boltos és főszo­lga­bíró. A nagyvárad esküdt-bíró­ság, mint tudósítónk távratozza, *Millye* Gyula elnöklésével ma kezdte a Huszóczi-féle sajtópört. Huszóczi István volt vasúti altiszt ugyanis Varjason szatócsboltot nyitott s összeitűkösdésbe jutott *Török Béla* vingar főszo­lga­bíróval, aki eljárásinté­dőt elenne, mert szerinte az iparengedélyt tulhágta. Huszóczi egy aradi lapban sértő cikket írt, mire a sajtópört hivatalból megindították. A vádolt erőszakoskodással vádolja a főszo­lga­bíró s azt mondja, hogy nejét csendőrökkel vezetette elő. A védő a bizonyítási eljárás elrendelését kéri, melytől a vádolt azonban elállott. Védője erre lemondott tisztéről és eltávozott, *Török* főszo­lga­bíró azt állítja, hogy jogkörét nem lépte túl. A vádolt neje betegséget tetetett s ezért a kihágási törvény alapján előzetettette. A vádolt kijelentette, hogy neki az esetben, ha hallgat és állal a bizonyítástól, állást ígértek, mire a törvényszék a bizonyítást elrendelte. A tárgyalás több napig tarthat, mert negyven tanu van beidézve.

Az orátor.

Budapest, május 20.

Klasszikusabb, komorabb arcot az öreg *Neptun* sem mutat, mint aminővel ma *Göddölley* Sándor állott a budapesti törvényszék elé. De az öregnek csak bizonyos üstöke és hosszan leomló szürke szakállá emlékeztetett a habok istenére. Egyénisége a forradalmi népszónokok lázas temperamentumát hirtvé emléklükbe. *Göddölley* ugy szóno­kolt ma a tek. törvény­szék előtt, mint a hivatalos orátor, mint a Tarjagossy Illesék öse. Nagy skalával dolgozott, majd a szenvedély viharát szálaltatta meg, majd alvatag fuvala hangon halk dekreszcendóba esett. A patetikus elem határozottan jobban illeszkedett egyéniségéhez, különösen hangjához, melyben itt-ott ére csendült meg. Kár, hogy ez az ére hamisan hangzott, kár, hogy ez a született orátor az újságírulás sivár talá­fára van utalva, hol a szóno­ki képességeket gyatrán honorálják.

Királysértéssel vádolták. A 72 éves újságírulót ugyanis az idők kíméletlen vihara a szükségbarakkba sodorta. Odavonszolta fáradt testét és nem közön­gés ékesszólását. Az utóbbi keverte bajba. Nem tudta szóno­ki indulatát lékezni. A barakk mogorva lakói istenkáromló szavakat hallattak s az öreg *Göddölley* néhány szóno­ki figurával megfedte őket. De a szialjság elragadta, a beszéd egyik fordulóján királysértő szavak lakadtak ajkain. Ugy járt, mint a legtöbb szóno­k, nem tudott bölcs mér­sekletet gyakorolni. A tanuk, a szükségbarakk három sötét lakója, rávalottak.

Hogy küzdött szegény a tanuvallomások sulya ellen!

— Félreértettek — kiáltá, hevesen gesztikulálva egy csomó újsággal a kezében — ezek az értelmetlen, csúrho népek. Oh, ha tudná a tek. királyi törvény­szék, hogy micsoda nép jár a szükségbarakkba. Hogy káromolják az Istent ...

— Nem arról van szó — figyelmezteti az elnök — hanem arról, hogy mondotta-e a királysértő szavakat?

— Hogy mondhattam volna! Aljas rágalom, melyet megvetéssel utasítok vissza. Én szegény, sorsüldözött ember vagyok, a szeretőmet elesábitotta egy rendőr, ki most flakkeres s a lábam meg dagadt. Tessék idenezni.

Azzal felemelte egyik lábát, mely tényleg sokkal terjedelmesebbnek látszott, mint a másik.

— De hát mit akar a szeretőjével és a lábával bizonyítani?

— Mindent. Az a volt rendőr biztatta fel ellenem a tanukat. Halálosan gyűlöl, Oh, ha ismerné a tekintetes törvényszék ...

— De mért gyűlölné magát? Hiszen inkább magának volna oka őt gyűlölni.

— Azért gyűlöl, mert elesábitotta a kedvesemet. Oh, ha ismerné a tek. kir. törvényszék ...

— A szeretőjét? Arra nem vagyunk kíváncsiak. Azt beszélje el, hogy mit mondott.

— Semmit. Azaz valamivel többet. Mikor az istenkáromlást hallottam nem tudtam szó nélkül megállni. Feleltem az újjamat és így szóltam: Hej, hej emberek, nem jó dolog ez. Nagy bűn az istenkáromlás. Ugy-e, ha a királyt káromolnátok, becuknának benneteket. Öreg hiba, hogy az istenkáromlásra nincs törvény. Ha én nádor lehetnék egy napig, csak egy napig ...

Szabó elnök mindenképp hallgatásra akarja kényszeríteni a heves órátort, de ez ugy megvadult frázisainak csengésétől, hogy az elnöknek fegyveres börtönört kellett behatolni.

A megjelent börtönör azt hitte, hogy mindjárt be kell kisérnie a vádoltat. Oda is szólt neki: „Jöj-

jön!” De *Göddölley*, ki hirtelen leszállt az oratóri paripáról, kitűnő flegmával válaszolt a börtönörnek: — Lassan, fiam, arra még ráérünk.

A törvényszék *Balás* Elemér vádbeszéde után bűnösnek mondotta *Göddölley* királysértés vétségében s kétheti fogháza ítélte.

— Megértette? kéri az elnök.

— Nagyon, de nem fogadhatom el. Becsületszavamba mondom, még egy napot sem fogadnék el. Nem azért a napért, hanem az igazságért. Én csak azt sajnáltam, hogy az istenkáromlást nem bünteti a bíróság. Ez nem igazság, kérem ...

— Ezen már túl vagyunk. Azt mondja, hogy apellál-e?

— Mindhalálig!

Azzal hóna alá capta a még el nem árusított újságokat, végignézett a hallgatóságon s megelégedve a tapasztalt oratóri hatással, gyors léptekkel távozott.

TÁVIRATOK.

Bécs, május 20. *Á Slavische Correspondenz* szerint a szláv centrum mai ülésén egyhangulag hozzájárult a horvát-szlóven klub javaslatához, hogy közös parlamenti bizottságot alakítsanak, mely fontos kérdésekben indítványokat terjesztene a klubok elé.

Tanger, május 20. Mohammed el Torres külügyminiszter tegnap a tangeri francia követ előtt kifejezte sajnálkozását Ponzet francia alattalvó meggyilkolása miatt. Hogy azonban azonnal elégtételt szerezzenek. Fumay első dragomán, ki a Pothuau pánccios-cirkálóján van, mely a Duchayla cirkáló kíséretében Mazagama indult, Marakesbe megy, hogy a szultánál közvetlenül érvényesítse a francia követeléseket.

Az osztrák képviselőházól.

Bécs, május 20. Az osztrák képviselőház mai ülésén a beruházási javaslatot második olvasásban tárgyalta, miközben a németek egy cseh beszéd alatt kivonultak a tereméből s utóbb tiltakoztak az ellen, hogy a házban csehül lehet beszélni. *Kubr* (a cseh szóno­k) végül németül kifejezte, hogy ők nem szavaznak meg a javaslatot, mert nem bíznak a kormányban. *Wittek* vasutügyi miniszter az állami vállalatnak új építkezésekkel való kiegészítéséről, Triesztnek tengeri empóriumá emelésére irányuló akcióról beszélt s azután a vita folytatását elhatározták holnapra.

Letartóztatott bankigazgatók.

Berlin, május 20. *A Pommersche Hypotheken-Actienbank* két igazgatóját állítólag azért tartóztaták le, mert magánpekulációikkal érzékenyen megkárosították a bankot, másfelől pedig azt közlik, hogy közrejátszottak a mecklenburg-strelitzi jelzálogbank mérlegének meghamisításában.

Ma délelőtt valósággal megostromolták a bankot és a betéteket tömegesen visszavették. Még az utcán is temérdek sok ember várakozott az irányzat. A tőzsdét ez az eset nem ingatta meg s az orjárat nem változott. *A Pommersche Hypotheken-Actienbank* részvényei eladhatatlanok voltak s árúlyamukat törölték. A 4%-os záloglevelek 4½%-ot, a 3½%-osak 2½%-ot veszítettek. A mecklenburg-strelitzi jelzálogbank részvényei 8%-ot, ezek 44%-ra, a zálogleveleket pedig nem jegyezték.

Berlin, május 20. *A Vossische Zeitung* jól értesült forrásból arról értesül, hogy a Pommersche jelzálogbank két igazgatójának letartóztatása az államügyesség rendelkezése történt, miután az ügyvitelnek a felügyeleti hatóság által végzett vizsgálata kiderítette, hogy az igazgatók több esetben hamisításokat követtek el.

Véres választások Spanyolországban.

Madrid, május 20. A tegnapi képviselőházi választások alkalmából különböző helyekről *rendzavarásokat* jelentenek. Almandreleóban több, Szevillában két ember megsebesült. Több letartóztatás történt. Barcelonai jelentések szerint ott rendzavarások voltak, melyeknél hír szerint *halottak és sebesültek is voltak.*

Madrid, május 20. Madridban hat kormánypártit, egy konzervatív és a nemzeti unió egy tagját választották meg. *A Correo* szerint a képviselőházi választások eredménye eddig a következő: 230 liberális, 70 konzervatív, 15 konzervatív disszidens, 18 liberális disszidens, 10 Romero-párti, 15 köztársasági, 6 karlista, 10 nemzeti unionista, 4 katalonista, 21 független és 1 szocialista.

Barcelona, május 20. A képviselőválasztásokon a köztársaságiak és katalonisták nyertek többséget. A választási biztost *törzsúrással megölték.*

Madrid, május 20. Sok választás eredménye még nem ismeretes, de a kamara körülbelül a már jelentett módon lesz egybeállítva. Az Imparcial szerint a barcelonai zavargásoknál egy embert megöltek.

Megválasztották ott egy katalonistát, három kormánypártit és konzervatívot. A szocialista jelöltek egész Spanyolországban megbuktak. Az Imparcial pesszimisztikusen tárgyalja a választásokat és azt mondja, hogy az új kamara összetétele gyöngyíteni fogja a kormány hatalmát. Egy Bilbaóból érkezett távirat megerősíti, hogy az ott történt zavargások alkalmával néhány embert megöltek és néhányat megsebesítettek.

A törökországi posta-konfliktus.

Konstantinápoly, május 20. A francia és angol hajóraj érkezését *hétfére várják.* Azután a *nagykövetek haladéktalanul ultimátumot fognak intézni Törökország, Ausztria-Magyarország és Olaszország az adriai partokon, Anglia, Franciaország és Oroszország Konstantinápoly környékén készenlnek flottatüntetésre. Az orosz hajórajt Tenedoszba várják.*

Konstantinápoly, május 20. A török posta- és táviró igazgatója ma az idegen posták igazgatóihoz köriratot intézett amely azt mondja, hogy meghagyás folytán a mai naptól kezdve a Törökországban fennálló idegen postahivatalok megszüntetéséről folyó tárgyalások befejezéséig az idegen posták küldeményeit egy, mint eddig, a török postai igazgatás hivatalnokai továbbítani fogják.

Köln, május 20. *A Kölnische Zeitung* jelenti Berlinből, hogy a konstantinápolyi posta-konfliktust elintéztetnek lehet tekinteni. A szultán megparancsolta, hogy az előbbeni állapotot egész terjedelmében állítsák ujából helyre.

A délafrikai szabadságharc.

Fokváros, május 20. A Reuter ügynökségnek ide északról visszatért külön tudósítója a katonai helyzetet így foglalja össze: *Blood* tábornok előnyomulása következtében Transvaal északi részében az ottani boerok nagy része kelet felé üzetett, de egy kisebb része a boeroknak még Zoutpansbergtól északra van. A szétugratott baderök nagy részét *Delarey* gyűjti össze. Az Oran e-gyarmatból is többen csatlakoztak hozzá. De az állatok rossz állapotban vannak. *Melhuus* és *Babington* tábornokok kisebb oszta­lyok támogatásával folytatják mozdulataikat. A vasuti vonal védelmére új erődített őrház-rendszert hoztak be, minek következtében több mint 6000 ember lett szabaddá a hadműveletek számára. Az Oranje-gyarmatban a csapatok folyton azon fáradoznak, hogy az országot a boeroktól megtisztítsák. A vasuti vonalról nyugatra néhány kisebb cirkáló oszta­ly van. Ezzel szemben délen az országot *Hertzog* és *Brand* egyelőre megszállva tartják. *De Wet* nek 40 emberrel történt legutóbbi felvonulását a tudósító esodélra méltó műveletnek tartja. *De Wet* Vredétől északra Ermelóba vonult, azután a vasuton át Nytsroomba, onnan dél felé fordult, néhány napig Mari-boeyben megpihent, azután Boecheitól délre ment és végül Philippopolisba ment, ahol állítólag *Hertzog* ggal értekezett.

Az amerikai sztrájk.

New-York, május 20. Ma reggel kezdődött az *Egyesült-Államokban, Kanadában és Mexikóban* a gép-munkások nagy sztrájkja, amelyet a rokon foglalkozási ágak munkásai támogatnak. *A sztrájkolók számát 50.000-re teszik.* A munkások a kilencórás munkaidőt követelik, de ugyanazon bér mellett, melyet most a tízórás munkáért fizetnek.

Közzgazdasági távirat.

Fiume, május 20. *A Ferenc Ferdinánd* gőzös, amely ma ideérkezett, 30,000 mm. porcukrot fog Szingapurba és Yokohamába szállítani. A cukorrakomány magyar gyárakból való.

New York, május 20. *(Terményfőzsde.) (Zárlat.) Gyapot:* New Yorkban helyben 8½/16 (8½/16), júniusra 7.56 (7.52). Augusztusra 7.26 (7.24). New-Orleansban helyben 7.½ (7.½). — *Petroleum:* Stand white New Yorkban 6.90 (6.90). Stand white Philadelphában 6.85 (6.85). Refined in Cases 7.90 (7.90). Credit Balances at Oil City 1.05 (1.05). — *Zsír:* Western steam 8.45 (8.40). Robe és Brothers 8.60 (8.50). — *Tengeri irányzata szilárd.* — Májusra 50.— (50.—). Júliusra 49.— (48.¼). — Szeptemberre 48.½ (48.¼). *Buza irányzata állandó.* Piros ősi helyben 82.½ (82.½). Májusra 81.¼ (81.—). Júniusra — (—). Júliusra 78.½ (78.½). Szept.-re 76.½ (76.½). Gabona szállítási díja Liverpoolba —/½ (—/½). — *Kávé:* iair Rio 7. sz. 6.¼ (6.¼). Májusra 5.35 (5.35). Augusztusra 5.50 (5.55). — *Liszt:* Spring Wheat cears 2.80 (2.80). — *Cukor:* 3.¼ (3.¼). — *Őn:* 27.75 (26.95). — *Réz:* 17.— (17.—). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

Chicago, május 20. *(Terményfőzsde.) (Zárlat.) Buza irányzata állandó.* — Májusra 73.¼ (73.¼), Jul.-ra 72.½ (72.½). *Tengeri irányzata szilárd.* — Májusra 48.— (46.½). — *Zsír:* Májusra 825. (8.10). — Júliusra 8.17 (8.07). — *Szalonna short clear* 8.20 (8.20). — *Résztes:* Májusra 14.80 (14.72). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

KÜLÖNFÉLEK.

Késvé.

Ah, hánynak átka, szenvedése,
Hogy célját éri — késvé, késvé,
Mikor neki virág terem,
Kinek adná, nincs senkinek.

Pedig egykor, ah hány leány volt,
Kiert titokban szíve lángolt.
S míg tépet nékik rózsaszálát,
A sok leány mind szerzte szállt

S akiknek ogy gyakorta szerzett
Sós könyvet, bánatot, keserrel,
Családjának sem kell virág,
Csak sirjukra egy ciprus-ág.

Szívébe, mint friss fába vésvé,
E saigó szócak; késvé, késvé!
Kincset, javát, forró szívét
Nincsen, hogy kik közt ossza szét.

A bánatot elfojtja borba,
Pajtások közt jár a tivornya.
Keresi a fényt, dárídót,
Hogy meg ne hallja azt a szót.

De egyre hangzik: késvé, késvé,
Ezt sügja minden szivverése.
E szó beföd, elrejtget
Hány bánatos történetet

E bús szóval hány ezren járnak!
Céltévesztett, szomorú árnyak.
Mily nagy e roskadó sereg,
Nem tudja soha senki meg.

Fekeli Sándor.

Híres csókok.

Régi igazság, hogy nem minden csók egyforma.
S a szerelmi csókokról itt ezután nem szólván, be-
széljünk némely történelmi nevezetességű csókról.

Az 1837-ik esztendő tavaszának elején Agati
nápolyi rendőrönök vak özvegye sirva jött Benevent-
ba, hogy az elmult éjjelen Pasquali Coletto, a hírhedt
rablóvezér vezetése alatt brigantik törtek házára, ki-
rabolták vagyonát s elvitték legdrágább kincseit,
tizentíz esztendő leányát is, aki öreg napjainak
támasza, egyetlen vigasza volt. Minden vagyonát
— ugymond — szívesen náluk hagyja, csak
a leányát adják vissza. A fiatal helytartó — így be-
széli egy olasz történetíró — nagyon megsajnálta a
szerencsétlen asszonyt. Benevent telve volt briganti-
kkal s a fiatal Pecci, aki csak rövid ideje volt még
Beneventben. feladatát tűzte ki, hogy megsztízza ezt
a rablófészket. Meg is gyűlölték érélyes álllépéséért
s különösen a nemesség gyűlölte, amely, hogy saját

bőrét mentse, szívesen adott menedéket Coletto bri-
gantújainak.

Agati asszony esele megérlelte Pecci helytartó-
ban az elhatározást. Sürgösen bizalmas követet kül-
dött Rómába, katonaságot kért s mikor ezek meg-
érkeztek, maga is kardot ragadott s egy éjjel me-
grohanták a házat, ahol Coletto lakott s Colettot husz
társával elfogták és a kis Angelit, a szegény özvegy
asszony lányát, kiszabadították a rablók barlangból.
Mikor a leány meglátta szabadítóját, hálásan borult a
nyakába és így szólt:

— Oh én tudtam, a szent szűz sugallta nekem,
hogy az ég elküld téged megmentőmül.

És Pecci elkábítva a nagy boldogságtól, amelyet
neki a leány megszabadítása okozott, nyugodtan túrte,
hogy Angelit őt az odasereglett tömeg szemelátára
megcsókolta.

Colettot és társait erős fedezet alatt vitték más-
nap San Angelo várába. Az országban pedig csakhamar
híre terjedt hogy egy fiatal pap törte meg Co-
letto erejét, akitől Nápoly rendőrnisztere is rette-
gett. De a nemesség még inkább nehezelt reája
ezután s nyíltan hangoztatták, hogy Pecci csak a szép
Angeli kedvéért routott rá Colettorra s a fiatal pap
szemébe is vágta, hogy pap létere miatt engedte
magát egy fiatal lánytól megcsókoltatni.

Pecci nyugodtan túrte a rágalmakat és folytatta
megkezdett munkáját. Csakhamar sikerült is megtsz-
titania Beneventet a brigantiktól. Hanem azért mégis
öljelentették Peccit XVI. Gergely pápánál a csók
miatt. De mikor a pápa meghallotta az esetet, így szólt:

— Miért vádoljátok Peccit? Hiszen nem egy, de
számtalan hálaesókot érdemelt azért, amit tett. S na-
gyon helyesen cselekedett Pecci, hogy ezt a háát
vissza nem utasította s a hálaesókot nem szegyeenítte.

A fiatal pap nemsokára ezután Peruggiának lett
a helytartója. Két évre Damietta püspöke lett Pecci s
a Ferenc-rend apácáinak meglátogatásakor a kolostor
kapujánál — Angeli nővér, a bereventi leánya üdvö-
zölte a püspököt. Ma pedig friss szellemmel, de meg-
rokkant testi erővel ül a hajdani vitéz lelkipásztor
szent Péter trónján s XIII. Leo néven hirdeti egyhá-
zának dicsőségét...

Mikor még diák volt Bonnban II. Vilmos német
császár, gyakran járta be a várost a, kora reggeli
órákban polgári ruházatban. Egy napon egy ilyen
reggeli séta alkalmával egy fiatal és nagyon csinos
nő hirdelen elébe állott és fehér orgonavirágot szórt
keresztalakra eléje. Vilmos herceg azt hitte, hogy
inkognitója el van árulva s mosolyogva kisézte meg
a spontán hódotolat. A hölgy azonban hirdelen a her-
ceg karjába csimpeszkedett, majd előbb ajkán csó-
kolt s ráadásul kétszer az arcára is nyomott csókot
s ezután el akart illani. De nemesak a herceg, hanem
az őt nyomon követő titkos rendőr is megakadályozta
a hölgy szokását.

— Bocsásson meg, szólt a remegő nő, de ne
gondoljon felölem rosszra, mert csak ez segít!

— Mi segít? kérdezte a herceg mosolyogva s
intett a rendőrnek, hogy távozzék.

Félénken nézett erre a kiesike a császárna,
majd egy könyvet húzott elő a zsebéből, amelynek
címe volt: *A rokonszenv titkai*.

— Nos? kérdezte a cím elolvasása után megle-
petten a herceg?

— Olvassa csak el a 34-ik oldalt: *Biztos szer a
szepők ellen s hogy a legkedvesebbet elnyerjük*. A részle-
tes utasítás pedig így szólt:

Eredj kora reggel valami vízhez, szórzj szét
frissen szedett vagy száraz orgonavirágot. A 7-ik,
14-ik és 21-ik lépés után mindig állj meg és gon-
dold magadban azt, amit szived legmunkább óhajd
s ha a 14-ik és 21-ik lépés között találkozol egy
ifjúval, aki hasonlít ahhoz kinek képét szivedben
bordó csókold meg előbb ajkán, majd kétszer
az arcán és sietve távozzát tovább s hátra ne
fordulj. Ekkor megszabadulsz attól, ami kínoz és
elnyered azt, amit óhajtasz.

— Engem pedig — így dadogta tovább a
leánya — kínozta a szeplő, elnyerni pedig Gott-
friedemet óhajtottam. Bocsásson meg tehát, hogy én
pontosan követtem az utasítást, a 14-ik és 21-ik lépés
között megcsókoltam őnt, amiért hogy hansonlit Gott-
friedhoz.

A herceg esodálkozva nézte a kis babonást, aki
telve szűzes szeméremmel állt ott. Majd megszólalt a
herceg:

— És azt hiszi most, hogy elnyeri Gottfriedjét?

— Bizonyára, mert nagyon pontosan csináltam
mindent az utasítás szerint. De ugyebár ön, megbo-
csátja merészségemet?

— Szívesen kisasszony, de meg kell mondania
névét és lakását.

Meg is mondta s elrohant E. Ilona kisasszony,
igy hivták a kicsikét. A herceg pedig még aznap
pompás ajándékokat küldött a leány apjának és sok
szerencsét kívánt ahhoz, hogy a leányát mielőbb elje-
gyezze Gottfried ur. A leány csak barátaitól tudta
meg, hogy Vilmos herceget csókolta meg. A krónika
teljessége kedvéért még csak annyit, hogy Ilona kis-
asszony Gottfriedet megkapta, de a szeplői meg-
maradtak.

Barbárság Haitiban. Haiti köztársaságról
nagyon szomorú képet fest az angol H. Prichard,
Where Black rules White című könyvében. Az orsz-
ág fővárosa mindig ostromállapotban van, a had-
sereg hátezeröttszáz divízió-parancsnokból, hétézer
másféle tisztből és hátezeröttszáz kőzatonából áll. Az
országutakat víz borítja, s Prichard elmondja, hogy
két óra alatt a főuton ugyanazon a folyón nyolcvan-
egyszer ment át. A hidak gyalázatos állapót-
ban vannak, maga az ország rohamosan sü-
lyed a legkegyetebb barbárságra. A katoiciz-

REGÉNY.

Cine mintye.

— REGÉNY. —

Írta: DÓZSA ENDRE.

(58)

De csak annyi, amennyit a fényes életmóddal
magára, ruháira, ékszerére elköltöthetett. Minderről
Bergerrel le kell számolni. Igaz, hogy Berger
lakást, ellátást, pezsgőt, fényűzési cikkekét, mind-
ent busásan számol el, de az is igaz, hogy az
etablissementnek éppen vele az utóbbi időkben
rendkívül nagy bevételje van. Vajjon visszasa-
molja-e Berger a nagy bevétel feleslegét? Minde-
gy pillanat alatt végig cikázott agyán. Azután
hirdelen elhatározással felbontotta a pecséteket,
kivette a pénzeslevélből a pénzt. 30.000 forint
volt osztrák bankjegyben. A pénz remegett kezé-
ben. Bacó milyen fellélekzett. Zoe visszafordult s
szeretettel simogatta végig pillantásával az alvó
alakot. Ez érintkezésben, mintha delejes erő lett
volna, Zoe megkapta az elhatározottságot. Ha ő
elgazarolta az emigrációnak szánt pénzeket miat-
tam — gondola — mért ne pazaroljam én el az
emigráció ellen alattomosan felhasználni szánt
pénzt miatta. Ha ő sikkasztott, sikkasztottam én
is. Ha ő bűnös, bűnös vagyok én is. Ledobom
holnap ékszeremet, csillogó ruháimat s minden
ingóságomat Bergernek... megéri ezt a pénzt.
Akkor ártatlanok vagyunk mind a ketten.

A jegyzék és számsorozott levelek mellé be-
csatolta az összes pénzt; hátha valamit Bacó
kifelejtett. Bacónak egy névjegyét is. Lepecsé-
telte a Bacó családi címeres gyűrűjével, és egyet-
len ékszerrel, melyet az etablissement özönvíze
meghagyott, azután szilárd férfias betűkkel ráírta
a címet: *Sceneczy Albert magánzó, volt magyar honvé-
dtábornok urnak, Sumla; ráírta a küldő nevét: Bacó
Ferenc magánzó, Konstantinápoly.*

Mikor mindezt elvégezte, felkelt az asztaltól
és kifelé indult. Valami azonban Bacó ágya előtt
pillanatra lebilincselte. „Zoe mou sas agapó,
sóhajtott fel Bacó. Zoe ugy érezte, hogy szíve
kitörni készül. Igen, a Byron verse, a legelső
vallomás, tehát nemesak ébren, de még álmában
is... Visszament az íróasztalhoz, kivette uti-
köpenye zsebéből a Byron költeményeit, rányitott a
„Zoe mou sas agapó“ című versre és közvetlen
Bacó verses sorai után gyorsan odajegyezte Hugo
Viktor „Megnyugovás“-ából:

„Már most megmondhatom a futó éveknek,
Menjtek, menjetek, nem vénülök meg már.
Vigyétek elhervadt virágokat, — van
Leikemen virág, mit elhervadás nem vár.
Szárnycsapások nem árt a virágedénynek
Melyre szomjuhoztam, melyet jól megtölték:
Lelkembem több láng van, mint bennetek hamu,
Több szerelem, mint ti bennetek feledség!“

Becsapta a könyvet. Ogy jól esett lelkének,
hogy megkapta az alakot a nyilatkozat tételére.
Bucsuzkodni kezdett. Előbb a Byron könyvétől,
majd a szegényes kis szobától, végre Bacó ágya
előtt állott. Talán maga sem tudta, hogy ott áll.
Nézte, nézte a fiatal férfi erőteljes mellének apá-
lyát, dagályát, míg a nézésbe beleszédült, „Zoe!
Zoe!“ sóhajtott fel ismét Bacó és Zoe odaomlott
a fiatal ember ziháló mellére.

Csakis egy pillanatára... De ez a pillanat
elég volt arra, hogy Bacó nehéz álmából feléled-
jék. Megismerte Zoét? Vagy csak lázas álmának
tartotta az egész édes alakot? Nem tudott magá-
nak számot adni. De örült hévvel ölelte magához
a leányt és csókolta szenvedélyesen haját, nyakát,
arcát. Zoe kibontakozni próbált.

— Oh Zoe! Zoe! Igazán maga az, és itt
nálam, az én szegénységemben! Oh ne, ne hagy-
jon el, legalább arra a pár szóra... ami még
az enyém!

— Az asztalát ügyelje meg, — sugta Zoe —
az etablissementben többet ne keressen... Ne

keressen sehoh, csak ha már megjavult. Meg-
javul ugy-e?... értem...

— Meg, megjavulok Zoe, olyan leszek, mint
az angyalok, hogy magához méltó legyek. Csak-
hogy oda nekem akármelyik uton vérvörös
a harmat.

— Az asztalát ügyelje meg — ismételte Zoe.
Hirtelen, szinte erőszakl szabadította ki derekát
Bacó öleléséből. Bacó utánna kapott, hogy át-
karolja nyakát, de csak egy gyöngyort ragadott
meg. Zoe mosolyogva kapcsolta ki hátul a gyöngy-
sor csatját. Bacó kezében maradt. Zoe pár lépés-
sel kiugrott az ajtón. A kapusné a homályos
zavarban érkezett valakivel. Az ajtónyílásra az
udvar felől váratlanul sebelen rohant elő. E seb-
elen rohanásban nem vette észre, hogy Bacó ajtója
előtt a kapu közt török ruhás munkás-féle ember
várakozik, kik amint Zoe kilépett és a kapu felé
haladt, benyitottak Bacó szobájába.

Zoe a kapu előtt két kocsit talált, nem
ismerte meg, melyikkel jött. Egyik azonban azon-
nal elhajtott, ebbe beleülve elhajtatott. A Berger-
etablissement hátulso bejáratánál az ajtó nyitva
találta. A komorna nem volt sehoh. Vagy elaludt,
vagy éppen elárulta őt. Mindegy, — gondolta, —
igy is, ugy is le kell számolnom. Levetni a fényt,
pompát, ami nem az enyém, és felvenni a sze-
génységet, nyomoruságot, amit örököltem atyám-
tól. Fáradt volt... A nap már fényesen ra-
gyogott. Megnézte az órát, nyole óra. Betette
az ablaktáblákat. Bezárkozott gondosan. Nem
érezte sem éhséget, sem szomjuságot. Levetközött
és csakhamar mély és édes álomba merült.

Bacó Feri nem látta barátait a mint a szo-
bába belétek. A besötétített szoba homályában
ezek sem látták őt. Izgatott sietséggel kapkodta
magára ruháit, be sem gomboiva frakkját, mellé-
nyét, neki szaladt az ajtónak s mielőtt feltartó-
zathatták volna, kirohant.

A kapusné találta utjában. Ettől izgatott
sietséggel kérdezte.

— Egy szép urhölgy pár perc előtt ment el
szobából. Merre ment?

mus, amely ezelőtt állami vallás volt, s névleg még most is az, de tényleg a bandouz-kultusz nyomja el emberáldozataival, utálatos orgiáival és kannibalizmussal. Ilyen körülmények között nem is lehet oszadni, hogy míg a mult század elején negyvenhatezer jehér ember él Haitiban, ma alig található ott ötszáz, s számuk nem is fog gyarapodni. Földjük nem lehet, a bíróságok előtt nem számíthatnak igazságra, az állam pedig minden egyes alkalommal megcsalja őket.

† **Előkelő kezek.** Egy angol folyóirat kiváló személyiségek kezéről közöl úgynevezett összegezt. Kezdi az elhunyt Viktória királynóval, aki csodaszép kezéről és karjáról is híres volt. Öreg korában nem volt már olyan finom a keze, vagy hogy karikagyűrűje bele vágódott a húzába. De aggkora sem befolyásolta kézesuklójának szép hajlását. VII. Edvard király keze nagyon hasonlít az anyjához. Egy kicsit vastag, de határozottan középpozítségű ujjai vannak. Kezének egy sziortás és melletti tanuskodik, hogy az a kéz energikus és öntudatos erejű férfinak a keze. II. Vilmos császárnak igen hatalmas keze van, amelyet úgy látszik inkább az apjától, mint az anyjától örökölt. Nagyon mozgékony ez a kéz, meglehetősen nagy is; akit keze szorításával megérintett, az megemlegeti azt. Különösen, ha először nyújt valakinek kezet, akkor szereti az erejét kifejtetni. A kéz keze éppenséggel nincs arányban a hatalmával, hanem inkább a testi méreteihez simul. Középnagyságnál is kisebb és nem is erős, ahogy azt hozzá közel álló emberek állítják. Washingtonnak egészen különös keze volt. Középnagyságú, hanem a hüvelykuj nagyon széles. Washingtonnak nyugodt, méltóságos testtartása volt s ennek a kifejtésénél keze jelentékeny szerepet játszott. Nelsonnak is igen érdekes keze volt. Nem volt nagy, de az ujjai rendkívüli szívósságot mutattak. Wellington kezén a hüvelykujjak voltak a legfigyelemre méltóbbak. Amár nem voltak azonban mégis vasfogásúknak mutatkoztak. Gladstone vastag, széles, hatalmas kézzel díszkedhetett, úgynevezett szónoki keze volt. Senki sem tudott olyan drámai hatású gesztusokat csinálni, mint ő. Ha ő a hatalmas öklét az ellenzék felé nyújtotta ki, akkor az jobban kifejtette a haragját és a türelmetlenségét, mint minden szava. XVI. Lajos, akinek határozatlanossága volt az oka szerencsétlenségének, nagyon kicsiny és gyöngye hüvelykujjakkal rendelkezett. Walter Scott mérsékeltlen volt csak nagykezű. Ujjai megnyúltak. Victor Hugonak éppen olyan keze volt. Beethoven keze széles és vastag volt, de semmiképpen sem súlyos.

† **A kutya mufoga.** A kutya iránt való szeretetnek legüresabb példája kétségkívül Hooley kisaszony, előkelő londoni hölgy. Volt egy bernáthegyi kutyája, amely egyre soványodott, egyre gyöngült, szóval alapos aggodalomra adott okot. Hooley kisaszony elvitte a kutyát egy állatorvoshoz, aki kon-

A kapusné egy éppen elrobogó kocsiira mutatott, melyen pár bőrdöng volt felsomagolva. — Ott megy, még utolérheti, ha jó tüdeje van, de hát nem a felesége volt? — kérdezé. Bacó nem válaszolt, lélekszakadva futott a kocsi után. A kocsi egy másik kocsi látszott követni. De az első kocsi jóval elől járt és így csak nagyobb utakban volt látható, hogy a később jövő kocsi mintegy üldözi. Bacó gyors futással is mind messzebb elmaradt, teljes erejét megfeszítve olykor valamilyen behozott a távolságból, de utolérni sehogy sem tudta.

Pera külvárosból, a temető szomszédságából a Valide sultana-féle hid előtti térig tartott az örült hajszja. A Berger-etablissement hátulso bejáratainál a kocsi megállott. Bacó ekkor még azon háromszögű épülettömbnél volt, melylyel a mahomedánok a keresztények városrészébe mintegy be vannak ékelve. Az erős futással már megszűnt idegei elhomályosítottak ugyan látását, de mégis a kocsióbl könnyen kiugró nőalakban Zoet vélte felismerni. Tiszán látta, hogy a bejáró folyosóról egy más nő még valami könnyebb bőrdöngöt adott át s ezzel az előbb kiszállott nő a kocsiuba újra visszaszállott. Ekkor már olyan közel volt Bacó, hogy kivethette a kocsi ablakán át a nő termetét. Karesu, magas alaknak látszott, éppen mint Zoe. A kocsi az etablissement első bejáratánál ismét megállott. Mire azonban Bacó ismét utolérhető volna, egy parókás, középtermetű ur egy utazó-kézitáskával szintén beszállt a kocsiuba és a kocsi irányt változtatva, most még gyorsabban hajtott el a galatiai vesztegrár mellett, a hajózási ügynökségek épületei felé. A sikertelen fáradság feletti dühén kívül most már valami más, fájó érzés is vitte Bacót. Ez érzésről nem tudott magának számot adni. Valami kitérvél, előre kicsinált dolgot sejtett. Valami alant járó erkölcsellen aljasságot, mert a pocok emberben határozottan Bergert ismerte fel. Mit akarhat Zoe vele?

(Folytatása következik.)

statálta, hogy a derék állatnak rosszak a fogai, nem tud rágni s ezért rendetlen az emésztése. Hooley kisaszony nem gondolkodott sokáig: kapta magát, elment az egyik leghíresebb londoni fogorvoshoz és egyszerű fogsort csináltatott a kutyának, amely azóta pompásan emészt...

† **Beszélnék a csillagokkal.** Amiről ábrándozó pótlák és szerelmes leányzóknak csillagsugáros nyári éjszakákon eddig csak álmodoztak, azt ma már a komoly, a szavahihető, a hitelképes tudomány a megoldható tervek között sorozza.

Igen, beszélni fogunk a csillagokkal, a csillagok lakóival, első sorban *törszomszédunkkal* a végheletlen űrben, a Mars bolygóval. Legalább így tervezi ezt a villamosság királya, Tesla Miklós, akinek zsenije Edisonéval versenyez. Tesla csodálatos találmányainak egyike a Niagara zuhatag erejének átvitele Chicagóba és Buffalo-ba. Van vagy ötven szabadalmazott találmánya s tervei közül nem is az volt a legmerészebb, mikor arra ajánkozott, hogy az 1900-iki párisi világiállításra el fogja látni az összes szükséges villamos erővel, amelyet a Niagara zuhatagából merítve, átszállítana az oceanon keresztül Párisba. A legmerészebb tervet most kovácsolja a genialis tudós. A Rocky Mountains egyik jensikján obszervatóriumot épített magának és innen korrespondenciába akar lépni a csillagok lakóival. A drót nélküli távirás, illetőleg a villamos távírhatás a kísérlet alapja. A kiszemelt terület annyira száraz légkörről bír, hogy a viharfelhők közeledése alkalmával még a falevelek is olyanformán merevednek, mint a villamosított ember hajszálai. Ezt a helyet szemelte ki Tesla arra, hogy az égitestek üdvözlőjek és kölcsönösen megismerjék egymást.

† **A leggyorsabb tengeri hajó.** Ez időszert a „Deutschland” nevű német hajó szeli át leggyorsabban a Nagy-Oceánt, rendes gyorsasága ugyanis 23 1/2 fonál. Ezt a német dicsőséget megirigyletek az angolok és most olyan kereskedelmi hajót terveznek, amelyik ezt a maximális gyorsaságot is képes legyen meghaladni. A tenger urai azt akarják elérni, hogy 20 fonálnyi gyorsasággal haladó angol hajó verje le a Deutschland rekordját. E terv megvalósítását elméleti számítások előzik meg, melyek most az angol szaklapokban megbeszélés tárgyát képezik. A pro és kontra folytatott vitákból körülből az világlik ki, hogy az eddig elért maximális gyorsaságunk fokozása nem számtani, hanem mértani arányban emelkedő mérvben követel az eddigénél több gőzerőt illetőleg azt, ami a gőzmennyiségeket fejleszt, vagyis szenet. A megnevezett német hajó erejét hárminceötezer lóerővel tartják egyenértékűnek, a tervbe vitt angol hajónak pedig, hogy a kitűzött célt elérje: száztizetzer lóerővel kell majd bírnia. A szénfogyasztás előreláthatólag oly nagymérvű lesz, hogy majdnem az egész ürtartalmat szénraktár gyanánt kell majd felhasználni s aránylag alig marad hely akár árú, akár emberek számára. Habár a terület legalább is kétszer akkora lesz, mint a német hajóé, azért mégis alig másfél annyi utast szállíthatna az új hajó; a Deutschland ugyanis 1060 embert vehet föl, a tervbe vitt angol hajó pedig legfeljebb 1500-at. A költségvetési tervezet lényegesen nem kevesebb, mint tizenöt millió forint. A célba vitt végredmény pedig az, hogy az eddigelő csak gondolatban existáló angol hajó négy nap alatt fogja megtenni a nagy utat az európai és amerikai partok között.

KÖZGAZDASÁG.

Ipar és kereskedelem.

Az Országos Iparegyesület tegnap délelőtt tartotta közgyűlésén, amelyről már adtunk hírt, gróf Zichy Jenő elnök hosszabb beszédet mondott, amelyből a következőket közöljük:

A társadalmi tevékenység terén különösen két irányzat az, melyet a jövőben még behatóbb figyelmünkre kell méltatnunk. Ez a *kisipar* föliségítése és a *munkásságy* iontságának méltatása.

A kisipar köréből számtalan panasz érkezik hozzánk, mely a kézművesek súlyos küzdelmeiről ad számot és bajainak orvosását sürgeti.

Olyan közel fekszik az a kérdés: nem volna e helyesebb, nemzeti és államgazdasági szempontból okosabb, hogy — a helyett, hogy *seregestül csődítjük be a kézműipart felőlétő gyárak alapított és munkásait külföldről*, újabb és súlyos versenyt nyújtvá amugy is sok küzdelmest követő kisiparosainknak, — nem-e volna jobb, ha inkább *kisiparostólánók honi kisiparosainkat szövetkezetbe*, megadva nekik a jobb szerszámot, a kitűnő nyersanyag közös beszerzését, az olcsó hitelt, közös árucarnokokat, szövalmindazokat az eszközöket, amelyek segítségével a nagyipar előnyét élvezhesék, hogy például a kis cipésziparkor versenyre keljenek a opógyárakkal, a szabók a nagyarányú kész ruhátárakkal, az asztalosok a butorcarnokkal, stb. stb.?

A munkáskérdés ügyeinek tárgyalására a mult évben külön szakosztályt létesítettünk, mely éppen csak megkezdte tárgyalásait s bizonyára fokozottabb mértékben is fogja tevékenységét folytatni. Ideje, hogy komolyan szöba álljunk a munkással, hogy meghallgassuk óhajait, kívánalmait és hogy ezekből mindazt, amit helyesnek és jónak elfogadunk, fokozatosan, minden nagyobb megrázkódtatás nélkül meg is valósítsuk.

E szempontból e helyről is melegen üdvözlöm a munkásságyi szakosztály létesítését és sikert kívánok jövő munkásságának.

Kérem egyesületünk minden tagját, karolja föl lelkesen ügyünket és dolgozzon az egyesületen kívül is abban a szellemben, melyet itt benn inagurálunk s mely abból áll, hogy a magyar ipar céltudatos fejlesztése által biztosítsuk *közgazdasági önállóságunk* szilárd alapját.

A budapesti kereskedelmi és iparkamara a szőlőpermelezésre szükséges anyagok és az erőtakarmanyok szállítására nézve fennálló szállítási kedvezmények tárgyában a legutóbbi kamarai teljes ülés határozata értelmében a kereskedelemügyi miniszterhez beadványt intézett. A kamara arra kéri től a minisztert, hogy az erre vonatkozó rendelkezések helyezettessenek hatályon kívül és az illető szállítási kedvezmények egy a mezőgazdák, valamint az iparosok és kereskedők érdekeinek megfelelőleg tetteessenek általánossá.

Vetőmagvak. (Mauthner Ödön tudósítása a Budapesti Napló számára.) Vörös heremag már alig ke-restetik; lucernamag iránt ellenben sokkal élénkebb érdeklődés mutatkozott, mint az elmúlt héten, az árak azonban mindazonáltal változatlanok maradtak. Muhar-ag nagyobb mennyiségben kelt el, épp úgy *söldta-karmányozási magvak*, mint amerikai lófogó-tengeri, pohánka, köles meglehetősen forgalmazattak. Különösen impregnált *takarmanyrepamagvak* kerestettek, miután a rovarok pusztítása mindinkább nagyobb mértékben mutatkozik és ennek következtében sok vidéken pötvetés válik szükségessé. Az előrehaladt időnyre való tekintettel természetesen az impregnált repamag részeseit előnyben és így ebben sokkal erősebb volt a forgalom mint a nem impregnált fajokban.

Jegyzékek 50 kilónként Budapestén érte: Vörös löhere elsőrendű, öregszenű 62—66 korona. Vörös löhere középminőségű 50—54 korona. Vörös löhere gyöngébb minőségű 48—50 korona. Lucerna-mag magyar elsőrendű 42—44 korona. Lucerna magyar középminőségű 42—43 korona. Lucerna francia 65—70 korona. Lucerna olasz 50—52 korona. Muhar-mag 9—9 1/2 korona. Baltacim 13—14 korona.

Terpetnolaj. (Kalmár Sándor-cég jelentése.) A fogyasztás jó és kereslet is kielégítő. Mindezek dacára az iránzat változatlanul lanyha, mivel a külföldi egyre esőkenő árjegyzések deprimálólág hatnak a vevőkre. Mai nagybani jegyzések 49—50 korona kg.-kint ingyen hordókban az Budapesti készpénzfizetésre. Egyes barelok 1 koronával drágábbak.

Juhvásár. (A budapesti marhavásártéri vásárpénztár részvénylársaság tudósítása.) Felhajtás 428 darab juh. — kecske. Jegyzett árak: Elsőrendű ürű 43 f.-től — f.-ig, kivételesen — f. — kg.-kint, (vagy 42 — k.-tól 42 — k.-ig páronként), középminőségű ürű 40 f.-től 42 f.-ig, kivételesen — f. — kg.-kint, vagy 35 — k.-tól 38 k.-ig páronként, anyajuhok 38 f.-től 45 f.-ig, kivételesen — f.-től — f.-ig, vagy 34 k.-tól 40 k.-ig, középminőségű gyapjas — f.-től — f.-ig, kivételesen — f. kg.-kint, vagy — k.-tól — k.-ig páronként, kosok legjobb minőség — fillérig, páronként — korona, kivételesen — korona, rackajuhok — fillér, páronként — korona, szerbiai juhok páronként — korona, romániai juhok páronként — korona, kiselejtezett juhokért — fillér kgrkint (— korona páronként) kecskék — korona páronként. Lanyha iránzat mellett a vásár vonatott leolajlássu volt.

Gazdasági marhavásár. Budapest, május 19. és 20-án. Felhajtott 168 darab jármás ökr (eladatott 94 darab), 11 darab fejős tehén (eladatott 10 darab), 10 darab igás bivaly (eladatott 4 darab). Fizettek: elsőrendű jármás ökrökért 690—750 koronát, középminőségű jármás ökrökért 600—660 koronát, bivalyokért 494—550 koronát (48 fillér kilogrammonként) páronként. Fejős tehénekért 180—210 koronát darabonként. Az üzlet élettelen, mivel a vevők érdeklődése csekély volt.

Budapesti sertés-konzumvásár. A ferencvárosi petróleum-rakodónál lévő székes-lővárosi sertés-konzumvásár érkezett 1901. évi május 20. Készlet 159 darab. Árkezett 50 darab. Összesen 209 darab. Eladatott 146 darab. Maradt 63 darab. Napi árak: 120—180 kilogramm sulyban 88—90 koronáig, 220—280 kilogramm sulyban 86—90 koronáig, 320—380 kilgr. sulyban 84—88 K.-ig. Öreg nehez páronként 400—500 kilós 74—80 koronáig. Malac — kgrig 72—80 korona. A vásár hangulata lanyha volt.

Bécsi világjavásár. Május 20. (Saját tudósítónk telefonjelentése.) A st.-marxi központi vásárcsarnokban ma megtartott vágómarhavásárra felhajtott: 4098 darab magyar fajtájú, 1123 darab galiciai fajtájú, 23 darab bukovinai fajtájú, 689 darab német fajtájú, összesen 5993 darab szarvasmarha.

Óriási felhajtásra való tekintettel az árak hanyatlottak 1—2 koronával.

Jegyzékek: 100 kilogrammonként 616 sulyban: magyar hizóökrök I. minős. 62—68—70 fillér, kivételesen — fillér, II. minőségű 54—60 fillér, III. minőségű 46—53 fillér, galiciai hizóökrök I. minőségű 66—72 — fillér, kivételesen — fillér, II. minőségű 56—64 fillér, III. minőségű 48—55 fillér, német hizóökrök I. minőségű 70—76 fillér, kivételesen 81 fillér, II. minőségű 60—69 fillér, III. minőségű 60—52 fillér. Legelő ökrök 44—50 fillér, bika és tehén 100 kilogrammonként 46—64 korona. Kivételesen — korona. Legközelebbi marhavásár 28-án lesz.

A budapesti gabonatózsde.

Budapest, május 20.

Jó kínálat, de a malmok mérsékelt vételkedve mellett elrakt 12,000 mm. buza változatlan áron.

A többi cikkben nem volt forgalom.

Eladott:

Buza. Tiszavidéki: 150 mm. 79 k. 7 K. 85 f., 250 mm. 79 k. 7 K. 77 1/2 f., 100 mm. 77-5 k. 7 K. 20 fillér.

Pestvidéki: 400 mm. 76-5 k. 7 K. 50 f., 500 mm. 75-5 k. 7 K. 50 f., 100 mm. 75 k. 7 K. 15 f.

Felsőmagyarországi: 100 mm. 75-5 k. 7 K. — f.

Fehérmegyei: 1800 mm. 76 k. 7 K. 65 f., 450 mm. 79-5 k. 7 K. 80 f., 1250 mm. 76 k. 7 K. 75 f.

Szent-Tamási: 3200 mm. 75-5 k. 7 K. 60 f.

Zentai: 1250 mm. 75 k. 7 K. 56 1/2 f.

Makói: 1000 mm. 77-4 k. 7 K. 75 f.

Szentesi: 1000 mm. 77-7 k. 7 K. 76 1/2 f.

Bácskai: 1100 mm. 74-4 k. 7 K. 42 1/2 f.

Marosi: 100 mm. 78 k. 7 K. 52 1/2 f.

Mind három hónapra.

Tengeri: 100 mm. 5 K. 35 f., 100 mm. 5 K. 30 fillér.

Zab: 200 mm. 7 K. 15 f., 100 mm. 7 K. 07 1/4 f.

Rosz: 500 mm. 7 K. 35 f., 200 mm. 7 K. 20 f.

Készpénzfizetés mellett.

A készáru hivatalos jegyzése a budapesti ár- és értéktőzsde szokásai szerint, készpénzben 50 kilogrammonként. — A minőség hekloliterenként és kilogrammonként.

Table with columns: B u z a, Kilos, K.-tól, K.-ig, Kilos, K.-tól, K.-ig. Rows include Tiszavidéki, Fehérmegyei, Pestvidéki, Bácskai, and others.

Table with columns: Egyéb gabonafélék, Kilos, K.-tól, K.-ig, Kilos, K.-tól, K.-ig. Rows include Rozs, Arpa, Zab, Tengeri, Repce, and Kéles.

A határidőzlet folyamán a következő költsék törtek:

Table with columns: Buza májusra, Buza októberre, Rozs októberre, Zab októberre, Tengeri májusra, Tengeri júliusra. Values range from 7.44 to 5.35.

Déli egy óraker a következő záróárakat állapították meg hivatalosan a tőzsdén:

Table with columns: Buza májusra, Buza októberre, Rozs októberre, Zab októberre, Tengeri májusra, Tengeri júliusra, Repce augusztusra. Values range from 7.41 to 13.50.

Délután fél 5 óraker zárult:

Table with columns: Buza májusra, Buza 1901. októberre, Rozs októberre, Zab októberre, Tengeri májusra, Tengeri júliusra, Repce augusztusra. Values range from 7.41 to 13.55.

A budapesti értéktőzsde.

A holt idény napról-napra jobban érezhetővé válik úgy a tőzsderegálok tekintetében, mint az árfolyamok változatlanságában. Az értékihány elősegíti a kontremint törekvéseit a vezető-értekek árait leszo-

ritani, mibez hozzájárul a kisebbeszerű spekulációjegyekezete kis engagementjeiktől szabadulni. Az alap-hangulat mindamellett elég szilárd s csak az alkalom hiányzik, mely azt kellőképp kifejezésre juttassa.

A mai előtőzsdén vezető-értekeink egy csekély-séggel gyengébbek voltak, a helyi értékek teljesen el voltak hanyagolva.

A déli tőzsde némi váltakozás után szilárdabb lett s szilárdan zárult.

A helyi piac gyenge. Járédek egy árnyalattal alacsonyabbak. Valuták és éroaváltak változatlanok.

Az előtőzsde kedvtelen. Jegyzetek: Magyar hitelrészvény 693.50—694.75. Államvasuti részvény 683.50—684.—. Rimamurányi 499.50—500.— korona.

Jegyzetek: Magyar hitelrészvény 696.—698.—. Osztrák hitelrészvény 693.—695.—. Államvasuti részvény 683.75—684.75. Koronajáradék 92.90—94.05. Közúti vasúti részvény 569.

Forgalomból került: Kereskedelmi bank 2480.—2490. Központi takarékpénztár 1400.—. Ganz és társa 2825.—2845.—. Cukoripar 1798.—1828.—. korona.

Utőtőzsde. A 4 órai záratok maradt: Osztrák hitelrészvény 692.50. Magyar hitelrészvény 698.—. Leszámloló bank részvény 440.—. Rimamurányi vasműrészvény 600.—. Osztrák-Magyar államvasut 681.75. Közúti vasut részvény 569.—. Városi villamos vasut részvény 300.— korona.

A budapesti terménytőzsde.

A terménytelben a szezonzerű hangulatnak megfelelően alakult az árak és végül a termény-üzleti árjegyző-bizottság hivatalosan a következők ár-folyamokat állapította meg:

Jegyzetek: Heremag: lucerna magyar 40.—45.— korona, vörös aprószemű 37.—41.— korona, vörös erdélyi — korona, vörös bálnagyi — korona. Középszemű 42.—46.— korona, nagyszemű 50.—54.— korona. Disznózsir: budapesti: 50.—50.50 korona, vidéki — korona. Táblaszalonna: légszártított vidéki — korona, városi 4 darabos 40.50—41.— korona, 3 darabos 42.50—43.— korona, tüstölt — korona. Szilva: boszniai, szokás szerinti minőség 12.—12.50 korona 120 darabos — korona, 100 darabos 13.50—14.— korona, 85 darabos 15.25—15.50 korona azonnali szállításra. Szerbiai szokás szerinti minőség 11.25—11.50 korona, 100 darabos 12.—12.50 korona, 85 darabos 13.25—13.50 korona. Szilvaiz: szilvioniai 19.25—19.75 korona, szerbiai 18.—18.50 korona, azonnal való szállításra.

A bécsi gabonatózsde.

Bécs, május 20. (A Budapesti Napló telefonjelentése.) A külföldi heti jelentések általában szilárdabbak voltak, de ennek hatására a kedvező idő és az osztrák földmívelési miniszteriumnak a vetések állásáról kiadott jelentése paralizálta; az irányzat ennek következtében valamivel gyöngébb lett. Kötettek: buza május-júniusra 7.69—7.64—7.66, őszre 7.89—7.90—7.88, rozs május-júniusra 7.62—7.51—7.53, őszre 7.10—7.07, tengeri május-júniusra 5.57—5.58, zab május-júniusra 7.18—7.20, őszre 6.05—6.06, tengeri július—augusztusra 5.61—5.63, repce augusztus—szep-temberre 13.85—13.95 korona.

Felmondottak 9000 mm. búzát és 4500 mm. tengerit. Zárlatok maradtak: buza május-júniusra 7.62, őszre 7.87, rozs május-júniusra 7.47—7.49, őszre 7.06, zab őszre 6.04—6.05, tengeri május-júniusra 5.55—5.56, július—augusztusra 5.60—5.61 korona.

A bécsi értéktőzsde.

Az előtőzsdén tartott az üzletesend, forgalom alig volt.

Déli tőzsdén az árfolyamok változatlanok. Zárlat javult, szilárd Berlinre.

Bécs, május 20. (Magyar értekek zárlata.) 4%-os aranyjárdék 117.40. Tiszi és szegedi kölcson sorsjegy 141.35. Magyar vasúti kölcson ezüsten 100.10. Magyar keleti vasúti állami kötvény 118.75. Magyar észámloló-és pénzváltóbank —. Rimamurányi vasműrészvény 498.50. Magyar koronajárdék 92.85. 4%-os Magyar földterem. kötvény 92.60. Magyar hitelbank részvény 696.—. Magyar nyeresémny kölcson sorsjegy 173.25. Kassa-oderberg vasúti részvény 356.50 Magyar kereskedelmi bank 2485.—. Magyar cukoripar —.

Bécs, május 20. (Osztrák értekek zárlata.) 4%-os papírajárdék 98.55. 4%-os osztr. aranyjárdék 117.85, 1890-os sorsjegy 140.25. Osztrák hitelsorsjegy 392.50. Angol-osztrák bank 230.50. Bécsi bankjegyesület 486.50. Osztrák-magyar bank 1672. Déli vasut 92.50. Dunagőzhajózási részvény 835.—. Dohányrészvény 297.—. Császár-és királyi arany 11.35. Német bankváltók 117.50. 4%-os ezüst járdék 98.15. Osztrák koronajárdék 97.25. 1864-iki sorsjegy 211.25. Osztrák hitelintézeti részvény 694.50. Unionbank 565.—. Osztrák Lánderbank 419.—. Osztrák-magyar államvasut 682.50. Elbavölgyi vasut 506.—. Alpesi bányászás részvény 468.50. 20 frank arany 19.63. Londoni váltóár 240.50. Bécsi Tramway Lít B. 251.—. Bécsi Tramway Lít A. 254.—. Lipót kohó 439.—. Az irányzat üzletelen.

Bécs, május 20. (A Budapesti Napló tudósítójának telefonjelentése.) A délutáni magánforgalomban a zárlatok a következők voltak: Osztrák hitelrészvény 693.—. Magyar hitelrészvény 697.—. Angol-Osztrák bank 230.50. Bécsi bankjegyesület 487.—. Union bank 565.—. Lánderbank 419.—. Osztrák-magyar államvasut részvény 681.65. Lombard 92.50. Elbavölgyi vasut 507.—. Északi-nyugati vasut részvény 485.50. Dohányrészvény 297.50. Rimamurányi vasut 500.—. Alpesi bányászás részvény 468.—. Májusi járdék 98.55. Magyar koronajárdék 92.85. Török sorsjegy 108.25. Német birodalmi márká 117.55—57. Napoleon d'or 19.08.

Külföldi értéktőzsde.

Berlin, május 20. (Tőzsdei tudósítás.) Üzletelen. A Pommere Hypotheken Actienbank ügye miatti elkövetlenedés messzenem tartózkodást okozott az üzlettel. Deutsche Bank gyengült, szentrévények esőkentek, kohászás részvény kezdetben üzletelenség után árfolyamban javultak. Magánészámítolási kamatláb 3 1/4%.

Berlin, május 20. (Zárlat.) 4 1/2%-os papírajárdék —. 4%-os osztrák aranyjárdék —. Elbavölgyi vasut —. Magyar koronajárdék 93.50. Osztrák-magyar államvasut 146.50. Kassa-oderberg vasut —. Bécsi váltóár 85.—. Magyar vasúti beruházási kölcson 102.60. Alpesi bányászás részvény —. Disconto-Commandit 188.50. Általános villa-

mossági Edison 202.—. Gelsenkircheni 177.90. Laura-kohó 213.50. 4 1/2%-os ezüstjárdék 98.—. 4%-os magyar aranyjárdék 98.80. Osztrák hitelrészvény 218.—. Déli vasut 23.30. Károly Lajos vasut —. Orosz bankjegy 216.35. 4%-os új orosz kölcson 96.25. Török dohányrészvény —. Olasz járdék —. Magyar hitelbank —. Dynamit Truszt 168.25. Harpeni 178.—. Az irányzat üzletelen.

Berlin, május 20. (A Budapesti Napló tudósítójának távirata.) Esti forgalom. 4%-os magyar aranyjárdék 98.80. Magyar koronajárdék 93.50. Osztrák hitelrészvény 217.60. Osztrák-magyar államvasut 146.25. Déli vasut 23.50. Északnyugati vasut —. Elbavölgyi vasut 127.70. Orosz bankjegy készpénz 216.35. Buschtiehradi 283.25. Orosz bankjegy 127.10. (Ultimo). Lombard —.

Frankfurt, május 20. (A Budapesti Napló tudósítójának távirata.) Árfolyamok január. Esti forgalom. Osztrák hitelrészvény 217.30. Osztrák-magyar államvasut —. Déli vasut —. Osztrák aranyjárdék —. Olasz járdék 96.25. Laura-kohó —. Harpeni 177.75. Discont 188.25. Alpesi —. Bécsi bankjegyesület —.

Hamburg, május 20. (Zárlat.) 4 1/2%-os ezüstjárdék 98.30. 1890. sorsjegy 141.—. Déli vasut 23.25. 4 1/2%-os osztrák aranyjárdék 99.90. Osztrák hitelrészvény 217.20. Osztrák-magyar államvasut 143.25. Olasz járdék 95.80. 4%-os Magyar aranyjárdék 98.95. Az irányzat gyenge.

Frankfurt, május 20. (Zárlat.) 4 1/2%-os papírajárdék 98.40. 4%-os osztrák aranyjárdék 100.40. Magyar koronajárdék 93.70. Osztrák-magyar bank 120.40. Déli vasut 23.40. Elbavölgyi vasut 128.70. Londoni váltóár 204.55. Bécsi bankjegyesület —. Villamos részvény —. 3%-os magyar aranykölcson 83.70. 4 1/2%-os ezüstjárdék 98.15. 4%-os magyar aranyjárdék 98.80. Osztrák hitelrészvény 218.—. Osztrák-magyar államvasut 148.40. Északnyugati vasut 120.80. Bécsi váltóár 850.25. Párisi váltóár 812.50. Unio bank —. Alpesi bányászás részvény 236.—. Az irányzat csendes.

Páris, május 20. (Zárlat.) Osztrák-magyar államvasut 735.—. 4%-os osztrák aranyjárdék 98.75. Osztrák Lánderbank —. 3%-os francia járdék 101.65. Ottomanbank 556.—. 3 1/2%-os francia járdék 101.55. Alpesi bányászás részvény —. Déli vasut 133.—. 4%-os magyar aranyjárdék —. Párisi bankrészvény 1108. Olasz járdék 96.85. Francia földterem. járdék 99.90. Osztrák földterem. részvény 1260. Török dohányrészvény 320.—. Az irányzat tartott.

Budapest-kőbányai serteskereskedelmi csarnok jelentése.

Május 20. A sertesüzlet irányzata csöndes.

A) Hízott sertesek ára: I. A) Magyar elsőrendű: Oreg nehéz (páronként 400 kilogramm felüli sulyban) 78—80 fillérig. Oreg közép (páronként 300—340 kilogramm terjedő sulyban) — fillérig. Fialat nehéz (páronként 320 kilogramm felüli sulyban) 88—88— fillérig. Fialat közép (páronként 251—320 kilogramm terjedő sulyban) 88—90— fillérig. Fialat könnyű (páronként 250 kilogramm terjedő sulyban) — fillérig. — II. Magyar s z e d e t i: Nehéz (páronként 280 kilogramm felüli sulyban) — fillérig. Közép (páronként 240—280 kilogramm sulyban) — fillérig. Könnyű (páronként 240 kilogramm terjedő sulyban) — fillérig. — III. Romániai: Nehéz (páronként 320 kilogramm felüli sulyban) — fillérig. Közép (páronként 260—320 kilogramm terjedő sulyban) — fillérig. Könnyű (páronként 260 kilogramm terjedő sulyban) — fillérig. — IV. Romániai eredeti (Stachi). Nehéz (páronként 240 kilogramm terjedő sulyban) — fillérig. Könnyű (páronként 240 kilogramm terjedő sulyban) — fillérig. — V. Szerbiai: Nehéz (páronként 260 kilogramm felüli sulyban) 86—88 fillérig. Közép (páronként 240—260 kilogramm terjedő sulyban) 84—86 fillérig. Könnyű (páronként 240 kilogramm terjedő sulyban) 80—84 fillérig.

Serteselészám 1901. május 18. napján volt készlet 53,791 darab. — 1901. május 19. napján felhajtott 1273 darab. 1901. május 19. napján elszállított 1287 darab. 1901. május 20. napjára maradt készletben 53,777 darab.

Viz állás.

Table with columns: Inn, Dunna, Morva, Vág, Ráb, Dráva, Mura, Száva, Szamos, Kraszna, Latorca, Labarca, Ung. Rows list various locations and their water levels.

Kivonat a hivatalos lapból.

Május 20.

Kinövezések. A pénzügyminiszter dr. Lehrer Páter miniszteri osztálytanácsosi címmel és jelleggel felruházott m. kir. pénzügyi tanácsost és pénzügyorségi központi főfelügyelőt a budapesti m. kir. fővámgazgatás mellé m. kir. fővámgazgatóság helyettesé, Fidler Lajos számmelőnt a miniszteri szamvevő-séghez pénzügyi szamvevőként végleges minőségben, a balassa-gyarmati m. kir. pénzügyigazgatósághoz Szabó József kassai pénzügyi fogalmazó-gyakornokot pénzügyi fogalmazó ideiglenes minőségben, Somogyi Géza bányász-gyakornokot a semeci bányászati és erdőszeti akadémiához tanársegéd, Potocsnik Győző volt adótitkár és Markovics Ádám adóhivatali gyakornokot ideiglenes adótitkárakká a diakovái, illetve a belovári adóhivatalhoz, Gedeon Zoltán okleveles gazdasz. ügyvári lakot ideiglenes minőségben kataszteri irattár kezű iredatisták, Pszotka Aladár zölöm-brezoni ideiglenes m. kir. vasgyári gyakornokot végleges minőségben m. kir. vasgyári tisztjelölté; az igazságügyminiszter Tölgyessy Mihály igazságyügyminisztériumi számtanácsost az igazságügyminisztérium

számvonosságához főnökke; a vallás- és közoktatásügyi miniszter Szabó Jenő közalapítványi gazdasági segédet kir. közalapítványi uradalmi ispánná nevezte ki.

Pályázatok. Pénztárnoki állásra a karcagi, esetleg más adóhivatálnál 2 hét alatt. — Aljegyzői állásra a kolozsvári törvényszéknél 4 hét alatt. — Irnoki állásra a berettyóújfalui járásbírósnál 4 hét alatt. — Végrehajtói állásra a gyulafehérvári járásbírósnál 2 hét alatt. — Segédelekkönyvezeteli állásra a liptóújvári járásbírósnál 2 hét alatt. — Hivatalosjogi állásra a budapesti földtani intézetnél június 30-ig. — Több vigyázói állásra a debreceni pénzügyigazgatóság kerületében 8 hét alatt. — Aljegyzői állásra a marosvásárhelyi törvényszékhez 2 hét alatt. — Pénzügyi fővigyázói állásra az eperjesi pénzügyigazgatóság kerületében 2 hét alatt.

Napirend.

Napló. Kedd, május 21. — Római katolikus: Timot vt. — Protestáns: Konst. Ilona. — Görög-orosz: (május 8.) János ev. — Zsidó: Sivan 3. Scheloch. jeine hageb. — Nap kéli: 4 óra. — Nyugszik 7 óra 21 perccor. — Hoid kéli: 7 óra 9 perccor reggel. — Nyugszik: 10 óra 29 perccor este. — Reggel 8 óra 4 perccor a nap az ikrek jegybe lép. **A földművelésügyi miniszter** fogad délután 5 órakor. **Nemzeti Múzeum.** Régiségár. Nyitva délelőtt 9 órától 1 óráig. **Topbi tárai** 1 korona belépődíjjal tekinthetők meg.

Tavaszi nemzetközi kiállítás a városligeti Múcsarnokban. Nyitva április 15-től június 15-ig d. e. 9 órától esti 6 óráig. Csütörtökön 6-tól 11-ig sétahangverseny.

Nemzeti Szalon képkiallítása délelőtt 9 órától este 7-ig. Belépődíj 50 fillér.

A magyar nők képzőművészeti és iparkiallítása az iparcarnokban. Nyitva délelőtt 9 órától este 6-ig. Belépődíj 60 fillér.

Országos Képtár az Akadémiában zárva. **Iparművészeti múzeum és a párisi tárgyak kiállítása** délelőtt 9 órától 1-ig.

Teknologiai iparmúzeum nyitva délelőtt 9 órától 12 óráig és d. u. 2—5-ig.

Mezőgazdasági kiállítás (Párisból hazahozott tárgyak) az Iparcarnokban délelőtt 9—1-ig. **Közelekedési múzeum zárva.**

Az Akadémia Goethe-szobája zárva. **Múzeum könyvtár** nyitva délelőtt 9 órától 1 óráig. **Akadémiái könyvtár** nyitva délután 3 órától 7 óráig.

Egyetemi könyvtár nyitva délelőtt 9—12-ig és délután 3—8-ig.

Állatkerti a Városligetben nyitva egész nap. Belépődíj 60 fillér.

Magyar Kereskedelmi Múzeum. Igazgatóság, kereskedelmi szakkönyvtár és keleti mintatár: V. kerület Váci-körút 32. szám alatt. **Hivatalos órák:** délelőtt 9-től délután 2 óráig. **Hazai termékek** állandó kiállítása és kereskedelem-történeti

gyűjtemény, továbbá a házi-ipari kiállítás (melyben az útletvezetőség árusításokat is eszközöl) a városligeti iparcarnokban nyitva: délelőtt 9 órától 12 óráig és délután 3 órától 6 óráig. A külföldi kirendeltségek központi üzletvezetősége (Magyar kereskedelmi részvénytársaság) V., Váci-körút 32. szám alatt.

Időjelzés.

— **Az Országos Meteorologiai Intézet hivatalos jelentése.** —

Budapest, május 20.

A magas nyomás északnyugatról tovább terjeszkedett és elborította az egész kontinent, úgy, hogy az alacsony nyomás Európa legészakibb és legdélibb határait szorult vissza.

Az idő ennél fogva európaszerre szárazabbra és derültebbre fordult. Szórványosan, kevés csapadék csak az alacsony nyomás közvetlen környékén volt.

A hőmérséklet délről emelkedett. Nálunk az idő ugyancsak szárazabbra és derültebbre fordult. Gyenge zivataros esők csak a délkeleti határ mentén voltak.

A hőmérséklet csak jelentéktelenül változott. **Küldés:** Enyhe és tulyomóan száraz idő várható.

A PÜNKÖSDI ÜNNEP és a nyári idényre ajánlom
LÜSZTER-MOSÓ- és LAWN-TENNIS-FÉRFI-, FIU- és GYERMEKRUHA-KÜLÖNLEGESSÉGEIMET.
NEUMANN M.
 IV., Múzeum-körút 1.

Képes levelezőlapok
 a legkedveltebb budapesti színésznők brom-üzüst kivitelű arc képével díszítve.
 Páratlan szép gyűjtemény. Eddig megjelent 4 sorozat. Egy sorozat 12 darab tartalmaz, ára bérmentes ajánlott küldéssel 1 ft 80 kr. (3 K. 60 ft.).
 Az összeg bekládeése után küldi „Budapesti Napló” kiadóhivatala **József-körút 18. sz.**
 Aki mind a négy sorozatot egyszerre hozatja, az 43 helyett 32 lepet kap.
C.
 Ámon Margit
 Bárdy Gabi
 Blaha Sárka
 Fáy Szeréna
 Hegyesi Mari
 Hegyi Aranka
 Haraszthy Hermin
 Lányó Ilka
 Lukács Juliska
 Maróthy Margit
 Szilágyi Arabella
 Varga Anna.

NÉHÁNY SZÓ a TITKOS BETEGSÉGEKRŐL.
 Sajnos, — de való igaz, hogy a mai korban feltűnően sok az olyan ember, a kinek vére és testnedvei megvannak fertőzve és a ki fiatalokri könnyelműség és rossz szokások által idegrendszerét és szellemi erőt tönkretette. Itt a legfőbb ideje, hogy ezen szörnyű állapot megszűnjék. Kell lenni valakinek, a ki a fiataljagot a nemi életről jóakarattal, őszintén és behatóan felvilágosítsa, kell lenni valakinek, a kinek az emberek titkos bajait báran, tartozkodás nélkül és bizalommal elmondassák. De nem elég ám ezen bajokat bárkinek elpanaszolni, hanem olyan lelkesítősen specialista orvoshoz kell fordulni, a ki a nemi életre vonatkozó jó tanácsokat tud adni és aki az esetleg már megérv bajokon is tud segíteni, akkor majd megszűnik a titkos betegségek létezése.
 Ilyen magasztos hivatásu és erre való Dr. Palócz v. kórházi orvos, specialista országos hírű intézet (Budapest, VII. Kerepesi-ut 10), a hol a legnagyobb titoktartás mellett kaphat mindenki (ugy férfi, mint nő) a nemi életről felvilágosítást, a hol a beteg vére és testnedvei megtisztulnak, idegei megerősödnék, az egész szervezet megszabadul a koranyagoktól, lelki kínjai megszűnnek. Ezen intézet a benne alkalmazott és sok ezer betegre biztos és teljes eredménnyel használt gyógy módnál fogva a monarchiában utórsó és egyedül álló. A mindennapi fogalkozás megzavarása nélkül, biztos sikerrel alaposan és gyorsan gyógyítja már sok év óta Dr. Palócz az ő speciális gyógy módjával még a legelhanyagoltabb esetekben is a bujakörös sebeket, hgyesd-, hólyag-, ideg- és hatveino-bajokat, és szifilisz utóbajait, magömlést, egyenlüt férfierőt (impotenciát), aranyerüt, bőrbetegségeket és a női nemi szervek minden betegségeit. Nők részére külön váróterem és külön kijárát van. Ha valaki bármí oknál fogva személyesen nem jöhetne el, akkor szivezen adnak leveleire kimerítöt, titoktartó választ (a levelehez csak válaszbélyegyet kell mellékelni). A gyógykezelés befejezése után a leveleket elgotik, vagy kivonatira mindenki visszakapja azokat. Az intézet gyógyszerekröl is gondoskodik. Rendelési pontona délelött 10 órától délután 6 óráig (vasárnap 4-ig).
 Cím: Dr. Palócz v. kórházi orvos, specialista, Budapest, VII., Kerepesi-ut 10.

A Gyöngyös-visontai bortermelők szövetezete mint az Országos központi hitelszövetkezeti tagja 1899. és 1900. években termelt

boraít
 a következő árakban szállítja: hektója
 1900. évi visontai nehéz vörös (bikavér) 80 kor.
 1900. évi visontai vörös 60 -
 1900. évi gyöngyösi sillerbor 40 -
 1900. évi visontai nehéz fehér pestyenyebor 60 -
 1900. évi könnyebb asztali fehér 52 -
 1899. évi fehér asztali bor 50 -
 Törkölypálinka, saját főzésük 120 -
 érte készpénzfizetés vagy utánvétel mellett, a helybeli vasutrá szállítva, hördő nélkül. — A hördő fölzámitatik, de 30 napon belül visszavetetik.
 Gyöngyös-visontai bortermelők szövetezete mint az országos központi hitelszövetkezeti tagja.

BAYER-féle Magyar turista-tapasz.
 Tyukszem, bőrkéreg és bőrkeményedés ellen biztosan és gyorsan ható szer.
1 eredeti tekercs 80 fill.
 Kapható a legtöbb gyógy-szerterében. Főraktár:
Vöröskereszt gyógytár
 Budapest, VI. Andrássy-ut 84.

Hatóság. enged. Szabadalmi és műszaki iroda
TALÁLMÁNYOK műszaki kidolgozására,
SZABADALMAK kieszaközlése és értékesítésére.
 Tulajdonos: **Engelsmann Rezső** gépésmérnök, Budapest, IV., Múzeum-körút 15.

Titkos betegségek ellen
 25 évi, részben katonasorvisi (a bécsi és budapesti katonakórházakban), részben magánorvos tapasztalatai után legmolegebben ajánlható
Dr. KAJDACSÝ,
 v. cs. és kir. ezredorvos és kórházi főorvos
Electrotherapiai rendelő-intézte
 IV. Kigyó-utca 5. I. em. Klotild-palota (atjáróház és lift használat).
 A legelhanyagoltabb hgyesd-folyásokat, legulyosabb hgyhólyagbajokat, bujakörös sebeket, nyphilit, az onfertöztetés utóbajait
Elgyengült férfierőt
 az orvosi világ által legújabbban olyanúnyira felkarolt és hatásában páratlan sikerü
Electro-Massage vagy Psychrophor
 által, magömléseket, nőknél fehérfolyást befecskendezés nélkül, a legmolegacsaabb bőrbetegségeket, valamint ifjokri bünök következtében beállott ideg és ennek utókövetkezményeképp létrejött háterincbajokat gyógyít a legújabb gyógy mód szerint alaposan és biztos, állandó sikerrel. Rendel: délelött 9 órától 4 óráig; este 7—8 óráig Nőknek ugy mint férfiaknak külön be és kijárát Külön váróteremek.
 Levelekre díjtalanul azonnal válaszolunk; esetleg gyógyszerekröl is gondoskodva lesz.

ELEGÁNS ERNYŐK
 2.90, 3.90, 4.90, 5.90 frt.
Magasin Francais
 Kossuth Lajos-utca 4.
 Standard-(Dreher)-palota sarkán.

Ki van zárva
 hogy butorszükségletét valahol jobban és olcsóbban fedezhetné, mint az országban elölonyösen ismert
Sárkány és Schütz
 butorkereskedő-cégnél (kárptások és díszítők)
Budapest, VII., Erzsébet-körút 12.
 (a New-York kávéházzal szemközt)
 ezeltől a Belvárosban, hol a helyiségek feladása folytat, melyek azonnali ki is adatnak, az árak tetemesen leszállítottak.
 (Ártégyékkel nem szolgálhatunk.)

Óriási választék legújabb párisi övekben.
Agulár Dávid Fia Bpest, Deák-tér 6.
 Király-utca sarkon.
 Magyarország egyedül cipőgyára, mely 1 évi irásbeli jöallatát vállal minden cipőért, mely az általa felállít Gazi-kenőccsel kenve lesz. Minden cipőhöz 1 Guzi-kenőcs ingyen. Vitékre 5 kúlig 30 krt számúak és portemelésen küldöm a cipőt. Kérje képes árjegyzőket ingyen. Mertőknek elengedő, ha a lábait harisnyában egy papírpra állva lerajzoltatik.
 Férfi víxbőr sima cipő, erős 3.-
 Férfi víxbőrtes, finom kivitel 3.20
 Férfi legf. víx fűzős cipő, gavallér 3.40
 Női zergebőr gombos, elegáns 3.80
 Legf. szalonlakk fűzős v. cugos 4.-
 Párisi divat box calv-bőr, felúno elegáns 4.50
 Női zergebőr fűzős v. cugos, erős 3.-
 Női divatos barna fűzős cipő, elegáns 3.50
 Női zergebőr fűzős, finom 3.-
 Saloniakk fűzős v. cugos, elegáns 3.50
 Párisi divat box calv-bőr fűzős v. gombos, felúno elegáns 4.-
 Gyermekcipő 1 évtől 3-ig 1.20
 3 évtől 5-ig 1.50, 5 évtől 8-ig 1.80, 8 évtől 10-ig 2.- frt.
 Nem megfelelő cipőt kicserélök, vagy a pénzt visszaadom.

A ki

**ma, 21-én este 10 óráig vagy
holnap, 22-én este 10 óráig**

**Beifeld Fózsef bank-
házában**

Károly-körut 1. szám

osztálysorsjegyet

**vesz, remek
bőrtárcát metszett
tükrökkel ingyen kap.**

SOK PÉNZT

kereshet minden intel-
ligens egyén, ki sor-
jegyek részletfizetésére
való eladásával az 1888.
évi XXXI. l.-c. értelmé-
ben foglalkozni óhajt.

Fleissig Sándor
BANKHAZA
Budapest, Erzsébet-körut 2.

Olcsó operák

zongorára 2 kézzel.

Auber, Portici páma	1.80
Kémivő és lakatos	1.80
Beethoven, Fidelio	1.80
Egmont	1.80
Bellini, Norma	2.40
Alvájáró	1.80
Puritana	1.80
Boieldieu, Fehér nő	1.80
Donizetti, Lucia	1.80
Lucresia	1.80
Ezred loánya	1.80
Flores, Mártha	3.00
Stradella	3.60
Halvay, Zsidóné	3.60
Händel, Messias	2.40
Haydn, Teremtés	1.80
A négy évszak	1.80
Herold, Zampa	2.40
Kreutzer, Granadai éji szállás	1.80
Lothrin, Cezár és Aca	2.40
Fegyverkovács	2.40
Vadon	2.80
Mendelssohn, Szemérvány	1.80
Alom	1.80
Meyerbeer, Ördög Róbert	3.60
Hugonoták	4.80
Proféta	4.80
Afrikai nő	3.60
Mozart, Don Juan	1.80
Figaro lakodalmá	1.80
Titus	1.80
Vadászlovola	1.80
Niccolai, Windsori vig tők	1.80
Rossini, Sevillai borbély	1.80
Schumann, Faust	3.60
Vardi, Rigoleto	4.80
Tevésd nő	4.80
Trovatore	3.60

Két koronán felüli megrendelések utánvétel is eszközölhetők. Kisebbségi rendeléseknél az összeg és 20 fill. portóköltség előre küldendő be.

Kapható Lappel Róbert (Wodianer F. és Fiai) cs. és kir. udvari könyv- és zenemű-kereskedésében Budapest, Andrássy-ut 21. sz.

**Legszebb Legjobb Legelőszobb
PAP... PAP... PAP...**

1 szennhaltó vadgy 3 db kivételű matraccal	10.-	1 acél sodrony ágybottá	5.-
1 rouge paplan	1.80	1 tengerifü matracc	4.50
1 prima	2.80	1 afriquo	5.-
1 csalmir paplan	2.40	1 lőszér	12.-
1 sál	2.80	1 ablak köper függöny	3.-
1 sálcsalmir	4.80	1 tunis	1.50
1 selyem sálcsalmir paplan	8.50	1 gyapjú	4.50
1 fedrus selyem sál. papl.	13.50	2 ág, 1 szettalított bouret	5.50
1 jó váson paplan lepedő	2.-	2 i gyapjú	12.-
1 ág	1.50	1 nagy mosasszonyg	2.50
1 fűző	1.50	1 i	5.80
1 fűző	1.50	1 ágylőke f.	0.85
1 gyapjú	5.50	1 tapasztr ágylőke	1.50
1 jó lőpokró	1.60	1 mtr. jó fűzőanyag	40
1 lőpokró	4.60	1 mintázott	75
1 sálcsalmir	7.50		

GICHNER JÁNOS
paplan, matrác és kárpitozást gyáros, szőnyeg, függöny, vas-
bútor stb. nagy raktára
Budapest, VII., Erzsébet-körut 20.
Árjegyzéket kívánatra ingyen és bérmentve küldök. Vidéki meg-
rendelések pontosan eszközöltek, nem töltök áruk kicserélte-
nek. waev a néz visszadátik.

SÁRKÁNYDEZSŐ
ELSŐ RANGU
CIPŐ RAKTÁRA
BUDAPEST
IV. Kossuth Lajos-utca
2 sz.
KÉPES ARJEGYZÉK
KÜLTETIK.
NŐI, URFI-ÉS
GYERMEK-
LABELLI...
TELEFON: 921.

**A pesti izr. nőegylet
szerdán, i. hó 22-én, délután 4 órakor az
izr. leányvábáz nagytermében (VII. Damjanich-
utca 26. sz. a.) tartandó**

XXXV. évi rendes közgyűlésére
az egyleti tagok ezennel tisztelettel meghívatakn.
A választmány nevében:
Özv. Herzl Antalné
elnök.

Uj gyógymód Kataphorese Uj gyógymód

**IDEG ÉS
NEMI
BETEGSÉGEK.**

radikális gyógyítására legjobban ajánljuk

Dr. MITZGER
kiváló gyógyhatásairól
elismert intézet
Budapest, VI., Teréz-körut 44. I. em

35013. 1901. számhoz.

Bérleti hirdetmény.

A somlyóvásárhelyi vállálsalap. urad. tulajdonához tartozó,
Veszprémmegyében Kis-Acsád község határában fekvő 644⁹⁰⁸/1000
kat. hold kiterjedésű „Ujfalú” pusztai birtok, a rajta levő gaz-
dasági épületekkel együtt az alólírott miniszterium IX-ik ügy-
osztályában (V. ker. Vadász-utca 33. sz.)

f. 1901. évi június hó 20-án

tartandó nyilvános zárt ajánlatu verseny utján 1901. évi októ-
ber hó 1-től kezdődő 15 évi bértartamra haszonbérbe fog adatni.
A 2000 korona bántpénnz letételét igazoló pénztári nyug-
tával feizserelt és 1 koronás bélyeggel ellátott írásbeli zárt
ajánlatok a fent jelzett nap délelőtti 10 órájáig a miniszterium
segédhivatali igazgatóságánál nyujtandók be.

A részletes haszonbéri és versenytárgyalási feltételek a
miniszterium segédhivatali igazgatóságánál, valamint a somlyó-
vásárhelyi közalap. kir. gazdasági felügyelőségénél, a hivatalos
órák alatt betekintheők.

Budapest, 1901. évi május hó 18-án.
A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszteriumtól.

Divatos női ingbluzok
kreton, batiszt és zefirből
drb 3, 4, 5 koronától feljebb.
Meglepő választék divatos mosószövetekben

KOLLARITS JÓZS. és FIAI
cégnél
Budapest, IV., Váci-utca 32. „Ipsilantihoz.”
Menyasszonyi kelengyék.

Huzás már május 22-én. **Magy. kir. osztálysorsjáték.**

Sorsjegyek az I. osztályhoz kaphatók.

1/1 sorsjegy ára	12.-	korona.
1/2	6.-	”
1/4	3.-	”
1/8	1.50	”

Pontos kiszolgálás!
Megrendelések legcélszerűbben postautalványon eszközöltoenek.

Mercurbank
BUDAPEST, IV. ker., Váci-utca 37.

Minden szó egykori belkötés... nonpareille betűkből 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fillér.

ÁRBO HIRDETÉSEK

A hirdetőkre díjmentesen ad felvilágosítást a kiadóhivatal: József-körút 18. szám.

Levelheii tudakozásra ingyen adunk feiirvágotást, csak a válasza sárközes bélyeget kell mellékelni. Tudakozásódnaknál a hirdetés számát a kiadóhivattall mindig közölni kell.

Apró hirdetések... Broderer névrek... Engelmann Mór... Franke Pál... Fischer J. D.

Nősülni óhajt... Hölgyeim!!!... Egy barna... Urak!... Mely... Unokánvéremet...

Teljes elítást... KINÁLAT... 95 holdas... Leghiresobb jósnő... Cimbalmozni... Baltonförföld Lellén.

Butor... Eladó szőlő... Jónő... Kitionó fehérvarrónó... Vizsgázók... Csinosan... Ooska vas...

Mejzelenek... Zongora... A ki hegedűt... Valódi Echo-Phono-graph... Elégánsan és... Pénzkölcsönt... Házas telkek... Utazónak...

En Csillag Anna! cukorbetegeknek! MUSOL... Egy alaposan kipróbált és kitünően bevált...

Leopold Gyula... Mosse Rudolf... Mezei Antal... Tenezer Gyula... Sikray Samu...

Kereslet. Utazók... Kérlek... Angol biéklimet... Französisch, Musik... Nyelvteszt... Kávécsarnok... Terézváros... Terményüzletbe...

Budapesti házakra... Vasárköcsök... Házas telkek... Utazónak... Gyorsíró... Csinosan... Ruhavarrónó... Elegánsan... Hölgyeknek... Uri öltöny... Butorvénók... Zongora... Lakás...

Budapesti házakra... Vasárköcsök... Házas telkek... Utazónak... Gyorsíró... Csinosan... Ruhavarrónó... Elegánsan... Hölgyeknek... Uri öltöny... Butorvénók... Zongora... Lakás...

Mejzelenek... Zongora... A ki hegedűt... Valódi Echo-Phono-graph... Elégánsan és... Pénzkölcsönt... Házas telkek... Utazónak... Gyorsíró... Csinosan... Ruhavarrónó... Elegánsan... Hölgyeknek... Uri öltöny... Butorvénók... Zongora... Lakás...

Biztosítási üzletszerző ügynök... Egy tégely ára 1, 2, 3 és 5 forint... Csillag Anna assz. Bécs... Csillag Anna assz. Bécs... Csillag Anna assz. Bécs... Csillag Anna assz. Bécs... Csillag Anna assz. Bécs...

Szombati... 21. Ideai! Ne tegyen szemérményes... 21. Ideai! Ne tegyen szemérményes... 21. Ideai! Ne tegyen szemérményes... 21. Ideai! Ne tegyen szemérményes... 21. Ideai! Ne tegyen szemérményes...

Szombati... 21. Ideai! Ne tegyen szemérményes... 21. Ideai! Ne tegyen szemérményes... 21. Ideai! Ne tegyen szemérményes... 21. Ideai! Ne tegyen szemérményes... 21. Ideai! Ne tegyen szemérményes...

Szombati... 21. Ideai! Ne tegyen szemérményes... 21. Ideai! Ne tegyen szemérményes... 21. Ideai! Ne tegyen szemérményes... 21. Ideai! Ne tegyen szemérményes... 21. Ideai! Ne tegyen szemérményes...

Szombati... 21. Ideai! Ne tegyen szemérményes... 21. Ideai! Ne tegyen szemérményes... 21. Ideai! Ne tegyen szemérményes... 21. Ideai! Ne tegyen szemérményes... 21. Ideai! Ne tegyen szemérményes...

Szombati... 21. Ideai! Ne tegyen szemérményes... 21. Ideai! Ne tegyen szemérményes... 21. Ideai! Ne tegyen szemérményes... 21. Ideai! Ne tegyen szemérményes... 21. Ideai! Ne tegyen szemérményes...

Nagy emeleti és földszinti utcai helyiség kerestetik... Veszek zálogházi cédulát... FRIED A. Keres és ékszerész... CRÈME DE FANCHON... Fűrószerszámok... Abeles Emiánél... Tek. Csillag Anna urhölgy!... T. Csillag Anna assz.!

Szombati... 21. Ideai! Ne tegyen szemérményes... 21. Ideai! Ne tegyen szemérményes... 21. Ideai! Ne tegyen szemérményes... 21. Ideai! Ne tegyen szemérményes... 21. Ideai! Ne tegyen szemérményes...

Szombati... 21. Ideai! Ne tegyen szemérményes... 21. Ideai! Ne tegyen szemérményes... 21. Ideai! Ne tegyen szemérményes... 21. Ideai! Ne tegyen szemérményes... 21. Ideai! Ne tegyen szemérményes...

Szombati... 21. Ideai! Ne tegyen szemérményes... 21. Ideai! Ne tegyen szemérményes... 21. Ideai! Ne tegyen szemérményes... 21. Ideai! Ne tegyen szemérményes... 21. Ideai! Ne tegyen szemérményes...

Szombati... 21. Ideai! Ne tegyen szemérményes... 21. Ideai! Ne tegyen szemérményes... 21. Ideai! Ne tegyen szemérményes... 21. Ideai! Ne tegyen szemérményes... 21. Ideai! Ne tegyen szemérményes...

Szombati... 21. Ideai! Ne tegyen szemérményes... 21. Ideai! Ne tegyen szemérményes... 21. Ideai! Ne tegyen szemérményes... 21. Ideai! Ne tegyen szemérményes... 21. Ideai! Ne tegyen szemérményes...

Nagy emeleti és földszinti utcai helyiség kerestetik... Veszek zálogházi cédulát... FRIED A. Keres és ékszerész... CRÈME DE FANCHON... Fűrószerszámok... Abeles Emiánél... Tek. Csillag Anna urhölgy!... T. Csillag Anna assz.!